



SREČNO



Delavcem vseh
temeljnih
organizacij
združenega dela
in delavcem
delovnih skupnosti
Rudarsko elektro-
energetskega
kombinata
Zasavje,
vsem bralcem
in sodelovalcem
glasila Srečno,
vsem njihovim
družinam ter
vsem poslovnim
prijateljem,
krajanom
in občanom,

srečno in uspešno
novo leto 1978!

Ob novem letu čestitajo

Leto 1977 je bilo precej burno. Borili smo se, da bi dosegli kar najboljše proizvodne rezultate, toda marsikdaj jih nismo zmogli, pa čeprav smo se še tako trudili. Pogoji dela niso bili vedno dobri, spoprijeli smo se z vodo, pritiski, vročino in še mnogimi drugimi nevšečnostmi. Kljub temu pa smo kljubovali vsem naporom in dosegli še kar dobre proizvodne rezultate.

Želim, da bi tudi v letu 1978 vsi rudarji v vseh zasavskih jamah složno sodelovali kot doslej, da bi uresničili naloge, ki jih predvideva zakon o združenem delu, tako kot smo jih zazisali v naše samoupravne akte. Predvsem pa želim, da bi se zdravi in zadovoljni vsak dan pojavljali pri delu na svojih delovnih mestih.

Vsem rudarjem in njihovim svojcem, kot tudi vsem ostalim sodelavcem naše delovne organizacije želimo SREČNO in zdravo novo leto 1978!

Jože Borovšak, rudar
TOZD Rudnik premoga
Trbovlje

V teh dneh si bomo s stiskom rok zaželeli novih uspehov, tako delovnih kot osebnih. Prav je, da si prav ob stisku rok zamislimo, kakšni so bili uspehi v preteklem letu, tako posameznika kot tudi celotne delovne skupnosti in kaj moramo narediti, da bodo uspehi v naslednjem letu še boljši.

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije so v letu 1977 dosegle kar dobre delovne rezultate. Posebno pozornost so posvetile urejevanju dohodkovnih odnosov in dograjevanju samoupravne organiziranosti, ki so bili obravnavani na problemski konferenci članov ZK in zboru komunistov delovne organizacije, na osnovi ustavnih določil in ki so dobili jasnejšo obliko ob izvajanju določil zakona o združenem delu.

Politična aktivnost vseh družbenopolitičnih organizacij pa se je v preteklem letu razvijala v duhu praznovanj Titovih in partijskih jubilejev in v pripravah na bližajoče kongrese ZK, sindikata in mladine. Vsekakor pa so bila vsa prizadevanja usmerjena k boljšemu poslovneemu uspehu delovne organizacije, za čim boljše sodelovanje med temeljnimi organizacijami združenega dela, kakor tudi za čim boljše sodelovanje v širši družbeni skupnosti.

V letu 1977 smo se srečevali z mnogimi problemi, katere smo združeno in odgovorno reševali, v tvorno sodelovanje pa so se naši predstavniki vključili tudi na ravni sestavljene organizacije združenega dela Elektrogospodarstva Slovenije.

V letu 1978 nas čakajo novi napor. Pred nami so volitve ne samo v organe družbenopolitičnih organizacij in organe samoupravljanja delovne organizacije, ampak tudi volitve delegatov v samoupravne interesne skupnosti in zbere občinske skupščine. Evidentiranju in izbiri delegatov pa morajo z vso odgovornostjo sodelovati vse družbenopolitične organizacije z ZK na čelu in končno vsi delavci z nalogo, da iz svojih sredin izvolimo tiste tovariše delegate, katerim bomo zaupali odgovorne naloge.

V letu 1977 smo dosegli vidne rezultate predvsem pri dograjevanju dohodkovnih odnosov, nagrajevanju po delu in samoupravni organiziranosti. Na referendumih so se delavci nekaterih delovnih enot odločili, da svoje delo združijo v novih temeljnih organizacijah združenega dela. Združevanje temeljnih organizacij združenega dela v delovne organizacije in teh v sestavljeno organizacijo združenega dela s hkratnim sprejetjem samoupravnih aktov, pa je predmet trenutne akcije in prepričani smo, da bomo novo leto dočakali v novi samoupravni organizaciji in z do-

govorjenimi dohodkovnimi odnosi.

Ob novem letu 1978 želimo vsem delavcem v združenem delu, vsem samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam v TOZD in delovnim skupnostim, najlepše uspehe pri njihovem nadaljnjem delu, ki naj bodo odraz složnega medsebojnega sodelovanja na vseh področjih našega dela ter zadovoljno in SREČNO NOVO LETO 1978!

Samoupravni organi
in družbenopolitične
organizacije REK Zasavje

Leto, od katerega se poslavljamo, je bilo za kolektiv našega kombinata zelo pomembno. Naloge, ki so bile postavljene pred nas na področju samoupravne organiziranosti smo v glavnem dokončali, reorganizacija družbenopolitičnih organizacij je v zaključni fazi, kar je plod prizadevanja aktivnih političnih delavcev REK.

Proizvodnih nalog, ki smo jih v začetku leta načrtovali nismo dosegli v celoti, kljub naporom in prizadevanjem, kar pa naj ne bo povod za malodušje in učinkovitejše delo nas vseh.

V letu 1978 želim vsem delavcem naše delovne skupnosti mnogo uspehov in osebne sreče, za dosežke v letu 1977 pa iskrene čestitke.

Lado Debeljak
predsednik DS TOZD
RP Hrastnik

Uspešno izvedeno reorganizacijo naše delovne organizacije, ki bo zagotovo uresničena do konca leta, vsekakor lahko smatramo za velik uspeh, pa čeprav smo se nekoliko odmaknili od osnovnega koncepta. Žal nam delovni pogoji niso dovoljevali, da bi slavili še eno delovno zmago, to je doseganje

prvotno načrtovane proizvodnje premoga.

V naslednjem letu želim, da bi ugodni tokovi, ki jih je sprožil zakon o združenem delu, ter bolj urejeni dohodkovni odnosi z EGS le pripomogli k novim delovnim in samoupravnim uspehom.

Vsem delavcem v REK Zasavje in njihovim svojcem srečno in uspešno novo leto 1978.

Danijel Galuf
predsednik DS TOZD
RP Zagorje

V imenu samoupravnih organov, želim vsem članom delovne skupnosti TOZD GRAMAT, kakor tudi delavcem drugih TOZD v REK ZASAVJE, družbenopolitičnim organizacijam in vsem samoupravnim organom in njihovim družinam, srečno novo leto 1978! Želim, da bi tudi v letu 1978 tako v naši TOZD kot v novih delovnih organizacijah uspešno gospodarili, za TOZD GRAMAT pa bi rad posebno poudaril, da bi bila II. faza rekonstrukcije čimprej končana ter da bi proizvodnja v novem letu nemoteno potekala tako na opekarni kot v kamnolomu.

Čestitke za novo leto veljajo tudi vsem družinam in svojcem naših delavcev, s tem da bi ga najlepše praznovali.

Stane Denovnik
predsednik DS TOZD
GRAMAT

TOZD Rudarski šolski center, tako delavci kot vajenci rudarske kovinarske in elektrostroke, smo se v letu 1977 zelo prizadevali, da bi v celoti izpolnili naše načrtovane obveznosti. V dobršni meri nam je to uspelo, vendar le v tistih mejah, v katerih smo lahko vplivali najsi bo na proizvodnjo, kakor tudi na organizacijo. Težave so namreč nastopale zaradi slabih pogojev v jami. Prizadevamo si in si še bomo skupno s tehničkim vodstvom in TOZD Rudnik Trbovlje, da bo naša TOZD tu-

di v letu 1978 storila vse, da zadosti potrebam vseh ostalih TOZD v pogledu izobraževanja mladih kadrov, kakor tudi izpopolnjevanja obstoječih kadrov. Upam, da bo TOZD RŠC tudi v bodoči SOZD REK odigral svojo vlogo in se tako v vseh pogledih okrepi. Vsem najboljše čestitke ob koncu starega in ob začetku novega leta 1978!

Janez Brinar,
predsednik šolskega
sveta TOZD RŠC

Vsem delavcem Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, želimo v novem letu 1978, čim več delovnih uspehov ter osebne sreče!

Tudi v novem, 1978. letu, so pred samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami in delavci, ki združujejo delo v kombinatu, velike in odgovorne naloge.

Četudi smo v letu 1977, v letu predkongresnih priprav in v obdobju pred volitvami, dosegli vidne uspehe pri uresničevanju ustavnih hotenj in določil zakona o združenem delu, so na tem področju še naloge, ki jim moramo posvetiti vso pozornost in našo tvorno dejavnost.

Prepričani smo, da boste tako kot vedno doslej, tudi v bodoče uspešno sklenili naloge, ki se porajajo pri utrjevanju družbenoekonomskega položaja delovnega človeka. To potrjujejo tudi vaši dosedanja napori in uspehi na tem področju, saj so rudarji že nešteto dokazali, da so kos vsem nalogam in vedno med nosilci teženj in akcij za spreminjanje družbenoekonomskega položaja delovnega človeka.

Čestitke ob novem letu spremlja naša iskrena in tovariška želja po vaših novih uspehih v letu 1978!

Komiteji občinskih
konferenc ZKS
Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
in Revirski komite ZKS
Trbovlje

V imenu delovnih ljudi in občanov revirskih občin, vam iskreno čestitam novo leto in vam želimo mnogo poslovnih uspehov, članom delovne skupnosti pa veliko zdravja in osebne sreče!

Marko Orožen
predsednik
medobčinskega sveta SZDL
revirskih občin

Delovnim kolektivom temeljnih organizacij združenega dela Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje ob vstopu v novo leto 1978, čestitam k doseženim poslovnim uspehom in pozitivnim dosežkom pri uresničevanju zakona o združenem delu v vsakdanji praksi, na področju samoupravne organiziranosti, uveljavljanja novih dohodkovnih odnosov in dograjevanja samoupravnih in delegatskih odnosov. Vsem delavcem želim, nadaljnjih delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Predsednik
skupščine občine Trbovlje
Janez Ocepek

Ob Novem letu 1977 v katerem smo se srečavali z različnimi problemi, ki so povzročili, da nismo dosegli predvidenih načrtov, želim celotnemu kolektivu REK Zasavje, da bi bilo leto 1978 uspešnejše.

Od rudarja na odkopu, do vodilnih delavcev — vse nas čaka trdo delo katerega bomo morali opraviti ob ustrezni organizaciji in izboljšani tehnologiji. Ob teh naporih bodo mnogo lahko pripomogli člani ZRGMIT REKZ od nadzornikov do inženirjev vseh na svojem področju dela.

Celotnemu članstvu našega elektroenergetskega kombinata Zasavje ter članom društva rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov želim srečno in uspešnejše leto 1978.

Mirko Mlakar
predsednik strok. podruž.
ZRGMIT — REK Zasavje

Referendumi in volitve samoupravnih organov

Dne 9. decembra 1977 smo imeli člani kolektiva dosedanje toplarne, vključene v TOZD Elektrostrojne delavnice Trbovlje, oziroma v novi TOZD Strojne industrijske montažne delavnice (dosedanje strojne delavnice), po predhodno izpeljanem zboru delavcev, referendum o ustanovitvi nove, lastne temeljne organizacije združena dela. Izid referenduma je bil naslednji:

— število vpisanih v imeniku	9	
— število glasovalcev	9	100 %
— glasovalo za ustanovitev nove TOZD	5	60 %
— glasovalo proti ustanovitvi nove TOZD	4	40 %
— število neveljavnih glasovnic	—	

Referendum je torej uspel. Ustanovljena je nova, to je 23. temeljna organizacija združene-

ga dela pri REK Zasavje, z imenom TOZD Komunalna energetika Trbovlje. Za vršilca dolžnosti individualnega poslovnega organa nove TOZD je bil imenovan Vili Brodar, inž. str.

V drugi polovici decembra so potekali v vseh dosedanjih in novih TOZD pri REK Zasavje, referendumi na katerih so člani kolektivov posameznih TOZD sprejemali naslednje samoupravne akte:

— samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD;

— statut TOZD;

— samoupravni sporazum o merilih in osnovah o razporejanju čistega dohodka in delitvi dohodka za osebne dohodke v DO;

Ostale sporazume bomo sprejemali na referendumu v I. polovici januarja.

Na temelju samoupravnega sporazuma o merilih in osnovah o razporejanju čistega dohodka in delitvi dohodka za

osebne dohodke v OD, je bil izdelan tudi poseben pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev v TOZD, ki so ga obravnavali in sprejemali delavci oziroma samoupravni organi po običajnem postopku.

Dne 18. januarja 1978 bodo potekale v vseh TOZD in delovnih skupnostih volitve novih samoupravnih organov za naslednje dveletno mandatno dobo. Na volitvah bomo volili delegate delavskih svetov TOZD, delegate delavskih svetov delovnih skupnosti, delegate delavskih svetov delovnih organizacij, delegate delavskega sveta SOZD REK, člane samoupravne delavske kontrole TOZD in člane skupne disciplinske komisije na ravni delovnih organizacij. Neposredno in javno na zborih delavcev pa bomo volili tudi predsednike zborov delavcev TOZD in delovnih skupnosti in njihove namestnike. V tem smislu so bila objavljena v Biltenih številka 27, 28 in 29 tudi obširnejša navodila oziroma obvestila.

RGD in njegovih 25 let uspešnega delovanja

V mesecu decembru 1952, tj. pred 25. leti je bila pri rudniku Trbovlje—Hrastnik ustanovljena skupina rudarskega kadra sestavljenega iz kvalitetnih rudarjev, nadzornega in inženirskega osebja, veččega rudarskih investicijskih del.

V takratnem času in še dolga leta po ustanovitvi je bil to edini oddelek, ki je z uspehom izvajal rudarska investicijska dela širom Jugoslavije in pozneje tudi v zamejstvu.

Ob ustanovitvi leta 1952 se je ta oddelek imenoval Rudarsko gradbeni obrat (RGO) in je štel okrog 140 ljudi. V letu 1961 se

je RGO preimenoval v Oddelek za specialna rudarska dela (OSRD). Z konstituiranjem temeljne organizacije združenega dela pa se je v OSRD preimenoval v TOZD Rudarsko gradbena dejavnost (RGD). V avgustu tega leta pa sta se iz RGD ustanovili dve temeljni organizaciji:

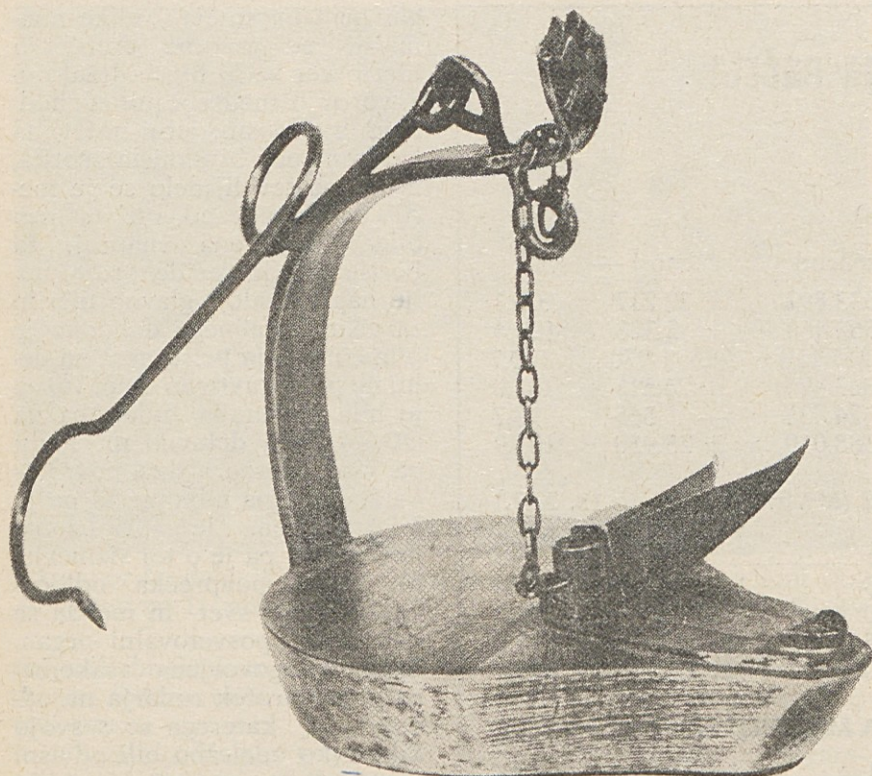
— TOZD Rudarske investicijske gradnje (RIG);

— TOZD Elektro-strojne mehanične delavnice (ESMD).

V obeh temeljnih organizacijah združuje delo 722 delavcev na 7 gradbiščih in številnimi delovišči v Sloveniji in v ino-

zemstvu. Že kmalu po ustanovitvi RGO, se delavci tega obrata s kaj skromno opremo, vendar z dosti volje in znanja lotijo najbolj zahtevnih del pri izvajanju rudarskih investicij, to je globljenja šahtov. Ne bom našteval vseh rudnikov, ki so koristili in še koristijo storitve RGD, vendar je teh rudnikov 26, ki se nahajajo v vseh republikah Jugoslavije.

V tem 25-letnem obdobju je bilo za razne rudnike v Jugoslaviji izglobljeno 38 šahtov v skupni dolžini 8.727 m. Zgrajeno in permanizirano je bilo 102.400 m jamskih prog, nad-



Rudarska svetilka — oljenka, ki so jo uporabljali tudi naši predniki, rudarji, vseh treh rudnikov, v drugi polovici 19. stoletja. To je prednica današnjih naglavnih električnih svetilk, akumulatorskih svetilk, pa tudi karbidovk ter »zihrc«.

kopov in vpadnikov v različnih presekih.

Pri izgradnji ostalih jamskih prostorov kot so: priključki na šahte, izdelava križišč, črpališč, skladišč eksplozivnih sredstev, remiz in ostalih jamskih prostorov, je bilo izkopano okrog 210.000 m³ hribine in ugrajeno 76.900 m³ betona, oziroma betonskih oblikovancev in večja količina jeklenega podporja.

V zamejstvu pa so bila uspešno končana dela na odpiranju rudnika El Atschan v Egiptu in dela na rudniku svinca in cinka Kherzet Youssef v Alžiriji.

Že osem let pa uspešno sodelujemo pri izvajanju rudarskih investicij v Zvezni republiki Nemčiji s firmama Frölich — Klüpfel in Deilmann — Haniel. Tudi v Švici, kjer sodelujemo s firmo Murer AG, so se naši rudarji izkazali kot zelo uspešni pri izbijanju 15,4 km dolgega cestnega predora St. Gotthard pri globljenju šahtov Guspisbach, Bötzing in Motto

di Dentro, za ta predor. Zelo zahtevna je bila tudi izdelava dveh velikih komor na gradbišču Deponie, ki so jih izdelali pretežno naši rudarji.

Gradili smo podzemne transportne poti tudi za nerudarske delovne organizacije, kot Elektrarna Trbovlje, Cementarna Trbovlje, Cementarna Podused in IGM Zagorje.

V sodelovanju z italijansko firmo I. CO. RI. so rudarji in profesionisti RGD izdelali na avtomobilski cesti Slovenika dva cestna predora Pletovarje in Golo Rebro, v skupni dolžini 1550 m. V tem letu pa smo uspešno in samostojno pred rokom izgradili 94 m dolg cestni predor Šalek v Velenju. Je še precej manjših del, ki jih nisem navedel.

Dejstvo je, da se s takšnim obsegom investicijskih del kot jih je opravil RGD v času svojega obstoja ne more pohvaliti nobena tovrstna organizacija v Jugoslaviji. Tudi dejstva, da je

bil prispevek te organizacije v povojnih letih pri odpiranju in širjenju rudnikov velikega pomena za jugoslovansko rudarstvo, ni mogoče zanikati.

Uspehov v tem obdobju delovanja RGD ni manjkalo, vendar pa je bila vsaka uspela izvedba projekta povezana s kupi težav, katere so delavci RGD premagovali z veliko požrtvovalnostjo in znanjem. Predvsem bi tu omenil kronično pomanjkanje ustrezne opreme za izvajanje tovrstnih del. Lahko trdim, da smo od vseh podobnih organizacij za izvajanje rudarskih investicijskih del največ naredili, na žalost pa smo najslabše opremljeni. Delno krivdo nosimo sami, še več pa je zunanjih faktorjev, ki nam to preprečujejo.

V vseh teh letih razvoja se je ta veja rudarstva vodila v področju OI Industrija in rudarstvo. Z odlokom o enotni klasifikaciji dejavnosti pa smo nestrokovno uvrščeni v področje gradbeništva. Je pa precej izgledov, da nam bodo krivico popravili.

Članek ima namen, da na kratko opiše delo RGD, v svojem 25-letnem obstoju. Proslav ne bo, kot je to običajno pri tovrstnih jubilejih drugih organizacij, vendar pa vsem članom RGD še vnaprej želim dosti uspehov pri krepitevi naše temeljne organizacije.

Boris Dolanc



Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. 1. do 15. 12. 1977

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	plan	doseženo	doseženo + —	%
RPH	511.680	533.897	+ 22.217	104,3
RPT	560.140	562.468	+ 2.328	100,4
RPZ	265.140	267.110	+ 1.970	100,7
Skupaj	1.336.960	1.363.475	+ 26.515	102,0
RŠC	25.100	24.535	— 565	97,7
REKZ	1.362.060	1.388.010	+ 25.950	101,9

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (Mwh) (od I. I do XII.)

	plan	doseženo	%
TET I	103.845	102.173	98,4
TET II	531.610	479.744	90,2
Skupaj	635.455	581.917	91,6
KE	82.350	27.272	36,4

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

TOZD	letni plan	doseženo	%
RPH			
— betonarna (kos)	144.000	42.439	29,5
— kamnolom (m ³)	22.900	6.384,5	27,9
— toplarna (Gcal)	11.250	11.833	105,2
GRAMAT			
— opekarna (kos)	7.300.000	7.211.149	99,8
— kamnolom (m ³)	32.000	46.334	144,8
RPZ			
— kamnolom (m ³)	179.600	160.500	89,4

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

TOZD			%
TOZD RGD (din)	108.000.000	102.000.000	94,4
TOZD Avtoprevoz (t/km)	7.500.000	7.590.908	101,2
TOZD ESD (ure)	300.820	332.100	110,4
TOZD toplarna (Gcal)	16.500	17.723	107,4

Erika Kavčič

glavnem ugotovila velike anomalije od prvotno določenih meril, ker se ni nihče držal dogovorov o medsebojnih dohodkovnih odnosih; letni načrt, na katerem naj bi slonela merila, niso upoštevali, delo se je merilo le navidezno, merila niso bila postavljena vnaprej, za boljše delo in več dela se ni bolje nagrajevalo, glavno merilo za višino osebnega dohodka je bila čim večja prisotnost na delu, ne pa opravljeno delo, važna je bila faktorska udeležba na OD — torej delovno mesto in pa vsak mesec višina povprečka rudarja na odkopu, ki pa je bila merjena le »približno«, največkrat pa je o tej »izmerjeni« višini povprečka odločal kar delavski svet in morda še kak drug posvetovalni organ. Tako »dogovorjen« vsakomesečni povpreček rudarja na odkopu, od katerega so s svojo faktorsko udeležbo bili odvisni vsi ostali (razen tisti, ki se jim je v delovnem procesu merilo — proge itd.), se sicer dobesedno priredili po veljavnem sporazumu.

Osnovna napaka je bila torej v nerealno postavljenem planu kot osnovi za merilo in predvsem v nedodelanih medsebojnih dohodkovnih odnosih. Vsak je imel namesto meril izgovore in opravičila za delitev kot jo je približno ocenjeval in pa seveda izgovor za čim več opravljenih delavnikov, kajti to je dvigalo mesečni zaslužek. Osnovna najvažnejša ugotovitev pa je bila, da ni motiviran osebni doprinos vsakega delavca za dosego boljše produktivnosti in s tem za ustvarjanje boljšega rezultata posameznega kot tudi skupnega dela.

Komisija jer predlagala nekaj ukrepov, ki so bili nujni, da bi lahko steklo delo za nova merila. Tako n.pr.:

— omejiti izvrševanje nad-delavnikov na posameznika in s tem odpraviti najhujše anomalije, ki so nastajale po do tedaj vrednotenih delih oziroma delovnih mestih;

— uvesti bi bilo potrebno drugačen način razporeditve delovnega časa in ga bolj pod-

Stimulativno nagrajevanje je steklo, težave, pripombe, usklajevanja

Pred letom dni je bila imenovana strokovna komisija, ki je imela prvotno nalogo, da pregleda dodatno delitev osebnih dohodkov, po kakšnih merilih ta poteka in predlaga dopolnitve in spremembe. Ker smo v

REK Zasavje že več let imeli izdelana določena merila, bi bilo tudi te potrebno pregledati in uskladiti z novimi zahtevami zakona o združenem delu.

Ko je komisija ugotavljala delitev na osebne dohodke, je v



Razgovor na delovišču med rudarjem in nadzornikom v jami Dol — odkop na II. etaži, K-240. (Foto J. Kirič)

rediti tehnološkemu procesu, ne pa le-tega vsem zunanjim vplivom;

— takoj pristopiti k izdelavi novih meril za merjenje količine dela tam, kjer je to mogoče. Meri naj se tiste količine, ki so resnično merljive, ne pa kot do sedaj, ko je bila n.pr. merljiva le skupna tonaža proizvodnje premoga, vse drugo pa je bilo razdeljeno notranje po oceni na posamezna delovišča, nato pa izvršen po tako približni oceni »natančen« izračun zaslužka na tem načelu. . .;

— nerealni letni plan ni mogel biti kot primerjalna osnova za količine, ki naj bi se odmerjale po njem, niti ne more biti osnova za normative, ki določajo interno obračunsko ceno.

To so samo nekatere ugotovitve, ki so zahtevale takojšnje ukrepanje. Predvsem je bilo potrebno uskladiti različna stališča in merila med posameznimi TOZD, predvsem za pripravo zahtev po 128. členu zakona o združenem delu, ki pravi: »Samoupravni splošni akt, ki določa osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke, se sprejme v skladu s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih, ki so ga delavci v temeljni organizaciji sklenili z delavci v drugih temeljnih organizacijah v sestavi iste delovne organizaci-

je in ne sme biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih, ki so ga delavci v temeljni organizaciji sklenili z delavci v drugih temeljnih organizacijah izven sestave delovne organizacije«.

Imenovanih je bilo več komisij, ki so imele naloge, da pripravijo predvsem skupne osnove in merila za delitev na osebne dohodke. Ker je tudi akcijski program zahteval zaradi nedoseganja planirane proizvodnje, predvsem povečanje delovnega učinka, smo najprvo pristopili k izdelavi meril za količino dela, ki pa je samo ena od komponent, ki jih zahteva ZZD o ugotavljanju prispevka k delu. Tu bi rad poudaril, da vseh drugih meril za ugotavljanje delovne učinkovitosti kot zahteva ZZD, nismo dovolj upoštevali in bomo morali to še dopolniti ob dokončnem sprejemanju samoupravnih sporazumov o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov. Mislim, da smo za ugotavljanje količine dela dobro razdelili delavce »na tiste, ki se jim da delo meriti«, na organizatorje proizvodnega procesa, ki imajo za primerjalno količino postavljen operativni plan proizvodnje in vse ostale, ki se jim delo neposredno ne da meriti.

O tem govori tudi Sindikalni poročevalec — Stališča sindikatov v samoupravnem sporazumevanju o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke ter drugih prejemkov za leto 1978: Delovnega učinka ni možno ugotavljati in meriti pri vseh delih z enakimi merili, ker se kvaliteta dela delavcev zaradi njihove različne funkcije v procesih dela in reprodukcije odraža na različne načine. Delovni učinek delavcev, ki delajo neposredno s proizvajalnimi sredstvi, vpliva neposredno na rezultat njihovega dela in je zato fizično merljiv na podlagi delovnih standardov in normativov. Delovni učinek delavcev v družbenih dejavnostih ali skupnih službah pa vpliva posredno na rezultat njihovega dela in ga torej lahko merimo posredno preko povečanja družbene produktivnosti, povečane učinkovitosti delavcev, za katere opravljajo storitve, in povečanega dohodka na tej podlagi. Za ugotavljanje rezultatov dela in delovnega prispevka tistih delavcev, kjer ni fizičnih meril za količino in kakovost dela, naj bi določili takšna (posredna) merila, ki bi omogočila ugotavljanje izvršenih nalog in opravil, kot so določena z operativnimi plani in dogovorjenimi kriteriji za kvaliteto storitev. Tudi za ugotavljanje delovne uspešnosti s posrednimi (opisnimi) merili pa morajo biti le-ta v metodi vrednotenja v naprej dogovorjena, zapisana pa v pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov kot objektivna merila. Ocenjevanje delavčeve osebnosti ni sprejemljivo, ker ne sloni na delovnem prispevku.

Normativi so bili izdelani, norme dogovorjene, merila za ugotavljanje količine dela pripravljena, vendar se je le to primerjalo, ni pa se poseglo v dejansko ugotavljanje po teh kriterijih. Zato je DS REK Zavsavje sprejel sklep, da se to preveri v praksi s tem, da se vsaj v zadnjih dveh mesecih tega leta dejansko obračuna

osebni dohodek po teh kriterijih.

Ker je naše glasilo »Srečno« že objavilo principe novih meril za ugotavljanje količine dela in ocenjevanje rezultatov dela, jih tu ne bom ponovno razlagal. Podal bi samo nekaj ugotovitev ob uvedbi novih meril.

Ko je bilo potrebno po vseh dogovorjenih osnovah in merilih določiti norme za posamezne delovne skupine, so se pokazale razlike glede na specifičnosti posameznih TOZD in potrebno je bilo veliko usklajevanja, da smo prišli zopet do enotnih meril, vendar je bilo končno vse najvažnejše usklajeno in postavljeno na ista merila. Tu mislim na taka merila, ki jih resnično lahko merimo, npr. m²/delavnik pri upoštevanju višine etaže za normativ pri postavljanju norm na odkopu.

Ker je bilo potrebno izdati norme vnaprej pismeno ob dogovoru z delovno skupino, zahteva to tudi resnično poznavanje dela in pogojev dela, da se to lahko v različnih pogojih tudi pravilno postavi. Prav je, da razčistimo vprašanje tudi o normi, ker se o tem pojmu precej ugiba, če je sploh sprejemljiva. O akordih ne govorimo več, ti niso sprejemljivi in jih ne uporabljamo, saj vse tudi merimo na enoto časa (delavnik, ura, mesec, itd.), to pa predstavlja normo. Za pojasnilo o normi se bom poslužil kar že prej citiranih stališč sindikatov, in sicer:

»Norma je eden od načinov določanja normalno potrebne časa za enoto izdelka ali izvedbo delovne naloge in sprejemljiv način merjenja količine dela in opravil, vendar pod pogojem, da je povezana še z drugimi merili, ki skupaj pomenijo sistem merjenja prispevka delavca o ustvarjenem dohodku TOZD in s tem tudi določajo njegovo udeležbo v delitvi sredstev za osebne dohodke«.

Izogniti se moramo mezdnemu odnosu, to se pravi direktnemu denarnemu odnosu pri postavljanju norm. V našem si-

stemu izkazujemo normo v bruto točkah za enoto, v točki pa združujemo ostala merila prispevka delavca v ustvarjenem dohodku in torej ni več govora o mezdnem odnosu. Tudi za postavljanje in dogovarjanje norm je v merilih točno opredeljeno kdo in kako to dela, zato je to tudi samoupravno urejeno.

Velike pomanjkljivosti meril in osnov, ki smo jih do sedaj preizkusili in jih moramo ob sprejemanju novih samoupravnih aktov dopolniti, so predvsem naslednje:

1. Vrednost točke, ki izraža vse naše uspešno gospodarjenje, se ne ugotavlja po postavljenih merilih, ker so bile že z nerealnim planom onemogočene vse realne primerjave. Vendar bi že tudi poudaril, da mora biti osnova vsem tem letni načrt oziroma srednjeročni načrt, saj so tudi temeljni plani — srednjeročni pravzaprav, podlaga za ugotavljanje bruto obremenitev in imajo tudi vpliv na vrednost točke ob razporejanju dohodka. Tu se bomo morali bolj zamisliti ob postavljanju letnega načrta in vseh osnov, ki izhajajo iz njega. Načrt mora potem držati, vsako odstopanje od njega pa se mora ob vseh izdelanih trdnih normativih poznati na različnih vrednostih točke, s tem pa tudi na osebnem dohodku. Priznana interna obračunska cena mora veljati za celo operativno leto kot je bila sprejeta.

2. Nujno moramo merila dopolniti še s tistimi zahtevami ZZZD, ki jih zakon dobesedno našteva in zahteva njih izvajanje. To sta predvsem dve stvari:

a) upoštevanje kvalitete in osebni prispevek k delu vsakega delavca. Kot primer bi navedel, da smo za organizatorje proizvodnje dobro zadeli z navezavo na doseganje plana količinska merila, v merilih kvalitete pa niso podana nobena merila (pravočasno opravljena dela, varno izvajanje del, kvalitetna izdelava itd.). Pri mer-

jenih delih se da kvaliteta povezati s količino, kar je najbolj idealno — izdelava se tako imenovane kvalitetne norme, kjer se poleg količine upošteva kvaliteta. To je nujno uvajati povsod, kjer je to mogoče. Za razumevanje primer: pri količinski normi m/delavnik za izdelavo prog se v normo postaviti tudi merila kvalitete (trda izdelava stropa, točna smer brez vijuganja, točen naklon proge v %, upoštevanje varnostnih mer in naprav itd.). Vsako odstopanje od teh kvalitetnih meril mora biti vrednoteno s % zmanjšanja količinske norme.

Večji problem je pri skupinskih normah v brigadnem delu, kjer smo dolžni uvesti tudi takšna merila, kjer se bo upoštevala kvaliteta dela vsakega posameznega delavca in njegov osebni doprinos k rezultatom dela. Tu se bomo morali posluževati ocenjevalne metode, ker se da meriti le skupna kvaliteta premoga (preko analiz za kvaliteto premoga in različno dosežene cene vplivajo na dohodek vseh delavcev). Določiti moramo točne kriterije kot so kvalitetna izdelava delovišča, upoštevanje vseh varnostnih ukrepov in naprav, varno izvajanje del, kvalitetno izrabljen material, ravnanje s delovnimi sredstvi - stroji in napravami in drugo. To se vrednoti z določenim faktorjem in nato po teh kriterijih oceni (za normalno opravljeno delo faktor 1, za neupoštevanje teh kriterijev in slabše opravljeno delo 0,9, za kvalitetno delo in večji osebni doprinos k skupnemu delu pa 1,1). To mora oceniti tisti, ki sledi izvajanju del in pa tisti, ki nadzoruje. Vsak delavec mora vedeti, kako njegovo delo ocenjujejo. To naj bi bili A oz. B delavniki, o katerih je bilo veliko razprav. Ne trdim, da je takšen način ugotavljanja osebne doprinosne vsakega delavca in določitev meril za njegovo kvalitetno delo najboljši, je pa eden izmed možnih načinov uveljavljanja zahtev, kot jih zahteva ZZZD in tudi narekuje praksa. Vemo, da dva delavca običajno ne opravita istega de-

la enako. Če ga opravita, morata dobiti enak delež za opravljeno delo, če pa ga opravita različno po količini, kvaliteti in osebnemu doprinosu k skupnemu gospodarjenju, potem morata dobiti različen delež pri osebnem dohodku, kar morajo naše osnove in merila opredeliti.

Podal bi še najvažnejše zahteve ZZD, ki morajo biti upoštevane v osnovah in merilih, da bi lažje ugotavljali, če bomo praktično to tudi uresničili.

Osebnih dohodkov se morajo deliti v skladu z načelom delitve po delu. Osebnih dohodkov delavca mora ustrezati rezultatom njegovega dela in njegovega osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom in z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom.

Realizirani morata biti predvsem dve načeli ZZD:

1. Prispevek delavca k delu se ugotavlja v odvisnosti od količine in kakovosti dela ob upoštevanju:

— zahtevnosti dela, odgovornosti pri delu, pogojev v katerih dela (izrazi se v vrednosti delovnih nalog);

— količino dela (se meri ali ocenjuje);

— kakovosti doseženih rezultatov dela, pri delu dosežene prihranke, uspešnosti pri uporabi delovnih sredstev, izrabi delovnega časa (se meri, vrednoti, ali ocenjuje).

2. Prispevek delavca k delu se ugotavlja v odvisnosti od povečanega dohodka temeljne organizacije, ustvarjenega zlasti:

— z upravljanjem in gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije kot svojim in minulim delom;

— z odločanjem o poslovanju temeljne organizacije ali druge organizacije v katere sestavi je;

— z odločanjem o organizaciji dela, rekonstrukciji, modernizaciji in drugi tehnični izboljšavi, o programih in delitvi dela, o investicijskih vlaganjih;

— z odločanjem o uporabi znanstvenih, tehničnih in tehnoloških dosežkov.

Z osnovami in merili moramo torej izraziti kompleksen način delovne in poslovne rezultate v celoti in posebej rezultate ter prispevek vsakega delavca.

Osebnih dohodkov bi tako izrazili z modelom, ki naj bi vseboval vse zahteve in bi se glasil: $OD = A \times B \times C \times D$

A = vrednost delovnih nalog in opravil

B = količina dela

C = kvaliteta dela

D = uspešnost gospodarjenja

A. Vrednost delovnih nalog in opravil — sestavljen je katalog del kot medsebojni dogovor o organizaciji in delitvi dela, z opisom vsebine dela, zahtevane usposobljenosti, vrste odgovornosti, delovnih pogojev in drugo. Tako analitično ugotovimo sestavljenost del in nalog za ugotavljanje relativnih razmerij med sistemiziranimi in opisnimi deli in nalogami.

V stališču sindikatov je zapisano, naj ne bi spreminjali metod analitičnega vrednotenja tipičnih skupin del in nalog v prihodnjem letu, razen če je to nujno potrebno za usklajevanje. Ob vrednotenju tipičnih del in nalog je potrebno poudariti, da so ugotovljena relativna (indeksna) razmerja, med njimi osnova za usklajevanje in primerjanje določene sestavljenosti dela in nalog. Delovni prispevek kateregakoli delavca, merjen po količini, kvaliteti in gospodarnosti dela v določenih delovnih pogojih in glede na doseženi dohodek, daje delavcu pravico do takega OD, kot je v relativnem razmerju družbeno opredeljen z indeksnimi razmerji med tipičnimi skupinami del in nalog. Pri nas je vrednoten tipičen delavec-rudar na odkopu s faktorjem 100, najnižje in najvišje vrednoteno delo in naloge so v razmerju 1 : 4,15.

B — količina, C — kvaliteta in D — uspešnost gospodarjenja

so merila učinkovitosti. V merilih količine in kakovosti ne bom posebej pisal, ker sem jih že podrobno preje obravnaval.

Uspešnost gospodarjenja pa bi izražali z vrednostjo točke. S samoupravnim sporazumom o urejanju dohodkovnih odnosov med TOZD se določa interne obračunske cene za posamezni TOZD, s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih razporejenega čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke pa se določa tudi potrebna akumulacija. Osnova vsem naj bi bili srednjeročni načrti oziroma letni načrt, kjer se predvidi ob normalno doseženih normativih in proizvodnji vrednost neto točke (sedaj 1,85) in skupni faktor (za vse TOZD enako, ne glede na območje občinske skupščine) za izračun v bruto točke (v letu 1977 je bil 1,4687).

Vrednost točke se izračuna vsak mesec po formuli.

Čisti bruto osebni dohodek masa vseh bruto točk

Z letnim delovnim načrtom morajo biti vse TOZD postavljene v enakopraven začetni položaj, kar jim zagotavlja po sprejetih normativih postavljena obračunska cena ob doseganju proizvodnje in normativov stroškov. Vrednost točke naj bi bila tolikrat 1 in vrednost osnove za izračun norm in vrednotenih del in nalog postavljena (1,85 — sedaj). Ob dobrem gospodarjenju bo vrednost točke večja od 1, ob slabem manjša, kar povečuje ali zmanjšuje osebni dohodek.

S tem so regulirani vsi zahtevki ugotavljanja prispevka delavca k delu.

Praktično bi to prikazali z naslednjim primerom ugotavljanja OD tipičnega delavca — rudarja na odkopu —

$$OD = (Vdn \times N \times Kv \times Vt) \times \text{št. del.}$$

OD = osebni dohodek

Vdn = vrednost delovnih nalog (100)

N = dosežena osnovna vrednost bruto točke za normo (1,85 × 1,4687 = 2,72)

K_v = kvaliteta dela (vzemimo faktor 1)

V_t = vrednost točke (naj bo dosežena 1)

št. del. = število opravljenih delavnikov (23)

$OD = (100 \times 1,85 \times 1,4687 \times 1 \times 1) \times 23 = 6250$ din (bruto)
ali 4255 din (neto)

K temu dodamo še vse dodatke (jamski 30 din/delavnik, za nočno delo itd.), ki ostanejo v glavnem isti kot so bili do sedaj. Ali je to zadosti visoki osebni dohodek za tipičnega jamskega delavca - rudarja ne bom komentiral, ker ni to stvar meril, ampak se mora to razčistiti ob postavljanju letnega načrta z začetno vrednostjo osnov

za norme in delovne naloge (1,85 je bila sedaj).

Za konec naj navedem, da bomo morali osnove in merila za delitev osebnih dohodkov stalno spremljati, urejevati, usklajevati in dopolnjevati. To pa ne bo zmožel samo oddelek za osebne dohodke pri skupnih službah ampak bomo morali sodelovati vsi in to ne samo organizatorji proizvodnega procesa in ostali vodje, pač pa vsi delavci, ki morajo biti zainteresirani za čim uspešnejše in pravičnejše razporejanje dohodka in za čim točnejšo delitev osebnih dohodkov po rezultatih dela in po osebnem prispevku vsakega delavca.

Ivan Berger

Ali je nova deponija premoga opravičena investicija?

(Nadaljevanje članka »Razširitev TE Trbovlje in toplifikacija Zasavja« v 9. številki Srečno).

Analiza obstoječega stanja

Deponijski prostori za premog za proizvodnjo električne energije v Termoelektrarni Trbovlje leže na levem bregu Sa-

ve, na področju Bukove gore in se raztezajo od Separacije do skladišč ob Proizvodni enoti 1 (P1) z vmesnim presledkom, kjer so nekateri objekti P1. Deponijskih prostorov ob P1 ne izkoriščamo več, ker so gradbeni objekti v tako slabem stanju, da deponiranje premoga v teh prostorih lahko povzroči porušitev objektov, predvsem pa odjem premoga iz teh prostorov ogroža varnost delavcev, ki tu delajo. Uporablja se le deponija nad transportnim hodnikom traku 21 s kapaciteto ca. 100.000 ton.

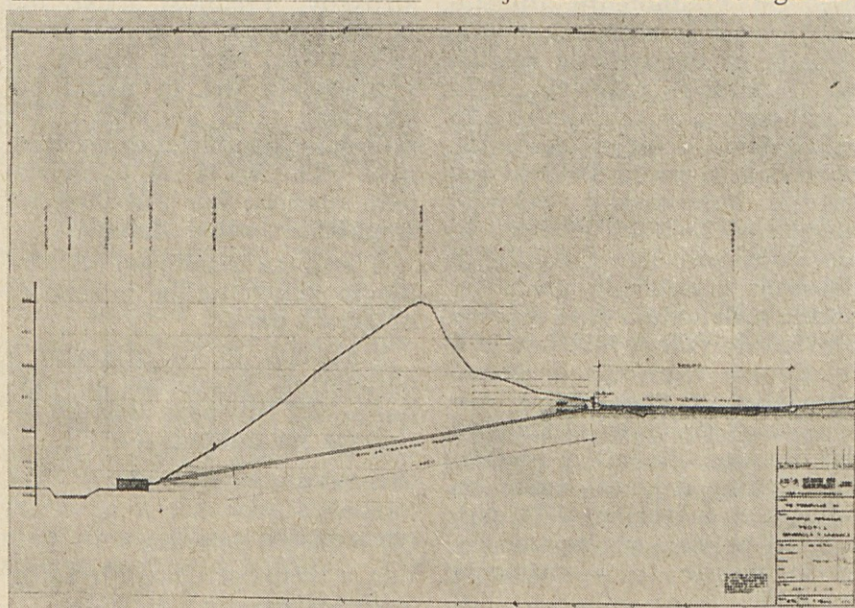
Deponijski prostor je strmina z naklonom ca. 31°. Višinska razlika med zgornjim in spodnjim robom je približno 45 m. Na zgornjem robu strmine je transportni hodnik od koder se s transportnega traka spušča premog gravitacijsko po strmini. Iz deponije se premog odvzame s skreperji in dodaja na transportni trak v spodnjem transportnem hodniku. Povprečni odjem skreperja je 80 t/h.

Podatki o masnih tokih premoga

Z upoštevanjem pogojev objavljenih v članku »Razširitev TE Trbovlje in toplifikacija Zasavja«, je maksimalna letna poraba premoga za P2 in P3 $m \max = 1370 \cdot 10^3$ ton/leto, maksimalna letna poraba P2 $m/2 \max = 114$ t/h, maksimalna urna poraba P3 $m/3 \max = 136$ t/h. Maksimalna urna poraba v obeh proizvodnih enotah je tako $114 + 136 = 250$ t/h.

Velikost deponije

Deponija premoga izravnava razliko med porabo in proizvodnjo premoga, ki se spreminjata v okviru elektroenergetske bilance brez medsebojne odvisnosti. Splošno stanje deponije je delno napolnjena oziroma prazna deponija. Robna primera pa sta prazna in polna deponija. Za proizvajalca premoga je koristni del deponije prazni del, za uporabnika premoga pa polni del. Polna deponija je za proizvajalca nekoristna, za uporabnika pa prazna deponija. Deponijski prostor,



Profil bodoče deponije premoga v Lakonci za potrebe Termoelektrarne Trbovlje. (slika2)



Območje Dobrne oziroma Lakonce v Trbovljah, kjer naj bi uredili novo deponijo premoga za potrebe Termoelektrarne. (slika 1)
Foto S. Weiss

deponija je torej vsota polnega in praznega dela deponije v tonah, lahko tudi v m³.

Določitev velikosti deponije je zelo občutljivo delo. Sam postopek presega obseg tega članka. Navajamo le vplive, ki jih je pri določitvi velikosti deponije treba upoštevati. Ti vplivi so: zanesljivost proizvodnje premoga po elektroenergetski bilanci, kvaliteta premoga, trajanje remontov, zanesljivost obratovanja elektroenergetskega sistema, sprememba odjema električne in toplotne energije, sprememba hidrologije, še drugi parametri, ki lahko povzročijo odstopanje od elektroenergetske bilance in ekonomski učinek.

Velikost deponije, ki ustreza tem kriterijem je 300.000 ton. Investicijski program za P3 predvideva velikost 230.000 ton, vendar so dane vse možnosti za povečanje ob minimalno povečanih vlaganjih.

Možnost povečanja obstoječih deponijskih prostorov

V neposredni bližini proizvodnih objektov ni primernih prostih površin, ki jih lahko izkoristimo za povečanje deponijskega prostora.

Razpoložljive površine so le strmina stare deponije, ki jo je

uporabljala Cementarna Trbovlje in pa opuščena deponija ob P1. Če bi izkoristili ti dve površini bi povečali velikost deponijskih prostorov za ca. 50.000 ton, kar pa je občutno premalo.

Pomanjkljivosti deponijskih prostorov na strmini

Spodnji transportni hodnik zadržuje premog na strmini in je zato obremenjen z velikimi silami, ki jih izvaja masa premoga. Tak hodnik je zato zahteven gradbeni objekt, tako v konstruktivnem kot tudi v ekonomskem smislu.

Strmina povzroča gravitacijsko separiranje premoga. Debelejši kosi premoga se nabirajo v vznožju deponije.

Strmina onemogoča tlačenje premoga za preprečitev samovžiga. Zgorevanje premoga zmanjšujemo le z gašenjem z vodo, ki pa pomaga le za krajši čas, saj le zniža temperaturo plasti, ki se nato ponovno segreje in vžge. Gašenje z vodo ima še to pomanjkljivost, da izpira in odplavlja drobne vrste premoga, tako da je dotok zraka še bolj učinkovit in proces samovžiga hitrejši.

Ob hudih nalivih voda iz celotnega pobočja vdre v deponijske prostore in često povzroči

preliv premoga preko spodnjega transportnega hodnika ali pa zalije celotni transportni hodnik s transportnim trakom skozi vrata za odjem premoga in tako onemogoči oskrbo proizvodnih enot s premogom.

Odpiranje vrat za odjem premoga povzroča velike težave, kadar je premog zelo moker, saj zaradi velikega pritiska mase premoga ta lahko v trenutku, ko odpremo vrata, zasuje transportni hodnik. Povrh vsega je premog zaradi strmine v vznožju najbolj moker.

Tehnika odjema premoga s skreperji je zastarela in neučinkovita. Po izkušnjah je izkoriščenost strojev za odjem premoga 0,625. S tako izkoriščenostjo mora istočasno obratovati pri maksimalnem odjemu 5 skreperjev.

Pogoji za delo s skreperji so zelo težki in za današnjo stopnjo razvoja tehnike neprimerne. Ta tehnika premoga pa povzroča tudi velike vzdrževalne stroške in občutno povečanje števila delavcev v proizvodnji.

Na strmini ni mogoče uporabiti nobene sodobne in racionalne tehnike odjema premoga.

Odjem premoga iz deponije s skreperji ne omogoča enakomernega dotoka premoga na transportni trak, kar povzroča preobremenitve transportnih trakov.

Lokacija nove deponije

Deponija na strmini ni sprejemljiva rešitev, pa tudi takih strmin v neposredni bližini proizvodnih enot ni.

Najbližja prosta površina na kateri je mogoče locirati deponijo premoga je zemljišče Lakonca na severni strani Bukove gore na višini ca. 330 do 340 m (slika 1).

V prid uporabe tega zemljišča za deponijo premoga govori več okoliščin:

— zemljišče leži izven naselij;

— zemljišče leži v kotlini in je od vseh strani zavarovano proti vetru;

— s planiranjem je mogoče pridobiti ravno površino v velikosti 120 x 300 m;

— ta površina ni primerna za druge vrste gradenj;

— na tem območju ne bo več eksploatacije premoga.

Transport premoga drobilnica — deponija in deponija — odjemni transportni trak drobilnica — P2, P3 poteka z reverzibilnim transportnim trakom, ki je nameščen v nadko-

pu med drobilnico in deponijo v dolžini ca. 700 m in naklonom od 10 do 11° (slika 2).

Zaključek

Nova deponija omogoča uporabo sodobne tehnologije depniranja in odjema, omogoča tlačanje premoga za preprečevanje samovžiga, zagotavlja potrebno velikost deponije in kontinuiran odjem.

Anton Urankar

Uspeh sodelavcev v Švici

Koncem oktobra 1977. leta je TOZD RGD s svojo skupino v Švici zopet uspešno končal rudarsko gradbena dela na enem

objektu Šaht »Bäzberg« je eden izmed štirih zračilnih jaškov predora avtoceste, na katerem smo letos oktobra končali grad-

njo. Od leta 1971 dalje deluje TOZD RGD na raznih gradbiščih, ki so najbolj zahtevni podzemni objekti (štirje zračilni jaški v skupni dolžini 1200 m in druge velike komore), na izgradnji tega 16,3 km dolgega predora avtoceste pod gorskim masivom Gotthard. Ta bo dograjen in usposobljen za promet do leta 1980 in bo menda najdaljši predor za avtocesto na svetu.

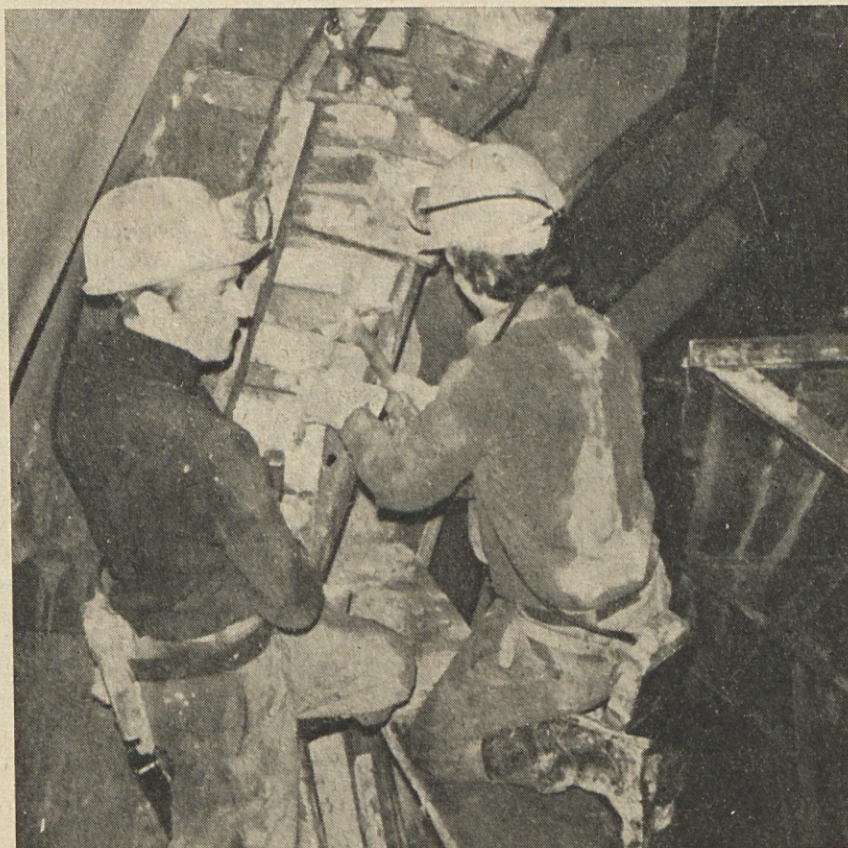
Naša organizacija GRD je na izgradnji vseh štirih ventilacijskih jaškov ter na drugih podzemnih prostorih delovala zelo uspešno, kar je najboljša potrditev, da smo na tem območju v Švici dejavni že kar sedmo leto.

Šaht Bäzberg, katerega smo sedaj zabetonirali, ima naklon 84 °/o, dolžino 475 m ter svetli profil 5,60 m. Vsa opazna konstrukcija, naprave za mešanje betona in dozirni trakovi so imeli skupno težo okoli 60 ton. Vse je bilo pritrjeno na jeklene vrvi ter se je pomikalo naprej s hidravliko.

Mislím, da je prav če omenim, da je bila skupina TOZD RGD z dokončanjem tega objekta še eno priznanje in pohvalo s strani naročnika v Švici, za kvalitetno ter v določenem roku končano izgradnjo ventilacijskega jaška. Jasno se kaže zaupanje v TOZD RGD tudi v tem, da mu je investitor ponudil še dokončno izgradnjo jaška Motto di Dentro, dolžine preko 800 m. Dela bi po predvidenjih trajala do konca 1978 leta.

Povem naj še to, da v času betoniranja šahta Bäzberg nismo imeli niti ene delovne nezgode v skupini RGD, kar je šteti za največjo dobro vsakega posameznika in pa seveda tudi za celotno našo TOZD GRD. Zares nas je vsak dan spremljal rudarski Srečno!

Ivan Repše



Rudi Avsec in Milan Kurent pri delu v jašku Bäzberg, v Švici. Tu gradi TOZD RGD jašek za zračenje bodoče avtoceste pod prelazom St. Gotthard.
(Foto Ivan Repše)



Delovni načrt TOZD - Rudarsko investicijske gradnje za leto 1978

Po delovnem načrtu za leto 1978 bo TOZD — RIG izvajal rudarsko gradbena dela in raziskovalno vrtanje na naslednjih gradbiščih:

1. Hrastnik
2. Hrastnik — raziskovalno vrtanje
3. Zagorje
4. Velenje
5. Velenje — gradnja zračilnega jaška Šoštanj
6. Labin
7. ZR Nemčija — firma Deilmann-Haniel
8. ZR Nemčija — firma Frölich-Klüpfel
9. Švica — firma Murer.

Vsa predvidena dela na področjih REK Zasavje in v jami RLV Velenje bo TOZD — RIG izvajal po direktno sklenjenih pogodbah z investitorji. Za ostale gradnje na domačih gradbiščih in inozemstvu pa po pogodbah sklenjenih preko poslovnega združenja RUDIS.

V jami Hrastnik bo TOZD — RIG izvajal odpiralna in pripravljalna dela v Kotnem polju, talnem skladi in »A« polju, vključno s presipnimi jaški in vpadnikom med 5. in 7. obzorjem. Dokončal bo tudi črpališče in vodne proge na 7. obzorju ter razširil odsek (190 m) Savskega rova. V načrtu je tudi izgradnja zračilnega vpadnika med Savskim in 7. obzorjem ter transportni prekop od ordinate 5200 do ordinate 5400.

V jami Ojstro je v načrtu izgradnja proge v dolomitu na koti 150 in vpadnik med koto 120 in koto 0 ter zračilni nadkop med kotama 120 in 240.

Vrtalna ekipa bo nadaljevala z raziskovalnim vrtanjem v jami Hrastnik in jami Ojstro.

Na gradbišču Zagorje bodo potekala rudarska gradbena dela samo v jami Kotredež. V delovnem načrtu je predvidena izdelava odpiralnih objektov med

6. in 7. obzorjem ter črpališče z vodnimi progami na 7. obzorju. V juniju pa bomo pričeli z gradnjo V-80 med 6. in 8. obzorjem in nato izdelava 200 m vpadnika V-80. V polju »H« na ravni kotredežkega rova pa izgradnja postaje za zasipni material.

Planiran stalež na deloviščih v Zasavju, skupaj z vrtalno ekipo in nadzorom, bo 242.

Za REK Velenje bo TOZD — RIG nadaljeval delo v stebru 8 po že sklenjenih pogodbah na koti + 39 in koti — 47. Nova pogodbena dela pa bodo zajemala:

- izdelavo trafo in natezalnih postaj
- injektiranje objektov z betonsko oblogo
- izkop in obzidava novih objektov na koti — 47
- izkop in obzidava zračnih in transportnih nadkopov.

V juniju 1978 je v načrtu priprava gradbišča in nato pričetek gradnje zračilnega jaška Šoštanj. Projektirana globina jaška znaša 237 m, svetli premer pa 5,90 m.

Potreben povprečni stalež zaposlenih na obeh gradbiščih, vključno z režijo v jami in zunanaj, bo 130.

Gradbišče Labin — na tem gradbišču je predvidena izgradnja 5340 m horizontalnih jamskih objektov, nadkopov in vpadnikov ter poglobitev obstoječega jaška Ripenda med 14. in 20. obzorjem (200 m). Večina jamskih gradenj je locirana v krednih apnencih. Ponudbe za ta dela je TOZD — RIG že oddal. Predviden pričetek del je v mesecu februarju 1978.

Na gradbišču bo zaposlenih povprečno 37 ljudi.

V Švici bo delovna ekipa 12 mož izvajala v okviru firme Murer permanizacijska dela v zračilnem nadkopu Motto di Dentro. Nadkop dolžine 840 m

bo služil za zračenje cestnega predora St. Gotthard.

Na gradbiščih v ZR Nemčiji bodo delavci TOZD — RIG v glavnem zaposleni na izgradnji horizontalnih smernih in prečnih jamskih objektov ter nadkopov preseka od 12 do 22 m². Delovne ekipe bodo izvajale investicijska pogodbena dela in to v manjši meri s firmo Deilmann-Haniel; v precej večji meri pa s firmo Frölich-Klüpfel na naslednjih gradbiščih:

- Ibbenbüren
- Anna in Anna Süd
- Westfalen, Wulfen, Emil Mayrisch
- Arge — Fürst Leopold
- Arge — Hugo

Stalež zaposlenih na gradbiščih bo 215.

Vsa dosedanja investicijska dela v Švici in ZR Nemčiji so potekala v zadovoljstvo vseh poslovnih partnerjev.

Po delovnem načrtu TOZD — RIG za leto 1978 znaša planiran celotni prihodek 132.200.000,00 din (brez prihodka novo ustanovljenega TOZD — Elektrostrojne in mehanične delavnice). Celotni prihodek je v primerjavi s celotnim prihodkom po srednjeročnem razvoju, ki znaša 115.722.600,00 din višji, zaradi povečanja OD, materialnih in drugih gradbenih stroškov.

Za dokončanje planiranih del pa bo potrebno povečati povprečen stalež zaposlenih na jamskih gradbiščih od 625 na 687.

Precej povečan obseg del v Hrastniku in Zagorju, katerih vrednost znaša 64.770.000,00 din (vključno s vkalkuliranim TH oporjem) pa bo mogoče dokončati, če bodo pravočasno zagotovljena potrebna finančna sredstva ter pri povečanju staleža zaposlenih za 35 ljudi. Poudariti moramo, da je bil pričetek gradnje transportnega

vpadnika V-80 med 6. in 8. obzorjem jame Kotredež predviden že v planu za leto 1977, vendar z izdelavo tega vpadnika nismo mogli pričeti, ker naročniku del ni uspelo dobiti potrebnega kredita.

Zelo pereč problem nastopa tudi zaradi pomanjkanja stanovanj za novo sprejete delavce, ker so v glavnem vsi samski domovi v Zasavju zasedeni. Zavaljo tega bodo nastopile težave za sprejem novih rudarjev za potrebe domačih gradbišč.

TOZD — RIG je prejel tudi ponudbo za nova dela v ZR Nemčiji, za kar bi potrebovali še večje število ljudi. Ker pa morajo vsi na novo zaposleni delavci v inozemstvu delati prej najmanj 6 mesecev na domačih deloviščih, ponudbe zaradi pomanjkanja stanovanj ni bilo mogoče sprejeti.

Za doseganje čim boljših storitev pri izvajanju del bo potrebno skrbeti za pravilno razporeditev delovne sile, popolno izkoriščanje delovnega časa, skrbeti za varovanje in redno vzdrževanje opreme in mehanizacije in racionalno porabo gradbenega materiala; vsa dela pa izvajati v skladu z varnostnimi predpisi in upoštevanju varnostnih ukrepov. Poleg navedenega bo potrebno dosledno stimulatивно nagrajevati delavce pri vseh jamskih delih.

Na gradbiščih bomo še nadalje uvajali sodobno tehnologijo za izdelavo jamskih objektov. Zaradi zelo slabe opremljenosti gradbišč s transportnimi napravami, vrtnimi in nakladalnimi stroji, še prav posebno za izdelavo prog in strmih nadkopov, pa bo potrebno za nabavo le-teh uporabiti finančna sredstva, ki jih v ta namen ustvarja TOZD.

Če pa se TOZD — RIG ne bo opremil s sodobno mehanizacijo za svojo delavnost, ne bo mogel nadalje konkurenčno nastopati proti ostalim izvajalcem del, ki so veliko bolj opremljeni z jamsko mehanizacijo in mehanizacijo za izdelavo cestnih predorov.

Drago BORIŠEK

Elektro delavnica Trbovlje sedaj in v bodoče

Ne glede na to, da smo preko glasila Srečno že večkrat obvestili kolektiv REKZ o nastanku, pomenu in dejavnosti delavcev elektroobrata v Trbovljah, ki združujejo svoje delo in sredstva v temeljni organizaciji Elektrostrojne delavnice Trbovlje in preko nje v delovni organizaciji REK Zasavje, moram ponovno poudariti, da je bil elektroobrat organiziran izključno z namenom, da vzdržuje in popravlja elektro naprave in energetske omrežje visoke in nizke napetosti v okviru Zasavskih premogovnikov Trbovlje.

V zadnjih letih pa smo se morali delavci elektroobrata iz znanih in že tudi pojasnenih razlogov vključevati s svojim delom tudi pri montažnih delih elektro opreme in naprav na domačem in tujem tržišču.

Dograjevanje dohodkovnih odnosov ter dograjevanje samoupravne organiziranosti v delovni organizaciji REKZ v skladu z zakonom o združenem delu, pa ni potekalo v celoti v okviru skupno sprejetih izhodišč, ki so nalagale zaradi racionalnosti, kadrovske potrebe in zaradi bolj uspešnega dela in nazadnje tudi jasnejše perspektive ter socialne varnosti, združevanje elektro in strojnih dejavnosti ter služb v eno delovno organizacijo. Delavci elektrostrojnih dejavnosti, organizirani v okviru dosedanjih temeljnih organizacij proizvodnje premoga, so se odločili, da se organizirajo v več temeljnih organizacij pod pogojem, da se te združijo v delovno organizacijo Proizvodnje premoga. To dejstvo in pa jasna opredelitev, da bomo delavci elektrostrojnih služb v doglednem času spoznali, da je naša perspektiva, s tem pa tudi socialna varnost le v združenem delu z jasno delitvijo dela, je narekovalo, da smo se delavci elektroobrata z osebnim izrekanjem na referendumu, dne 20. 10. 1977 odločili, da združujemo svoje delo v temeljni organizaciji Elek-

tro-industrijsko montažne delavnice Trbovlje in z drugimi temeljnimi organizacijami, v delovno organizacijo Industrijsko montažne delavnice in ogrevanje Trbovlje. Nadaljnje delo in interese pa bomo povezovali v sestavljeni organizaciji REK Zasavje Trbovlje in Strojegradnje Slovenije.

Naslov prispevka pa nam odpira dilemo kaj sedaj in kaj v bodoče?

Delavci temeljne organizacije se jasno zavedamo, da bomo morali bistveno spremeniti odnos do kvalitete in da se bomo morali organizirati tako, da bomo uspešno zadovoljevali potrebam temeljnih organizacij združenega dela v okviru REKZ ter se uspešno vključevati s svojimi montažno-vzdrževalnimi storitvami na domačem in tujem tržišču. Da smo to sposobni smo v zadnjih letih tudi dokazali. Ena bistvenih nalog je v tem, da že v prihodnjem letu spremenimo odnos do planiranja in elementov plana. Dosedanji sistem planiranja, kjer je bila osnova razpoložljiv fond in na tej osnovi grajeni vsi drugi elementi pridobivanja prihodka in dohodka, je nesprejemljiv, nestimulativen in ne vpliva na dvig produktivnosti. Jasneje povedano, to je skoraj čisti stroškovni odnos do drugih temeljnih organizacij. Plan temeljne organizacije mora izhajati iz osnov, ki smo si jih zapisali v samoupravnem sporazumu o združevanju delavcev v temeljno organizacijo. Delavci temeljne organizacije pa se srečujemo tudi z drugimi težavami, katere pa bomo lahko uspešno razreševali le skupno z drugimi delavci v okviru organizacije REK Zasavje Trbovlje. Ne bi navajal vzrokov za takšno stanje, saj so znani in so posledica večletnega sistema in odnosa pri razvijanju in modernizaciji elektrostrojne dejavnosti. Skušal pa bom le na kratko osvetliti te težave in osebno gledanje na to, kako

pristopiti k skupnem reševanju teh težav, katerih rešitev bo dala delavcem temeljne organizacije le jasnejšo perspektivo razvoja in socialno varnost.

Osnovna dejavnost, za katero smo se opredelili ob ustanovitvi temeljne organizacije, je:

— navijanje oziroma previjanje transformatorjev ter rotorjev in statorjev vseh vrst elektromotorjev standardnih izvedb in v »S« izvedbi;

— montaža, popravilo in vzdrževanje jakotočne visoko in nizkonapetostne ter telefonske opreme, elektro naprav in omrežja za rudnike s podzemno in nadzemno eksploatacijo ter industrijske objekte. Tu nas peče naslednje težave in problemi:

- delavniški prostori so neprimerni, neogrevani in v slabem stanju, tako da je izredno težavno vsaj delno modernizirati delovni proces previjanja elektromotorjev in transformatorjev, pri tem ne govorimo o popravilu in preizkusu opreme v »S« izvedbi;
- delovna sredstva, potrebna pri delovnem procesu so zastarela, niti ni na razpolago potrebnega ročnega orodja.

Amortizacijska sredstva delavnice, brez amortizacije elektroenergetskih objektov in telefonskega omrežja, so izredno nizka in niso zadostne niti za enostavno reprodukcijo in še te smo vlagali v razširitev toplovodnega omrežja. Ostanka dohodka torej ni bilo, niti ne bo ustvarjenega v bližnji prihodnosti v tolikšni višini, da bi lahko pokrival poleg osebne in skupne porabe še razširitev osnove temeljne organizacije.

Da bomo lahko sposobni kvalitetno opravljati svoje delovne naloge v okviru REKZ in za intenzivnejši ter organiziran nastop z montažnimi skupinami izven REKZ, moramo izpeljati program modernizacije, dvigniti produktivnost in izboljšati delovno disciplino. Pri tem pa delavci temeljne organizacije EIMD Trbovlje pričakujemo, da bo dosežen sporazum o de-

litvi dela med temeljnimi organizacijami elektrostrojnih dejavnosti in specializaciji za posamezna opravila. Prepričani smo v to, da bo prišlo do združevanja dela in sredstev in iz teh virov pričakujemo del sredstev, saj lahko z modernizacijo ovijalnice in osvajanjem enostavnih montažnih del, zaposlimo za ta dela usposobljene invalide.

Družbenoekonomska preobrazba v naši temeljni organizaciji pa bo tudi v tem, da bomo pridobivali dohodek iz skupnega prihodka, ki ga bomo ustvarili v glavnem iz dveh virov in to:

— s svobodno menjavo dela za upravljanje in vzdrževanje elektroenergetskega omrežja in opreme ter telefonskega omrežja za temeljne organizacije s področja občine Trbovlje in

— s prodajo proizvodov in storitev v okviru delovne in sestavljene organizacije ter na domačem in tujem tržišču.

Tudi v tej preobrazbi računamo na razumevanje s strani delavcev temeljnih organizacij, predvsem s področja Trbovelj.

To razumevanje pa naj bi se odrazilo z natančno delitvijo vzdrževalno-montažnih del na elektroenergetskih napravah visoke in nizke napetosti, telefonskega omrežja, kompresorskih postaj, črpališč, ventilatorskih postaj, opreme trolley lokomotiv, vozne žice in podobno.

Moram pri tem poudariti, da v nobenem primeru ne želimo postati distributivno podjetje, temveč želimo na osnovi čistih dohodkovnih odnosov in družbeno priznanih normativov, priznan delež dohodka za vzdrževanje in obratovalno pripravljenost elektroenergetskega omrežja in naprav. To bomo dosegli z že omenjeno delitvijo dela ter skupno izdelanimi letnimi programi vzdrževanja ter organiziranja dežurstva.

V tem prispevku sem skušal prikazati le bistvene probleme in naloge, ki stoje pred delavci temeljne organizacije EIMD Trbovlje in vzpodbuditi delavce temeljnih organizacij elektrostrojnega vzdrževanja za čim hitrejši pristop k izdelavi programov in delitve dela.

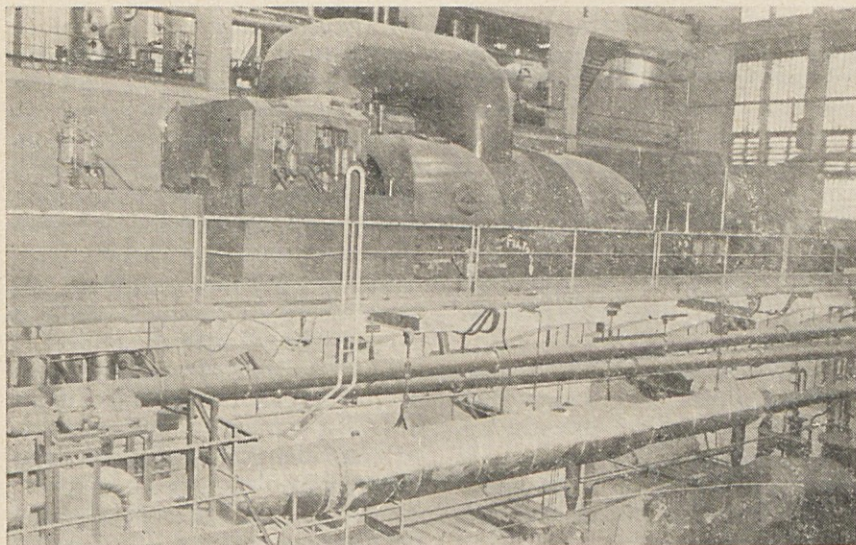
Rajko Medvešek

Naloge poslovne skupnosti za premog

Poslovna skupnost za premog je organ za opravilo vseh strokovnih, tehničnih in administrativnih poslov v zvezi s izvajanjem samoupravnega sporazuma za razvoj premogovništva v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980. Ta sporazum, ki naj bi ga podpisali na eni strani vsi premogovniki v Sloveniji, na drugi strani pa vsi porabniki slovenskega premoga, je prva oblika samoupravnega dogovarjanja na področju premogovništva v Jugoslaviji. Prav zato je že v samem začetku naletel na precejšnje težave v zvezi z uskladitvijo z zakonom o združenem delu, kar je povzro-

čilo izgubo vseh predvidenih združenih sredstev za leto 1976.

Dodatne težave nastopajo pri podpisanih samoupravnega sporazuma — porabnikov premoga, ki jih seveda zavezuje za združevanje sredstev za osnovni namen sporazuma — razvoj premogovništva. Tu je mišljena soudeležba tako zbranih združenih sredstev pri finansiranju investicij za slovenske premogovnike, ki so v srednjeročnem obdobju od 1976 do 1980 predvidene v višini 2.314.195.000 din. Omenjene težave so predvsem zaradi prehoda mnogih večjih porabnikov premoga na tekoča oziroma plinasta goriva.



Tristopenjska turbina z generatorjem v TET II. (Foto A. Bregant)

Kljub temu, da je velika večina teh podjetij samoupravni sporazum podpisala, pa se nanj spomnijo le takrat, ko jim gori pod nogami, kot na primer v sedanjem času, ko se sklepajo pogodbe za prodajo premoga v naslednjem letu. Rudnik Velenje je zaradi večjih potreb lignita pri proizvodnji električne energije za leto 1978, namreč ukinil dobavo nekaterim rednim odjemalcem lignita, močno pa zmanjšal tudi dobave široki potrošnji. Ukinitve dobav velenjskega lignita industriji so bile predvidene šele v letu 1979, medtem ko široka potrošnja po sporazumu že v letu 1978 ni mogla pričakovati te vrste premoga. V zvezi z dodatnimi predpisi porabe samo določenih vrst premoga z manjšo vsebnostjo žvepla v področjih IV. stopnje onesnaženosti zraka, pa so nastopile nove omejitve v prodaji premoga, saj je v teh področjih dovoljeno izmed slovenskih premogovnikov v široki potrošnji kuriti le velenjski lignit ter rjavi premog iz Zagorja in Senovega.

Plansko-poslovna skupnost mora v okvirih teh in drugih problemov skupno z interesno skupnostjo elektrogospodarstva, republiškiimi upravnimi organi in Gospodarsko zbornico Slovenije, pripravljati in predlagati smernice in rešitve, o katerih potem razpravljata in odločata upravna organa skupno-

sti; to je odbor za financiranje investicij in odbor za spremljanje in nadzor nad samoupravnim sporazumom. Istočasno pa si mora plansko-poslovna skupnost z vsemi močmi prizadevati za kar najhitrejše stekanje sredstev za sofinansiranje nalog. Delno so se uspehi že pokazali, saj se je stanje na žiro računu plansko-poslovne skupnosti v dveh mesecih dela potrojilo.

Največji izpad predvidenih sredstev industrije pa predstavlja Tovarna glinice in aluminija Kidričevo, ki se je vseskozi upirala podpisu samoupravnega sporazuma iz navedenih vzrokov, češ da bodo v bodoče uporabljali plinasto gorivo.

V letu 1977 so bile precejšnje težave, v letu 1978 bodo večji uspehi

Za zadnjo številko našega glasila, ki bo izšla koncem leta 1977, smo zaprosili za kratke intervjuje člane kolektiva iz vseh temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb REKZ.

Vsem intervjuvancem smo postavili enaka vprašanja, na katera so odgovarjali po vrstnem

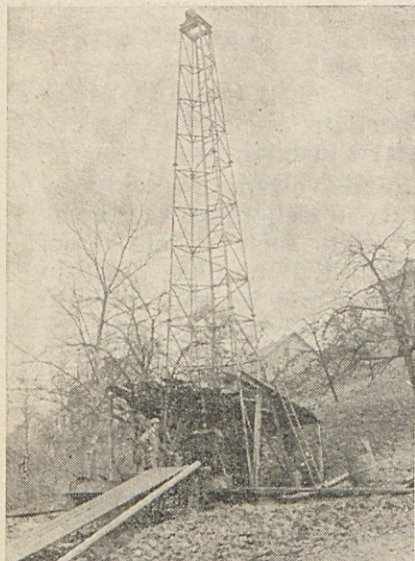
Ker pa tudi na področju uporabe plina ni situacija povsem jasna, se ravno v zadnjem času le obeta možnost, da tudi TGA Kidričevo pristopi k samoupravnemu sporazumu, za kar pa bo treba še veliko korakov. Vsekakor ta možnost plansko-poslovni skupnosti vliva upanje, da bo samoupravni sporazum zaživel v predvidenem obsegu. Istočasno je plansko-poslovna skupnost poslala predlog za sprejem predpisa o obvezi plačevanja prispevka za široko potrošnjo in porabnike iz gospodarstva ter negospodarstva, ki sporazuma niso mogli oziroma niso hoteli podpisati. Z uvedbo predpisa bi bila lažja tudi kontrola nad plačevanjem prispevka, ki je v času samoupravne obveznosti SDK ni pripravljena izvajati.

Ker je plansko-poslovna skupnost za premog organizirana pri REK Zasavje v Trbovljah in ker nastopajo v zvezi z njenim delovanjem dokajšnji stroški, so se predstavniki slovenskih premogovnikov dogovorili, da bodo te stroške pokrivali vsi premogovniki glede na odstotek prodanega premoga v skupni količini. Tako je plansko-poslovni skupnosti dejansko dana možnost, da enakopravno zastopa interese celotne slovenske proizvodnje in potrošnje premoga.

Matjaž Hočevar

redu. Vprašanja so bila naslednja:

1. Naša delovna organizacija, pa tudi posamezne TOZD so se v letošnjem letu spopadale z mnogimi težavami, tako proizvodnega, organizacijskega, pa tudi finančnega značaja. Je bil uspeh vaše TOZD kjer delate



Vrtina Kz — 3/77, ki so jo navrtali zadaj tovarne Varnost v Zagorju. (Foto A. Bregant)

po vašem mnenju dober napram načrtu za letošnje leto?

2. Tudi v pogledu samoupravne organiziranosti smo v tem letu storili korak naprej, pri čemer smo zasledovali izpolnjevanje ciljev, ki nam jih nalagata ustava ter zakon o združenem delu. Kako ste reševali to problematiko v vaši TOZD in v kakšni fazi reorganizacije se sedaj nahajate?

3. Kako ste se kot delavec oziroma član kolektiva prizadevali za povečanje proizvodnje, zvišanje storilnosti, zniževanje stroškov, skratka za boljše gospodarjenje in doseganje boljših uspehov v letošnjem letu?

4. Bo vaša TOZD v letu 1978 predvidoma povečala proizvodnjo oziroma obseg storitev, razširila zmogljivosti, povečala storilnost in podobno? Vaše želje za novo leto 1978?

ERNEST ŽUNK iz TOZD Rudnik premoga Trbovlje:

V TOZD Rudnik premoga Trbovlje smo se srečevali v letu 1977 z zelo težkimi problemi. Spopadali smo se z vsemi mogočimi težavami, tako proizvodnega, kakor tudi organizacijskega, posebno pa še finančnega značaja. Uspeh TOZD je po mojem minimalen.

S samoupravno organiziranoostjo smo v letu 1977 šli korak naprej, pri čemer smo zasledovali cilje, ki nam jih nalagata ustava in zakon o združenem delu. Nastajajočo problematiko smo reševali z ramo ob rami. Le v boljšem organiziranju vidimo tudi boljše uspehe in našo bodočnost.

Kot delavec sem se vedno zavestno odzval vsaki akciji za povečanje proizvodnje in storilnosti. Tudi kovinarji smo priložili svoje k izpolnjevanju proizvodnih obveznosti, ki jih je načrt nalagal proizvodnji premoga.

Ko bo pričela nova TOZD normalno poslovati, bomo kot samoupravljalci poskušali povečati proizvodnjo in razširiti oziroma povečati zmogljivosti, povečati pa tudi storilnost in zmanjšati stroške. Želim, da bi se v letu 1978 uresničil vsak načrtovani uspeh in da bi se na sploh dobro končalo.

STANE BRLEC, TOZD Elektrostrojne delavnice:

Po podatkih, katere dobim kot predsednik sindikata, je uspeh v tem času zadovoljiv oziroma dober napram letošnjem načrtu. Upam, da bo tudi zaključek leta na isti ravni.

Res se samoupravljanje spreminja z vsakim letom. V tem letu se je sedanja TOZD ESD na zborih kolektiva odločila za reorganizacijo v skladu z zakonom o združenem delu.

Kot vsak delavec v TOZD, sem bil seznanjen z akcijskim programom in ukrepi za boljše gospodarjenje. Menim, da sem z vsemi svojimi močmi ta program izpolnjeval, ga dograjeval in pozitivno vplival tudi na sotovariše.

V prihodnjem letu 1978 bom delal v TOZD SIMD (strojne industrijsko montažne delavnice). Plan še ni dokončno izdelan, vendar sem seznanjen s tem, da se bo povečala proizvodnja in storilnost vseh zaposlenih. Želim si, da bi z novo reorganizacijo dosegli večje uspehe in pravično delitev dohodka.

KARLA PODBEVŠEK iz TOZD GRAMAT:

Napram letu 1976 je bil uspeh vsekakor dober. V prejšnjem letu smo bili v rekonstrukciji in smo pričeli s poizkusno proizvodnjo šele 10. 11. 1976. V letošnjem letu smo že dosegli popravljen proizvodni načrt.

V TOZD GRAMAT smo dosledno izvajali samoupravno organiziranost, saj se nahajamo v končni fazi združevanja v TOZD RGD in TOZD Avtoprevoz »Zasavje« v delovno organizacijo RGD.

Kot član kolektiva sem se skupno z drugimi delavci zelo prizadevala za povečanje proizvodnje s tem, da sem se skoraj vedno udeleževala dela, tudi ob prostih sobotah, s polnim izkoriščanjem delovnega časa ter z zavestnim vplivanjem na moje tovariše. Kljub velikim težavam, ki smo jih imeli v letošnjem letu, smo dvignili storilnost, kar se bo verjetno pokazalo v boljšem letošnjem uspehu.

Naša TOZD predvideva za leto 1978 9.000.000 enot opeke. S tem se bo povečala proizvodnja, pa tudi storilnost. V novem letu 1978 pa si želim skupno z vsemi zaposlenimi, da bi bila II. faza rekonstrukcije končana ter da bi proizvodnja nemoteno potekala.

ANTON ZUPANČIČ iz delovne skupnosti skupnih služb:

Poslovanje DS SS je bilo v okviru sprejetega akcijskega programa, po mojem mnenju uspešno. Izpadu dohodka pa so botrovali neurejeni dohodkovni odnosi.

V pogledu nove organiziranosti služb na bodočem SOZD REK mislim, da nismo našli skupnega jezika z novo ustanovljenimi TOZD. Nekateri teh hočejo ob združitvi v DO imeti vse službe na ravni DO in bi na SOZD le malo ali ničesar združevali.

Kot delavec v nabavi sem se prizadeval zagotoviti proizvodni material in opremo po najugodnejših pogojih, ki jih je bilo moč doseči na tržišču.

Ker še ni znana končna razmejitev delovnih nalog med TOZD, DO in SOZD, bi bilo trenutno težko govoriti o obsegu del.

Moje želje za leto 1978? Da bi dohodkovni odnosi zaživel v svoji pravi kvaliteti v vsej družbi, kar bi po vsej verjetnosti pomenilo tudi skladnejši razvoj premogovništva in s tem tudi našega SOZD.

Obenem želim vsem delavcem, ki združujejo delo v REK Zasavje, kakor tudi njihovim svojcem, kar največ delovnih uspehov v letu 1978!

Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja

Edvard Kardelj je na 30. seji Predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v juniju 1977, predložil svojo razpravo o političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, ki je bila sprejeta kot osnova za razpravo o nadaljnjem razvoju in nalogah Zveze komunistov Jugoslavije in kot osnova za aktivnost ZKJ v pripravah na XI. kongres ZKJ. Ko so kasneje študijo pripravljali za tisk, je avtor nekatera posamezna mesta še razširil in izbral naslov: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Študija je izšla v založbi ČZP Komunist v srbohrvatskem, slovenskem, makedonskem, albanskem in madžarskem jeziku v septembru 1977.

Knjiga predstavlja velik prispevek razvoju marksistično leninistične ideologije in ima vrednost kot trajen dokument naše revolucije in njenega neprekinjenega toka. Obravnava protislovja ter glavne smeri, naloge in odgovorne družbene in politične nosilce razvoja socialističnega samoupravljanja.

V knjigi so podane tudi karakteristike političnih sistemov sodobno raz-

Dejali so...

Predsednik republike — Josip Broz Tito
Ob 35. obletnici prve konference AFŽ je dejal:

Ves naš povojni razvoj potrjuje, da so ženske v celoti delile usodo delavskega razreda in da so življenjsko zainteresirane za dosleden in vsestranski razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Brez dvoma so bili v minulem obdobju doseženi veliki rezultati pri zaposlovanju in izobraževanju žensk, pri zaščiti materinstva, ter izboljševanju njihovih življenjskih in delovnih pogojev. Na tej poti pa moramo biti še bolj odločni in storiti še več. Posebno bi rad poudaril, da je družba dolžna posvečati več skrbi otrokom in bolj organizirano izvajati politiko otroškega varstva. Vsa ta vprašanja je treba aktualizirati tudi v okviru priprav za 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije in republiške kongrese. Glede teh vprašanj, ima zveza komunistov že od vsega začetka pa tudi danes jasna stališča, zasnovana na marksističnem učenju, ki so ji izredno pomembna pri njenem idejnem boju in politični praksi. Seveda je treba vprašanja izboljševanja družbenega položaja žensk reševati s popolnim sodelovanjem vseh organiziranih socialističnih sil, še posebno v socialistični zvezi, vsekakor pa tudi z večjim sodelovanjem samih žensk.

Sergej Kraigher, predsednik predsedstva SR Slovenije

... Dejstvo je, da večji del območij občin, v katerih bodo delovale temeljne banke, iz ekonomsko geografskih, socialnih in zgodovinskih vidikov ter povezanosti delovnih ljudi in občanov glede na njihovo zaposlitev in medsebojno povezanost in odvisnost samoupravnih organizacij združenega dela in skupnosti glede na funkcijo, ki jo opravljajo in pridobivanje dohodka, kot ekonomski podlagi njihovega dela in razvoja, da torej iz vseh teh vidikov večji del občin ne predstavlja organsko zaokrožene regionalne celote. Takšno zaokroženo celovitost predstavljajo občine samo v nekaterih območjih delovanja predvidenih temeljnih bank. Vendar ne glede na stopnjo povezanosti občin v tem smislu obstojijo v vsaki občini interesi občanov in samoupravnih organizacij in skupnosti, ki jih uresničujejo v mnogih področjih dela in življenja skupno s sosednimi občinami, ki so po svoji naravi in družbenem pomenu taki, da morajo priti do izraza in da se morajo upoštevati kot skupni interesi. To so npr. interesi, ki izvirajo iz splošnih pogojev gospodarjenja, dela in življenja in razvoja delavcev tako temeljnih organizacij združenega dela v katerih delajo in pridobivajo dohodek, kakor tudi v krajih, kjer živijo in v občinah, v katerih se temeljna vprašanja, za katera občina nosi odgovornost, povezujejo in usklajujejo v celoto, ki najde v našem sistemu odraz v njenem družbenem planu in dogovoru o temeljih plana občine, usklajeno z medobčinskim sodelovanjem. Dogovori o temeljih plana občine, vključno z medobčinskim sodelovanjem, temeljijo na samoupravnih sporazumih o temeljih planov interesno in poslovno povezanih samoupravnih organizacij in skupnosti gospodarstva in družbenih dejavnosti. Tudi to predstavlja za samoupravljanje značilen razredni vidik samoupravnega položaja delavca, ko odloča o celoti svojih interesov, osvobojen dominacije dobička in enostranskega pritiska njegove logike. Tudi to dejstvo se mora uveljavljati v organizaciji in delovanju bančnega sistema...

vitih držav, takšne, kakršne gledamo skozi prizmo razvoja socialističnega samoupravljanja in socialistične samoupravne demokracije pri nas. Opisuje njihovo vlogo ter moč oz. nemoč pri reševanju nasprotij sodobnega sveta, še posebej odtujenost in nemoč človeka proti velikim koncentracijam moči odtujenih centrov. Takšno stanje pa poraja vse bolj zaostreno razredno borbo ter sile, ki se vse bolj zavedajo svojega stanja. Analizira tudi vlogo konzervativnih sil buržoaznega sveta in daje tudi analizo političnih sistemov in tedence v mednarodnem delavskem gibanju, od vloge in značilnosti evrokomunizma, do sodobnih večpartijskih in enopartijskih političnih sistemov.

Pri tem zlasti razčlenjuje položaj človeka v teh sistemih in njegove možnosti za uveljavljanje človekovih pravic in interesov. Posebno vrednost pa predstavlja dejstvo, da je v knjigi na celovit način izdelana analiza razvoja naše revolucije v vsej njeni konkretnosti posameznih razdobj in področij družbenega dela in življenja, rezultati naše revolucije, razvoj in perspektive pa so dobili svojo znanstveno obdelavo. V svojem znanstvenem pristopu nam E. Kardelj sistematično, z natančnim analiziranjem kaže na določene probleme, dileme, neskladja in možnosti, ki se pojavljajo na posameznih področjih našega družbenega življenja. Svoja razmišljanja in poglede na našo stvarnost, ki so ilustrirani tudi s praktičnimi napotki za nadaljnjo aktivnost, posreduje tov. Kardelj v svoji knjigi v 6 poglavjih, in sicer:

I. Družbeno ekonomske postavke nadaljnje graditve političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

II. Politični sistem kapitalistične lastnine in politični sistem družbene lastnine.

III. Demokratični pluralizem samoupravnih interesov — nova oblika demokratičnega političnega sistema.

IV. Vsebinska in narava svoboščin in pravic v naši socialistični samoupravni družbi.

V. Smeri nadaljnje graditve političnega sistema samoupravne demokracije.

VI. Naloge vodilnih subjektivnih sil družbe pri nadaljnji graditvi našega političnega sistema.

Namen današnjega sestavka ni v tem, da bi bralca podrobneje seznanjal z vsebino celotne študije tovariša Kardelja, ki predstavlja zaradi njemu svojstvene kratke in jedrnate oblike podajanja, kljub samo 220 stranem knjige, izredno obsežno delo. Poudariti pa želim, da bo potrebno to delo zelo skrbno preštudirati in tako pridobljena spoznanja uporabiti pri naši daljnji aktivnosti pri razvijanju samoupravnih odnosov. Zato je nujno, da si delo v določeni meri tudi sistemiziramo in ga razdelimo v posamezne faze.

Najprej se bomo morali obširneje seznaniti z vsebino. V ta namen bodo v našem glasilu ali Biltenu v nadaljevanjih izhajali prispevki, ki bodo konkretnije obravnavali posamezna poglavja študije.

Ko se bomo tako seznanili z vsebino, bomo pristopili k razpravi po

posameznih področjih, ki jih moramo nujno podrobno analizirati, oceniti ter na osnovi tega sprejeti tudi ustrezne zaključke in napotke za nadaljnje delo. S tem mislim vsa področja, ki opredeljujejo naše socialistične samoupravne odnose v delovni organizaciji, krajevni skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih. Za usmerjanje svoje aktivnosti bomo dopolnili svoje akcijske programe z novimi spoznanji, ki jih bomo pridobili ob skrbno predelani študiji tovariša Kardelja: »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja«, povečali svoj prispevek v predkongresni dejavnosti in s tem naredili tudi korak naprej v dograjevanju socialističnih samoupravnih odnosov.

Miro Florjanc

Razgibano delo družbenopolitičnih organizacij v REKZ

V okvir letošnjih partijskih jubilejev sodi nedvomno tudi uspešnost delovanja družbenopolitičnih organizacij. V tem primeru lahko trdimo, da so družbenopolitične organizacije v REKZ dosegle precejšen uspeh v svojem delovanju, ki pa je bil v zadnjem obdobju usmerjen v glavnem na dograjevanju dohodkovnih odnosov in nadaljnjo samoupravno organiziranost, skratka na naloge, ki so si jih člani zveze komunistov REKZ začrtali na problemski konferenci ZKS ter na zboru komunistov REKZ in so tudi v skladu s sprejetimi določili zakona o združenem delu.

Razprave članov ZKS v osnovnih organizacijah so bile v zadnjem obdobju usmerjene tudi na organiziranost zveze komunistov, predvsem v namenom, da ob novi samoupravni organiziranosti postanejo v TOZD, na ravni delovnih organizacij in v SOZD politična jed-

ra, ki morajo biti idejna gonilna sila za realizacijo vseh načrtovanih nalog zveze komunistov.

Neverjetno razgibana dejavnost zveze komunistov REKZ se je pokazala predvsem v zadnjih treh mesecih. Osnovne organizacije ZKS v TOZD so glede na predhodno samoupravno organiziranost izvedle volilne in hkrati ustanovne konference ZKS, izvolile so člane sekretariata, na čelu s sekretarji in namestniki sekretarjev OO ZKS, izvolile so člane v konference ZKS delovnih organizacij, člane Sveta ZKS SOZD REKZ ter vrsto potrebnih komisij in to vse z edinim ciljem, da bi zveza komunistov kot organizirana in idejna avantgarda, v delovanju postala še močnejša in tista neomejna politična sila, ki je naši družbi nujno potrebna. Vendar pa bo morala zveza komunistov v REKZ prisluhniti vsem vprašanjem bolj kot

doslej pa tudi problemom ter stremeti za tem, da vse probleme razrešujejo sproti in to predvsem v tistih sredinah, kjer se pojavljajo in kjer člani ZKS delajo in živijo. V bodoče bo morala vzpostaviti tudi bolj zaostreno odgovornost posameznih članov ZKS do sprejetih stališč in sklepov ter se tako lotiti tudi opredeljevanja odgovornosti, to pa vse z željo, da bomo lažje naše skupno načrtovane in poenotene naloge dosledno izpeljali in ki so v korist vsem našim delavcem.

Zveza komunistov v REKZ mora biti prava akcijska sila, ki bo mnogo doslednejše kot doslej tudi sproti odpravljala nastopajoče probleme, pozorna pa bo morala postati tudi bolj kot doslej pri spremljanju delovanja posameznih članov ZKS, kjer je zlasti njena naloga spregovoriti in ugotoviti, kakšno je delovanje članov ZKS tako na družbenopolitičnem, kot tudi na samoupravnem področju.

Nič manj za aktivnostjo članov ZKS pa ne zaostaja aktivnost sindikata v delovni organizaciji REKZ. V decembru t.l. potekajo volilne in hkrati ustanovne konference osnovnih organizacij sindikata, ki morajo na podlagi predhodnih kadrovskih in vsebinskih priprav, potekati kar najbolj kvalitetno. Na volilnih konferencah so delavci dolžni spregovoriti o vseh bistvenejših vprašanjih, ki zadevajo delavce in se nanašajo tako na delovanje dosedanjih izvršnih odborov sindikata v TOZD pa vse do pomembnih drugih vprašanj, od uresničevanja zakona o združenem delu, delitvi po delu in svobodni menjavi dela, do urejanja življenjskih in delovnih razmer delavcev, itd. Poseben pomen v delovanju sindikata je treba vzpostaviti delovanju sindikalnih skupin, ki doslej niso dovolj živele. Osnovne organizacije sindikata v TOZD na čelu z izvršnim odborom Konference sindikata delovne organizacije, morajo zlasti ob analizi delovanja sindikata ugotoviti, kako je sindikat opravljal naloge nosilca družbenega dogovarjanja in

samoupravnega sporazumevanja v svojem okolju. Zlasti posebno vlogo mora sindikat igrati v razpravah, ki so bile decembra in se nanašajo na osnutke samoupravnih sporazumov, na dogovarjanje in sporazumevanje v delovni organizaciji, predvsem še o samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v TOZD. Nedvomno bo morala tudi sindikalna organizacija pri svojem bodočem delu spregovoriti mnogo več o življenjskih in kulturnih razmerah delavcev, zlasti o gradnji stanovanj, gradnji otroško-varstvenih objektov, urejanju družbene prehrane ter zagotovitvi boljših razmer za letovanje.

Kljub temu, da so osnovne organizacije sindikata nosilec akcije evidentiranja članov sindikata za predstoječe volitve v samoupravne organe, v samoupravne interesne skupnosti, v zbere združenega dela itd., pa morajo poleg že omenjenega v svojih delovnih načrtih za prihodnje leto, posvetiti pozornost pripravam na izvedbo skupščinskih volitev, predkongresni dejavnosti, uresničevanju zakona o združenem delu v praksi,

utrjevanju sistema socialističnega samoupravljanja in vsem drugim vprašanjem, ki sodijo med naloge sindikata.

V okvir dejavnosti družbenopolitičnih organizacij sodi tudi dejavnost mladinske organizacije. Mladi so organizirani v osnovne organizacije ZSMS v posameznih TOZD, med njimi pa so nekatere pri svojem delovanju bolj uspešne, nekatere pa nekoliko manj. Povezujejo se v koordinacijsko konferenco OO ZSMS delovne organizacije ter v področne občinske konference ZSMS. V skupno načrtovane naloge zveze komunistov in sindikata pa sodijo tudi naloge mladih v pogledu njihove organiziranosti, kar je že tudi v teku.

Ob vsem tem pestrem in uspešnem delovanju družbenopolitičnih organizacij, predvsem še v letu 1977, pa nikakor ne smemo tudi mimo ovir, ki se pojavljajo in ki mnogokrat preprečujejo začitano pot k še uspešnejšemu delovanju družbenopolitičnih organizacij, predvsem še v TOZD.

Sekretariat DPO
REK Zasavje Trbovlje

Dejavnost Sveta ZKS REK Zasavje

Namen prispevka ni v tem, da bi ga podal v smislu poročila o delu Sveta ZKS REKZ v tej mandatni dobi, ki se skoraj že izteka. Dogovorili smo se, da se bo nov Svet ZKS, ki bo deloval na ravni sestavljene organizacije REK Zasavje, konstituiral v januarju 1978.

Dejstvo je, da je dejavnost Sveta ZKS potekala v smeri akcijskega odnosa do realizacije sklepov problemske konference ZKS Zasavskih premogovnikov ter zbora komunistov REK Zasavje. Vsebina sklepov konference in zbora komunistov se je nanašala predvsem na hitrejšo spremembo družbenoekonomskih odnosov v temeljnih

organizacijah, na dograjevanje dohodkovnih odnosov v združenem delu in na tej osnovi na dograjevanje samoupravne organiziranosti in intergracijskih procesov.

Dne 19. 1. 1977 je na razširjeni seji političnega aktiva naše delovne organizacije sodeloval predsednik CK ZKS France Popit, na 8. redni seji Sveta ZKS pa član IK predsedstva CK ZKS Igor Uršič. Na obeh sejah smo s pomočjo teh dveh tovarišev načelno razčistili obstoječe dileme okrog dohodkovnih odnosov med proizvodnjo električne energije in proizvodnjo premoga oziroma primarnih virov energije ter odnose prido-

bivanja in delitve dohodka v okviru SOZD EGS, prav tako pa tudi samoupravno organiziranost proizvodnje električne energije in proizvodnje premoga ter povezavo v SOZD EGS.

Poenotena stališča je Svet ZKS z aktivnim odnosom članov Sveta ZKS prenesel v razpravo na osnovne organizacije ZKS s ciljem, da aktivira vse člane ZKS za dosledno izvajanje skupno sprejetih izhodišč, na drugi strani pa je obvezal strokovnjake za posamezna področja, da v predvidenem roku izdelajo potrebno dokumentacijo za realizacijo poenotene programa v okviru REK in da le-ti tudi strokovno odgovarjajo za predlagane rešitve.

V tej fazi je bil močno aktiven tudi sekretariat Sveta ZKS, ki je spremljal izvajanje sprejetih sklepov na ravni delovne organizacije na eni strani, osnovne organizacije ZKS pa v okviru TOZD. Rezultati so vidni iz uspešno izvedenih referendumov o ustanavljanju novih TOZD v sredinah, kjer obstajajo pogoji, ki jih določa tudi zakon o združenem delu. Nekoliko kasnimo pri združevanju TOZD v delovne organizacije in pri organiziranju posameznih delovnih skupnosti, niti ni bil v celoti realiziran program združevanja dela in sredstev v okviru elektrostrojnih dejavnosti. Torej lahko ugotovimo, da je bil dosežen določen napredek, dočim ostaja realizacija dokončnega cilja še vedno kot obveznost.

Da bi v vseh samoupravnih sredinah v združenem delu organizirali politična jedra, je Svet ZKS sprejel poenotena stališča, usklajena s stališči Revirskega komiteja ZKS, da istčasno z volilnimi konferencami izvedemo tudi ustanovne konference v OO ZKS tako, da bo v vsaki TOZD in delovni skupnosti delovala OO ZKS. To nam je uspelo izvesti v vseh TOZD, razen v TOZD Lesno skladišče Trbovlje.

Nadalje smo v začetku decembra organizirali ustanovne sestanke konferenc ZKS na rav-

ni predvidenih delovnih organizacij s komitejem in s sekretarji ter njihovimi namestniki. Vse akcije so potekale s ciljem in nalogo, da ZK kot organizirana in idejna partija nastopa kot avantgarda delavskega razreda in da se vse obveznosti preneso v delo OO ZKS oziroma na slehernega člana ZKS ne glede na to, kje dela in živi.

Čeravno sem navedel le kratko vsebino dejavnosti Sveta

ZKS, pa je dejavnost Zveze komunistov REK potekala v duhu predkongresnih dejavnosti. Nadaljnja naloga ZK v REK pa je, poleg vseh sprejetih dokumentov in nalog v ZKS in ZKJ, da se bori za nenehen in aktiven odnos do realizacije sklepov, ki so bili enotno sprejeti v ZK REK, predvsem v osnovnih organizacijah ZKS.

Rajko Medvešek

Uspešen potek ustanovnega sestanka članov ZKS

Na podlagi predhodno poenotnih stališč in sklepov o organiziranosti Zveze komunistov v REK, so člani ZKS na svojih volilnih in hkrati ustanovnih konferencah v OO ZKS, izvolili tudi potrebno število članov ZK v konferenco ZKS posamez-

nih bodočih delovnih organizacij v REK.

Konference ZKS štejejo naslednje število članov, izmed katerih se volijo tudi člani v komite konference ZKS, in sicer:

Delovna organizacija	št. članov konf. ZKS	št. članov komiteja konf. ZKS
Delovna organizacija Proizvodnja premoga (Zasavski premogovniki)	50	9
Delovna organizacija Proizvodnja električne energije	25	7
Delovna organizacija RGD	25	7
Delovna organizacija Elektrostrojna dejavnost	vsi člani ZKS (sedanje ESD)	7

Ena izmed prvih se je sestala konferenca ZKS delovne organizacije Proizvodnje premoga. Na njenem ustanovnem sestanku, dne 7. decembra 1977 je šlo v glavnem za konstituiranje konference ZKS ter za izvolitev dveh članov iz vrst članov konference ZKS v Svet ZKS SOZD EGS. Podan je bil predlog za izvolitev 9-članskega komiteja konference ZKS, dva predloga

sta bila podana za izvolitev sekretarja in en predlog za izvolitev namestnika sekretarja komiteja konference ZKS.

Glede na predhodni predlog članov konference so bile izvedene tajne volitve z glasovalnimi listi.

Bralcem posredujemo imena izvoljenih članov v komite konference ZKS. Ti so:

a) V komite konferenca ZKS so bili ob navzočnosti 37 članov konference 100-0/0 izvoljeni naslednji člani iz OO ZKS TOZD:

1. Niko Oberčkal, jama Ojstro
2. Dušan Ostojič, jama Hrastnik
3. Alojz Hočevar, ES dejavnost Hrastnik
4. Alojz Štraleger, jama Kisovec
5. Jože Vajda, jama Kotredež
6. Drago Završnik I., ES dejavnost Zagorje
7. Drago Špoljar, jama Trbovlje
8. Josip Balok, separacije pr. Trbovlje
9. Ivan Vukovič, ES vzdrževanje Trbovlje

b) Za sekretarja komiteja ZKS, ki je dobil od 37 navzočih članov ZKS 21 glasov, je bil izvoljen tovariš Dušan OSTOJIČ iz OO ZKS TOZD jama Hrastnik;

c) Za namestnika sekretarja komiteja konference ZKS je bil s 100-0/0 glasovi izvoljen tovariš Drago ŠPOLJAR iz OO ZKS TOZD jama Trbovlje.

V svet ZKS SOZD EGS pa sta bila z javnim glasovanjem izvoljena dva člana Konference ZKS delovne organizacije Proizvodnje premoga, in sicer: Dušan Ostojič in Drago Špoljar.

Med potekom volitev je stekla tudi razprava, v kateri so sodelovali navzoči predstavniki občinskih organizacij, generalni direktor delovne organizacije REK ter še nekateri drugi navzoči člani konference ZKS. Zlasti so bile v njej poudarjene bodoče naloge zveze komunistov, ki se predvsem nanašajo na doslednejše izvajanje sprejetih in predhodno poenotjenih stališč in sklepov. Precejšen poudarek je bil v razpravi namenjen neodgovornosti posameznih članov ZKS do izvajanja nalog, kar bo morala zveza komunistov pričeti ocenjevati in dosledneje spregovoriti tudi o tem, kaj s tistimi člani ZKS, ki so popolnoma pasivni ter evidentirani le na papirju in v delovanju ZK ničesar ne pomeni-

jo. Zato mora biti takšno ugotovljeno stanje le napotilo članom komiteja in konference ZKS te delovne organizacije, da resneje pristopita k izdelavi ocen za vsakega člana ZKS in ugotovita kaj posameznik kot član ZKS dela in stori po skupno sprejetih sklepih in zakaj se posamezni člani ZKS odmikajo od nalog.

Razprava je bila usmerjena tudi na določene probleme, ki se dokaj radi pojavljajo v določenih sredinah, predvsem gre pri tem za posameznike, ki hočejo obiti vsakršne določbe ustave in zakona o združenem delu. Nanašala se je prav tako na nadaljnjo dograjevanje dohodkovnih odnosov in na nadaljno samoupravno organiziranost, kjer moramo zlasti izhajati iz dohodka in njegove povezanosti, na idejnopolitično in splošno izobraževanje delavcev, na izdelavo akcijskega programa, ki mora biti jasno

opredeljen z roki in nosilci posameznih nalog, na obravnavanje gradiva E. Kardelja — Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, zlasti še na tisti del, ki se nanaša na delovanje subjektivnih sil v našem družbenem sistemu.

Skratka, navzoči člani konference ZKS so bili opozorjeni na vrsto pomembnih nalog, ki se jih bodo morali takoj lotiti in to predvsem še člani te konference ZKS, ki je izvoljena kot organ bodoče največje delovne organizacije pri nas. Kot prvo je predvsem nujno, da so pogledi članov te konference usmerjeni naprej in to z edinim ciljem solidarnosti, vzajemnosti in uspešnosti. Če bodo zadeve, ki sodijo v okvir pristojnosti članov ZKS te delovne organizacije stekle tako kot morajo steči, potem uspeh ne bo ostal.

Sekretariat DPO REKZ

Mladi na obisku v Velenju

Dne 19. 11. 1977 smo mladinci REK Zasavje vrnili obisk mladim z rudnika lignita Velenje. Nekaj dni pred odhodom smo na predsedstvu Koordinacijske konference ZSMS REK Zasavje določili uro odhoda in število udeležencev iz posameznih OO ZSMS.

Navedenega dne smo se vsi, razen udeležencev iz Zagorja, zbrali pred upravnim poslopjem REKZ, od koder je bil predviden odhod ob 6. uri zjutraj, pa se je zaradi zamude nekaterih udeležencev zavlekel do 6.30. No končno smo se le odpravili. V Zagorju so se priključili mladi iz njihove OO ZSMS, nakar smo krenili preko Trojan proti Velenju.

V Velenju smo prispeli v jutranjih urah. Pred vhomom v rudniške prostore so nas sprejeli predstavniki njihove mladinske organizacije. Povabili so nas v sindikalno sobo, razdelili smo se v dve skupini, ena je odšla na grad, na ogled

muzejske zbirke, druga skupina pa v jamo.

Na gradu smo si ogledali zbirko afriških eksponatov in mask, nato rudarski muzej, ter se seznanili z orodjem, katerega so rudarji nekdanj uporabljali. Po oddelku NOB smo si ogledali še ostanke MASTADONTA in pa rov z čelom, ki so ga postavili pod grajskim dvoriščem za ogled obiskovalcem, nato smo se vrnili na rudnik. Tu smo si ogledali dve strojnici. Prva je ameriška in služi samo za izvoz lignita s skipi. Druga strojnica je novejša, od avstrijske firme in se uporablja za prevoz moštva in materiala v jamo. Obe strojnici sta očiščeni in obloženi z marmorjem. Nato smo se vrnili v sindikalno sobo, postregli so nam malico, nakar smo se pogovarjali z direktorjem TOZD mehanizacija in predsednikom sindikata. V pogovoru z njima smo se seznanili s problemi podjetja, kot tudi s problemi mladih. Nas je predvsem zanimalo, kako je z delitvijo osebnih dohodkov. To-

variš direktor nam je pojasnil, da so novodošli tako plačani kot tisti, ki je pri podjetju dalje časa, če opravlja isto delo in da je razlika le pri minulem delu.

Mladi smo imeli še precej vprašanj vendar nam čas ni dopuščal zaradi prenatrpanega programa.

Po kosilu smo imeli predvideno tekmovanje v kegljanju, rokometu in malem nogometu. Najprej smo se pomerili v kegljanju; rezultat je bil 1496 proti 1348. Tekmovanje v rokometu in nogometu je odpadlo zaradi objektivnih težav.

Na večerjo smo šli v Delavski klub in prijetno zaključili

dan. Iz Velenja smo odšli ob 20.30 ter se preko Celja vrnili v revirje.

Tako mladi iz Velenja kot tudi mladi iz revirjev upamo, da bomo ta srečanja obnavljali tudi naslednja leta, in tako še poglobili povezanost dveh proizvajalcev črnega zlata.

Jože Medvešek

Zveza komunistov v TOZD z novimi sekretarji

Bralce našega glasila želimo seznaniti o tem, da so pred mesecem dni potekale v vseh OO ZKS TOZD in delovni skupnosti skupnih služb, volilne in

hkrati ustanovne konference ZKS. Te so bile izvedene v predhodno poenotenem roku, potekale pa so dokaj uspešno.

Iz zbrane analize posreduje-

mo bralcem podatke v novoizvoljenih sekretarjih in njihovih namestnikih, ki bodo v bodočem obdobju vodili Zvezo komunistov v posameznih TOZD:

delovna organizacija	OO ZKS	sekretar	namestnik sekretarja
DO Proizvodnja premoga (zasavski premogovniki)	1. TOZD jama Hrastnik	Mirko Mastnak	Anton Žohar
	2. TOZD jama Ojstro	Alojz Špajzar	Alojz Sotlar
	3. TOZD ES dejavnost Hr.	Karel Hribar	Franc Kolar
	4. TOZD jama Trbovlje	Robert Kravogel	Rudolf Kreže
	5. TOZD ES vzdržev. Trb.	Mirko Maleš	Ivan Zupan
	6. TOZD Lesno sklad. Trb.	—	—
	7. TOZD jama Kisovec	Ivan Vovk	Jurij Husič
	8. TOZD jama Kotredež	Zoran Lučič	Zlatko Ban
	9. TOZD Separacija pr. Zag.	Miro Simončič	Franc Stepic
	10. TOZD ES dejavnost Zag.	Alojz Sotenšek	Svato Zupančič
	11. TOZD Separacija pr. Trb.	Franc Guzej	—
	12. TOZD RŠC	Marija Malovrh	Bogo Gracar
DO Proizvodnja električne energije	1. TOZD — proizv. enota 1	Nande Mrzelj	Mirko Vidergar
	2. TOZD — proizv. enota II	Silvo Jordan	Franc Kostanjevec
	3. TOZD — transport goriva	Janez Kamnikar	Viktor Podreberšek
	4. TOZD — vzdržev. naprav	Vili Lukančič	Ludvik Matko
	5. Delovne skupnosti skupnih služb	Oto Bauman	Vlado Sotlar
DO RGD	1. TOZD Rudarske invest. gradnje	Roman Slokan	Peter Gole
	2. TOZD el. in strojne mehanične delavnice	Suljo Karabegovič	Franc Butara
	3. TOZD GRAMAT	Jurij Gotal	Marjan Vajdič
	4. TOZD Avtoprevoz Zasavje	Jože Cestnik	Marija Mejač
	5. Delovne skupnosti skupnih služb	Alojz Verdaj	Miran Kojnik

DO ESD

- | | | |
|-----------------------------|----------------|---|
| 1. TOZD — strojna del. | Boris Jesenšek | — |
| 2. TOZD — elektro delavnica | Marjan Vidmar | — |

Delovne skupnosti skupnih služb REK (sedanje)	Jože Jekoš	—
---	------------	---

Ob pregledu novoizvoljenih sekretarjev OO ZKS ter njihovih namestnikov je moč ugotoviti, da posamezne OO ZKS na

volilnih in hkrati ustanovnih konferencah niso izvolile namestnikov sekretarjev OO ZKS, bodo pa morale to nalogo do-

sledno izvesti na svojih prvih sestankih OO ZKS.

Sekretariat DPO

Ohranjevanje in poglobljanje revolucionarnih tradicij — nenehna dejavnost v združenem delu

»Tvoje sporočilo, da je revolucionarne tradicije moč ohranjati sam, če jih nenehno bogatimo s še večjimi revolucionarnimi izkušnjami, smo si izbrali za vodilo in se te družbene dejavnosti lotili kot trajne naloge in obveznosti s posebno odgovornostjo«. Tako so v svojem pozdravnem pismu tovarišu Titu zapisali udeleženci posvetovanja o ohranjanju in poglobljanju revolucionarnih tradicij v združenem delu, ki je bilo v prvi polovici novembra v Beogradu. Organizator je bil Svet Zveze sindikatov Jugoslavije, udeležilo pa se ga je — po poročilih v dnevem tisku — preko 350 predstavnikov organizacij združenega dela, družbenopolitičnih organizacij, JLA in društev iz republik in pokrajin. Za posvetovanje je bilo pripravljenih 53 referatov, o katerih je tekla dvodnevna razprava, v kateri se je zvrstilo nad 50 razpravljalcev. Po površnih informacijah se ga ni udeležil niti en predstavnik iz Trbovelj. Vprašanje se postavlja samo po sebi, kako so mogli organizatorji »pozabiti« na »rdeče rudarske Trbovlje«, katerih delež tako v predvojnem delavskem revolucionarnem gibanju, kot narodnoosvobodilnim bojem le ni nepomemben. V Trbovljah je še danes vrsta delovnih organizacij, kjer je delavsko giba-

nje imelo zelo močan vpliv ne samo v kraju samem, ampak pomemben delež in vpliv na vsa predvojna in medvojna dogajanja v Sloveniji. Sicer pa udeležba na samih posvetovanjih ali tako imenovanih simpozijih niti ni odločilna. Tako tudi v tem primeru ne gre zgolj za to.

Negovanje in razvijanje revolucionarnih tradicij je po enotnem mnenju vseh udeležencev posveta dejavnost posebnega družbenega pomena, ki vključuje vse samoupravno usmerjene sile v našem združenem delu in katere nosilci morajo biti vsi družbeni subjekti, ne sme pa to biti »rezervirano« samo za nekatere.

Posvetovanje je prav tako znova potrdilo, da negovanje in razvijanje revolucionarnih tradicij predstavlja za naše narode in narodnosti pomembno idejnopolitično orožje vseh organiziranih socialističnih sil. V dobršni meri vse bolj postaja sestavni del naše politične samoupravne prakse. Opazno je tudi, da je pri negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij vse več načrtnega, organiziranega in stalnega dela. Mnoge organizacije združenega dela že sprejemajo samoupravne sporazume o negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij. Tudi v mnogih občinah delujejo v okviru SZDL organizi-

rani sveti, ki postajajo glavni povezovalci dejavnosti na tem področju. To se pozitivno odraža tudi pri vse tesnejšem sodelovanju krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela, pri načrtovanju skupne aktivnosti v negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij. Posvetovanje, ki je bilo na zvezni ravni, je ugotovilo, da smo na tem področju dosegli zavidljive rezultate. Hkrati pa je opozorilo, da z doseženim ne bi smeli biti zadovoljni. Pozvalo je na najširše organizirano ter bolj sistematično akcijo pri podružabljanju vsebine tega dela. Po mnenju udeležencev bi bila v organizacijah združenega dela, po občinah in krajevnih skupnostih, v SZDL, sindikatih in organizacijah zveze borcev, le potrebna podrobnejša analiza razmer in doseženih rezultatov na področju negovanja in razvijanja revolucionarnih tradicij v združenem delu. Takšna analiza bi brez dvoma opozorila še na številne slabosti in pomanjkljivosti na tem področju. Posebej bi bilo treba kritično oceniti delo in vlogo družbenopolitičnih organizacij, sindikata, mladine in društev na tem področju. Ali morda ta skrb ni le preveč prepuščena organizaciji zveze borcev in strokovnim službam v muzejih? Zveza borcev je predvsem usmerjena na

obdobje narodnoosvobodilnega boja, kar je tudi njena prvenstvena naloga. Pri nas je dejavnost revirskega muzeja revolucije zasnovana širše. V okviru proslav 40. obletnice ustanovnega kongresa KPS na Čebinah, je muzej posebej usmeril zgodovinarje tudi na raziskovanje razvoja revolucionarnega delavskega gibanja. Ob izdaji II. dela zbornika »Rdeči revirji« je uredniški odbor zapisal: »Podatki v njem bodo nedvomno podlaga za pisanje temeljite in obsežne zgodovine rudarskih revirjev, njihovega delavstva in slavnih revolucionarnih dogodkov«.

Če kje, potem velja za revirje in v njih za Trbovlje posvetiti tudi razvoju delavskega gibanja posebno pozornost. V tem razvoju pa naporom, posebej KPS, da se doseže njegova enotnost. Saj je ta enotnost bila odločujoč pogoj za učinkovito revolucionarno akcijo in tudi za zmago revolucije.

V začetku novembra smo slavili 35. obletnico ustanovne konference Delavske enotnosti, ki je bila 7. novembra 1942. leta na Ipavčevi cesti 6 v Ljubljani. Konferenca je bila potrditev razvejanega partijskega dela med slovenskimi delavci, ki se je odvijalo že daleč pred pričetkom oborožene vstaje. Ustanovitev enotnega odbora Delavske enotnosti je pomenila konec razcepljenosti slovenskega delavskega razreda in njegovo vključitev v Osvobodilno fronto. Tovariš Boris Kidrič, ki je vodil ustanovni sestanek delavske enotnosti, je v kratkem orisu razvoja Osvobodilne fronte leta 1944 napisal, da je pravilno delo v amsterdamskih strokovnih organizacijah in pravičen odnos do krščansko socialistične delavske skupine omogočil, da je KP za časa predaprilske Jugoslavije dosegla enotnost delavskega razreda Slovenije in ugotovil: »Čeprav so bili ustanovljeni prvi skupni odbori šele jeseni 1940, množično pa šele tik pred zlomom, so imeli za seboj že izkušnje, pridobljene iz akcijskih in protidraginjskih odborov. Ob oku-

paciji odbori delavske enotnosti niso zamrli, temveč je partija stare odbore utrjevala in ustanavljala nove. Posebno vlogo so odigrali na Gorenjskem in Štajerskem in v revirjih. Odbori delavske enotnosti so postali po ustanovitvi OF prvi njeni odbori in imeli dvojni značaj — ostali so odbori delavske enotnosti in hkrati odbori OF.«

Odbori delavske enotnosti so delali nepretrgoma do osvoboditve. Takrat so se ti ilegalni odbori vključili v enotne sindikate Jugoslavije, ki so bili ustanovljeni na vsedržavni sindikalni konferenci od 23. do 25. januarja 1945 v Beogradu in se jim je pridružila tudi delavska enotnost Slovenije.

Na ustanovnem sestanku delavske enotnosti so tudi sklenili izdajati časopis »Delavska enotnost«, današnje glasilo slovenskih sindikatov. Ta čas je izšla tudi njena prva številka. Res je, da je zaradi težkih ilegalnih razmer zagledala luč sveta 5. decembra 1942. leta, nosila pa je datum izida 15. november. Uvodni članek pod naslovom »Enotnost slovenskega ljudstva« je napisal tovariš Edvard Kardelj, govori pa o vlogi de-

lavskega razreda v narodnoosvobodilnem boju in o pomenu delavske enotnosti ter o prihodnjih političnih nalogah delavskega razreda. Tako ustanovna konferenca DE kot tudi izid prve številke »Delavske enotnosti« sta po mojem globokem prepričanju zelo pomembni. Zato bi o teh dveh dogodkih bilo potrebno seznaniti mlade delavce, pa tudi ostalo mladino. 35. obletnica je bila za to primerna priložnost.

Glavni pobudniki bi morale biti sindikalne organizacije. Vzpodbuditi bi bilo treba tudi mlade zgodovinarje in raziskovalce, ki naj bi podrobneje ugotovili, kako so se odbori delavske enotnosti pri nas ustanavljali, razvijali in delovali v posameznih podjetjih pred vojno in med vojno ter v delovnih organizacijah po vojni. Tako bi te obletnice tudi najustrezneje proslavili. Samo lepaki »35 let Delavske enotnosti« vsega tega ne morejo nadomestiti.

Ne gre samo za enkratno akcijo, gre za del širše zasnovanega koncepta negovanja in po- glabljanja revolucionarnih tradicij v združenem delu.

Karel Forte

Tisk v boju za samoupravljanje

Že v prejšnji številki smo poročali, da je potekalo v dneh 2. in 3. novembra t.l. v Borovu posvetovanje predstavnikov glasil združenega dela iz vse Jugoslavije. V Borovu je namreč pred 30 leti izšla prva številka njihovega tovarniškega glasila. Na proslavi, ki je potekala v domu kulture v Borovu, sta govorila tudi Mika Špiljak, predsednik zveze sindikatov Jugoslavije in Milutin Milenkovič, predsednik zveze novinarjev Jugoslavije.

V slavnostnem govoru je Mika Špiljak dejal tudi naslednje:

»Tovarniška glasila in tudi vsa druga sredstva obveščanja morajo,

opirajoč se na najnaprednejše sile v kolektivu, biti skupaj z delavci v prvih vrstah v boju za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

Napredna so samo tista sredstva obveščanja, ki odpirajo razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ki nasprotujejo vsemu, kar takšen razvoj zavira, ki se bojuje proti nezakonitemu odvzemanju delavskih pravic, pa najsi je beseda o samovolji, grupaštvu, klikah, primitivizmu, tehnokratizmu ipd. Usposabljanje tovarniških glasil kot borbениh glasil delavcev po naravi razvoja naše družbe ne more biti uspešno, če bodo ta glasila, kakor tudi



jasno pokazali na določene negativne pojave in njihove nosilce ter predlagali boljše rešitve. Delavska glasila morajo biti še bolj prežeta z delavsko dušo, več delavcev kot do zdaj mora pisati o svojih pogledih. Če bomo šli po tej poti, bodo delavci pripomogli, da bodo njihova glasila odprta za kritiko, ki bo vplivala na graditev novega in odstranjevanje ostankov starega.»

Razumljivo je, da bodo glasila v združenem delu sledila nalogam, ki jih od njih terjata družba in delavski razred.

Življenjski stroški

Uradni statistični podatki o gibanju življenjskih stroškov so znani do meseca oktobra letos. Ti zajemajo med drugim tudi podatke o indeksih življenjskih stroškov, razčlenjenih po nekaterih vrstah življenjskih potrebščin, in sicer:

— za hrano, pijačo in tobak, obleko in obutev, stanovanje, kurjavo in razsvetlavo; ta skupina življenjskih potrebščin opredeljuje tako imenovani neprožni del življenjskih potrebščin;

— za stanovanjsko opremo, higieno, kulturo in razvedrilo, promet in PTT; ta skupina življenjskih potrebščin pa opredeljuje prožni del življenjskih potrebščin.

V življenjskih potrebščinah znaša delež prve skupine blizu 70 %, druge skupine pa 30 % življenjskih stroškov. Za oceno vpliva podražitev posameznih vrst življenjskih potrebščin na življenjski standard prebivalstva pa so pomembni deleži posameznih vrst življenjskih potrebščin. Za osebe z nizkimi osebnimi prejemki ni vseeno, ali se podraži neprožni ali prožni del življenjskih potrebščin — ker preprosto povedano — brez hrane ni mogoče živeti, brez razvedrila pa še kar; življenjski stroški za hrano pred-

V dneh 2. in 3. novembra t.l. je bila v Borovu proslava 30-letnice tovarniškega tiska v Jugoslaviji. Za to priliko je predsednik Josip Broz Tito poslal udeležencem proslave svojo fotografijo, na katero je lastnoročno napisal: Pozdrav bralcem tiska Jugoslavije.

druga sredstva obveščanja v združenem delu, ostala obrnjena samo proti sebi — svoji temeljni organizaciji združenega dela, delovni ali sestavljeni organizaciji — in ne proti združenemu delu v celoti in širši družbi.

V prizadevanjih, da bi delavec presegel meje svoje temeljne organizacije, da bi ne bil samo oblikovalec samoupravnih tokov v njej in da bi se vključil v odločanje o celotni družbeni reprodukciji povsod, kjer se sprejemajo sklepi, pomembni za delavski razred, je vloga tovarniškega tiska nenadomestljiva.

Glasila organizacij združenega dela bi morala bolj kot do zdaj sprem-

ljati porabo tistega dela dohodka, ki ga delavci v TOZD namenjajo za krajevne in interesne skupnosti, občino, pokrajino in republiko, vse do federacije. V tej smeri si tudi prizadevamo za nekatere spremembe v političnem sistemu, pri tem pa bi se tovarniški tisk moral kar se da neposredno vključiti...

V sredstvih obveščanja v organizacijah združenega dela je treba razvijati kritični pogovor, katerega, resnici na ljubo, ni dovolj niti v drugih časnikih niti v vseh družbenih strukturah. Tovarniška glasila bi morala biti bolj odprta za same delavce, za njihovo ustvarjalno politiko in predloge, ki ne bi rušili ljudi, ampak

stavlja blizu 38 %, za kulturo in razvedrilo pa le kakih 7 % vseh življenjskih stroškov. Če se denimo, povečajo življenjski stroški za hrano za 15 %, znaša to povečanje približno 6 enot, če pa se za enak odstotek povečajo življenjski stroški za kulturo in razvedrilo, znaša povečanje samo 1 enoto.

V resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1976 do leta 1980 v letu 1977 je predvideno, naj bi se v letu 1977 povečali življenjski stroški v primerjavi z letom 1976 za približ-

no enak odstotek kot v letu 1976 v primerjavi z letom 1975, ko je znašala ta porast 13,1 %. Dosedanje gibanje življenjskih stroškov pa kaže, da bo ta odstotek prekoračen; Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje namreč ocenjuje, da bo znašal blizu 14,5 %.

Če pogledamo gibanje življenjskih stroškov v minulem petletnem obdobju in primerjamo z gibanjem življenjskih stroškov v tekočem letu 1977, vidimo, da je ta ocena dokaj realna.

delu, predvsem pa za uveljavljanje našega delegatskega sistema.

Pod vodstvom dirigenta prof. Mihe Gunzka, je godba v prvem delu izvajala skladbe Binički — Iz moje domovine; Rosini — koncert za klarinet in orkester s solistom Alojzom Zupanom in Gotovac — Simfonično kolo. V drugem delu koncerta pa ja godba zaigrala skladbe: H. Vood — (Mannin) — Na otoku Man, Dorsy — Bezgovšek — Tri razpoloženja s solistom Alojzom Bezgovškom, Lavda — Racman Jaka s solistom Bezgovškom in Ball — Praznična suita.

Godba je z izvajanjem naštetih del dosegla višek svojega poustvarjanja. Že dolga leta smo priče izjemnim uspehom naših godbenikov, vendar spričo izrednega navdušenja, ki so ga na tem koncertu povzročili godbeniki pri publiku, lahko trdimo, da tako naelektrenega navdušenja že dolgo ni, v pozitivnem smislu, dosegel ta ansambel. Publika se nikakor ni razšla in ni odnehala s priznanjem. Tako da so godbeniki morali dodati še štiri dela. Izjemen uspeh sta pokazala tudi ob tej priliki klarinetist Alojz Zupan — Vuj, z redko izvajanim koncertom za klarinet in orkester in pozavnist Alojz Bezgovšek — Begi. Temu izjemnemu uspehu skoraj 50 godbenikov in dveh solistov, pa botruje dolgoletno delo stalnega dirigenta godbe prof. Mihe Gunzka in njegovega pomočnika Alojza Zupana. Vsi po vrsti, godbeniki, solista, posebej pa še dirigent, zaslužijo največje priznanje za izvajana dela. Svoje pa je pokazala tudi publika, saj je s svoje priznanje in svojo pripadnost vnovič posredovala vsem godbenikom in dragocenemu odličnemu dirigentu na nedvoumen in navdušen način. To navdušenje pa je posredovalo blizu 600 poslušalcev, saj so bila tudi stojišča tokrat vsa polna.

Koncertna dela je napovedoval in na duhovit način povezoval Franci Princ.

Delavski godbi Trbovlje želimo, da bi na mednarodnem tek-

Odstotki povečanja življenjskih stroškov

Obdobje	1972	1973	1974	1975	1976	1977
	1971	1972	1973	1974	1975	1976
I—IX	17,0	19,7	23,4	27,3	14,6	13,9
I—X	17,1	19,3	24,1	26,8	13,8	14,4
I—XI	17,2	19,6	24,1	26,5	13,4	
I—XII	17,3	20,0	24,3	26,0	13,1	

Podatki o poprečnem OD v letošnjem letu v primerjavi s prejšnjimi petimi leti:

V obdobju	Poprečni OD leta — v dinarjih					
	1972	1973	1974	1975	1976	1977
I—IX	1878	2149	2690	3395	3942	4679
I—XII	1935	2241	2815	3521	4068	
indeks						
I—XII	103,0	104,3	104,6	103,7	103,2	
I—IX						

Če se bodo v zadnjem trimesečju letošnjega leta poprečni OD gibali tako, kot so se v zadnjem trimesečju lani, bo znašal poprečni OD 4829 dinarjev, torej za 18,7 % več kot leta 1976 (4829 : 4068).

Človek, delo, kultura

PUBLIKA NI ODJENJALA

V nedeljo, 27. novembra ob 19. uri je bil v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje slavnostni koncert Delavske godbe Trbovlje. Namenila ga je letošnji proslavi dneva republike.

Pred pričetkom koncerta je takoj po odigrani himni govoril predsednik občinske konference SZDL Trbovlje Drago Sotler. Orisal je pomen praznovanja dneva republike v današnjih pogojih, ko na vseh ravneh stremimo za izvajanje ustavnih določil ter zakona o združenem

movanju pihalnih godb in orkestrov na Nizozemskem v letu 1978, vnovič osvojila prvo mesto, kakor ga je osvojila že tudi pred tremi leti in ko je po-

stala svetovni prvak med nepoklicnimi godbami oziroma orkestri. Vso srečo, pa tudi dober in učinkovit nastop jim že sedaj želimo prav vsi!

Kdor je zamudil letošnji koncert Delavske godbe — je mnogo zamudil.

30 let „lutkovnega gledališča“ Svoboda I. Hrastnik

V letošnjem letu, ko jugoslovanski narodi proslavljamo 85-letnico rojstva tov. Tita, 40-letnico prihoda tov. Tita na čelo KPJ in 40-letnico ustanovnega kongresa KPS, praznuje tudi naše lutkovno gledališče 30-letnico svojega obstoja. Začetki našega lutkovnega gledališča segajo v leto 1946, v čas, ko je bil največji poleg pri izgradnji in obnovi naše porušene domovine, ko je jugoslovanska mladina prevzela častno in odgovorno nalogo, da zgradi progo Brčko—Banoviči.

Hotenje mladih pa ni bilo usmerjeno samo na fizično delo, pač pa tudi izobraževanje v tehničnem in kulturnem pogledu.

Tako je bil 6. aprila 1946. leta sklican na pobudo Vilija Kohneta ustanovni občni zbor »Aerokluba«, katerega se je udeležilo 26 mladih članov, vajecev kovinsko-elektro stroke. Že v tem letu so obiskovali 4 člani letalsko športno šolo na Blokah.

Takoj po ustanovitvi so dobili dva mala delovna prostora v domu »Partizana«, v katerem je bila kino kabina in mala veža. Tu notri so se zbirali vsak dan ob 15. uri in izdelovali modele pozno v noč.

V jeseni leta 1946 so ti fantje mnogo govorili o učitelju Silvu Košutniku, ki jih je takrat poučeval na obrtni šoli v Hrastniku, da ima lutke in da bi rad ustanovil lutkovno gledališče. Ker je tov. Kohne že v rani mladosti imel veselje do lutk, čeprav ni poznal te dejavnosti razen iz šolskih revij, se je dogovarjal s člani, da bi v Aeroklubu ustanovili še lutkovno gledališče. Pojasnjeval jim

je, kako pomembno bi bilo to delo za njih in za hrastniško dolino. V letnem času bi izdelovali modele in se izpopolnjevali v letenju v letalskih šolah, jeseni in pozimi pa bi se iz sinjega neba spustili v dvorane, kjer bi s pravljičami zabavali otroke. Predlog je bil sprejet. Stopil je v stik s tov. Košutnikom, ki pa ni mogel verjeti da bi se njegova ideja glede lutk, ki jih je prinesel v Hrastnik, uresničila. Tov. Košutnik je bil že zelo razočaran nad takratnimi kulturnimi forumi in nekaterimi ljudmi, ki so mu samo obljubljali pomoč, v resnici pa niso pokrenili ničesar. Stopil je med člane Aerokluba, takrat delovljne mladince in jih seznanil z osnutki lutk, katere so začeli že v nekaj dneh intenzivno sami rezati in oblikovati.

Nihče od tedanjih članov bi se ne upal trditi, da ni imel krvavih žuljev na rokah od noža, ker bi se osmešil kot lenuh. Med tem časom, ko so rezali trupe, roke in noge za lutke, so v kemični tovarni izdelovali lesen lutkovni oder po zamisli tov. Košutnika. Ko je bilo vse gotovo, so prispеле naročene lutkovne glave iz Ljubljane, katere je izdelal pokojni prof. Lojze Lavrič. Ta je izdeloval lutke že za partizansko lutkovno gledališče. Pričeli so z vajami pod vodstvom tov. Košutnika in že 15. februarja 1947 uprizorili premiero igrice »Začarani gozd«, v domu Partizana pred nabito polno dvorano. Tehnično izvedbo te prve igrice je opravil Vili Kohne, lutkovne glave pa je plačala osnovna šola. Ker se pa s to dejavnostjo ni dalo delati v tako utesnjenem prostoru, jim je na pomoč priskočil rudniški od-

bor sindikata, ki je izposloval pri rudniku lokacijo in staro leseno barako, katero so postavili pod Zavraškom. Dolga je bila 11 m in 9 m široka. Opremo so izdelali sami in udarniško, kajti ta baraka jim je pomenila sedaj resnično drugi dom, kjer so pustili in izkoristili ves prosti čas. Hodili so gostovat v bližnjo in daljnjo okolico. Prišli so celo do Slovenske Bistirice. Če ni bilo za prevoz tovornjaka, so za bližnje kraje najeli voz na konjsko vprego.

Skoraj 12 let jim je bil sindikat rudarjev kot mati nebogljenemu otroku. Vse lutkovne glave prof. Lavriča in sploh ves material, je plačeval sindikat, kar je vredno pohvale. Ko pa se je prof. Lavrič smrtno ponesrečil, je nadaljeval izdelavo lutkovnih glav in nazadnje kompletne lutke Anton Jezovšek iz Maribora. V letu 1954 smo oder delnoboljšali, kajti lesen ni več ustrezal pogojem igranja. Naše težnje po čimboljšem tehničnem izvajanju marionet so nas privedle do tega, da smo leta 1975 zaprosili upravni odbor Svobode I., da nam odstopi oder z dvorano v starem delavskem domu. Na naše veliko veselje, so nam to odobrili. Udarniško smo zgradili stalni lutkovni oder, ki še danes služi svojemu namenu. Ker smo pa bili s tem odrom vezani izključno na Hrastnik, smo zgradili še prenosnega istih dimenzij in tipa, da smo lahko gostovali izven Hrastnika. Toda finančna plat je pokazala, da nismo rentabilni z gostovanji in sploh z marionetkami pa četudi smo si prizadevali, da vsa dela opravljamo udarniško. Zato je začel Vili Kohne razmiš-



Člani lutkovnega gledališča Svobode I, Hrastnik, ob 30-letnici.

Foto M. Tanšek

ljati, da se bomo morali preusmeriti na drugo zvrst lutk, ki je finančno manj zahtevna. Lepa priložnost se mu je ponudila, ko so ga leta 1964 prvič poslali na »festival djetata« v Šibenik, kjer je takorekoč prvič pogledal čez domači prag v širni svet, da si pridobi novega znanja za vodenje lutkovnega dela. Tam je podkrepil spoznanje, da če hočemo lutkirati v Hrastniku, se bo treba preusmeriti na vse vrste ročnih lutk, kajti le tako bomo lahko nazven širili to dejavnost. Dolgo je trajala ta odločitev, kajti vsi člani so vztrajali pri marionetah. V tem obdobju smo igrali naslednje igrice: Začarani gozd, Jurček, Dvorni kuhar, Polet na Mars, Avtomobilska princesa, Vragov svak, Jurček zdravnik, Sovji grad, Obuti maček, Princ razbojnik, Zlata skrinjica, Ptiček z dvema kljunčkoma itd.

Končno smo s pomočjo nekaterih zunanjih sodelavcev in seveda domačih forumov — ZKPO Svobode I, deloma z novimi člani, le uspeli narediti nov oder ročnih lutk in uprizorili junija 1975 prvo igrico »Volk in kozlički«. Za vso pomoč gre zahvala Danilu Vrancu iz Maribora in pa seveda upravi mestnega lutkovnega gledališča Maribor. Za to igro smo imeli iz-

posojene lutke in scene od Mariborskega mestnega lutkovnega gledališča. Drugo igrico »Hudobni graščak« smo pa že plačali s svojimi finančnimi sredstvi, ki smo jih zaslužili od predstav z ročnimi lutkami. V dveh letih odkar obstajajo ročne lutke, smo zelo razširili območje gostovanj. Poleg domačega občinstva so si naše lutke ogledali otroci iz Zasavja in Posavja do vključno Kozjanskega. Vseh predstav smo imeli 42. Za naslednjo sezono imamo na programu lastno delo po scenariju V. Kohneta »Zgodba o kalifu Štrku« z javajkami, »Medvedka lovimo« z ročnimi lutkami in »Zlato ribico«. Poizkušali bomo še bolj razširiti krog gostovanj.

To je kratka zgodovina našega lutkovnega gledališča, v katerem smo se soočali s težavami in radostjo naših uspehov. To ve samo tisti, ki se praktično ukvarja s to dejavnostjo, koliko ljubezni in potrpljenja je potrebno, da lahko minimalno zadovoljiv mladega gledalca pri gledanju lutkovne predstave. Zadoščenje imamo takrat, ko sto in sto parov oči budno spremlja dogajanja na odru in ko iz sto mladih grl poslušaj vzpodbudne klice, ki hrabrijo svoje pravljične junake.

V tem kratkem prikazu našega dela skozi tri desetletja našega obstoja, ne smemo mimo tega, da bi se ne zahvalil kolektivu TOZD Rudnika Hrastnik za vso materialno pomoč, katero so nam nudili pri uresničevanju naših idej. Zahvaljujem se direktriju ing. Jožetu Zorčiču, ki nam je vedno stal ob strani. Prav lepa hvala konferenci osnovne organizacije sindikata TOZD rudnika premoga Hrastnik za pokroviteljstvo ob naši obletnici.

Omenil bi še to, da je v našem članstvu nekaj sinov ustanovnih članov našega gledališča in da bodo čez nekaj let že mogoče tudi njihovi vnuki. V teh treh desetletjih se je zvrstilo pri našem gledališču mnogo igralcev. Zato naj bo naše geslo: Ne vzgajamo lutk temveč, z lutkami!

Kamilo Kocman

Relik se ni izneveril tradiciji

V času od 25. novembra do 6. decembra 1977 je bila odprta v likovni galeriji Delavski dom v Trbovljah tradicionalna likovna razstava, ki so jo pripravili člani likovne sekcije RELIK Svobode Center iz Trbovelj. RELIK pripravlja vsakoletni pregled svojega dela že 14 let po vrsti, odkar je bila sekcija ustanovljena in to vsakokrat za dan republike.

Otvoritev je bila 25. novembra ob 18. uri. Za uvod je spregovorila predsednica likovne galerije Delavski dom, galerijski svet je bil namreč organizator te razstave, v kulturnem delu programa pa so nastopili gojenci glasbene šole Trbovlje in gledališka sekcija srednješolskega kulturnega društva Trbovlje z recitacijami. Gojenci glasbene šole so zaigrali štiri

dela, mladi gledališki delavci pa so recitali tri pesmi. Program je povezoval član galerijskega sveta.

Letos je razstavilo 16 avtorjev, članov RELIK, 31 slik in 8 plastik v lesu in lignitu. Večina se je predstavila s slikami v olju, temperi, akvarelu in svinčniku, posebno pozornost pa so vzbujale plastike. Na letošnji razstavi so razstavljali svoja dela Helca Krastnik, šest del, Ivo inž. Pintarič, štiri dela, Jože Arzenšek, tri dela, Jože Kuder, dve deli, Ivan Arzenšek, dve, Miloš Todorovič, eno, Jernej Kreže ml., eno, Alojz Nadrah, tri, Božo Stritar, dve, Milan Kuhar, eno, Jože Potokar, tri,

Ernest Špiler, tri, plastike pa Alojz Lesar, dve, Franci Ostanek, dve, Ernest Špiler, dve, in Jernej Kreže, st., dve. Dela za to razstavo je odbral akademski slikar Franci Kopitar, ki je sicer mentor te sekcije.

Razstavo si je ogledalo veliko število občanov, predvsem tudi mladine iz osnovne šole. Opažen je bil pri razstavljenih delih določen napredek, pa tudi število razstavljalcev se je napram preteklem letu povečalo. Znano je, da so člani RELIK v času svojega obstoja dosegli velik napredek. Vsi pričakujemo, da bodo šli s tem napredkom strmo naprej tudi v bodoče.

biti čemu dorasel (biti čemu kos).

V temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih organizacijah, se danes čedalje bolj kaže potreba po tem, da bodo samoupravni akti skrbno in jasno sestavljeni, da se jezikovno dognano ustno in pisмено sporazumevajo s strankami, da so besedila gospodarske propagande jasna in nedvoumna, predvsem pa da domače delovne organizacije, TOZD itd., poimenujemo z lepimi domačimi naslovi oziroma imeni. Zanimivo je, da smo običajno zunanaj jugoslovanskih meja občutljivi za pravice slovenskega jezika, tako pravi RK SZDL in to sami tudi dejansko ugotavljamo, znotraj delovnih organizacij in v domačih mejah pa zoper tovrstno zapostavljanje svojega jezika premalo storimo. Nujno se pojavlja vprašanje o ustrezni jezikovni izobrazbi tehničnih in ekonomskih kadrov in o stalnem obnavljanju njihove jezikovne kulture ter poznavanje knjižnega jezika.

Lep jezik bodi nam pri srcu

V raznih sredstvih javnega obveščanja pogosto beremo in slišimo prizadevanja raznih strokovnih organizacij, predvsem pa republiške konference socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, za čistost in nego ter rabo slovenskega jezika. V burnem razvojnem obdobju, kate-rega priče smo vsi delavci in delovni ljudje, pogosto pozabljamo na lepoto jezika, na čistost izražanja, uporabo lepih domačih besed, vnašamo pa pogosto v naš besedni zaklad in naše izražanje številne tujke, pa tudi besede, ki jih povzamemo v direktni ali ponarejeni obliki od drugih najsibo slovenskih, germanskih ali romanskih narodov.

Naše glasilo se vključuje v akcijo tako slavinističnega društva Slovenije, kakor tudi republiške konference SZDL za upoštevanje in nego lepe slovenske besede na delovnem mestu, v tehnološkem procesu v poslovnem prometu, pa tudi v medsebojnih stikih, s sodelavci, sorodniki, skratka z vsemi občani, kjerkoli se nahajamo in srečujemo.

Za primerjavo lepšega izražanja navajamo nekaj prime-

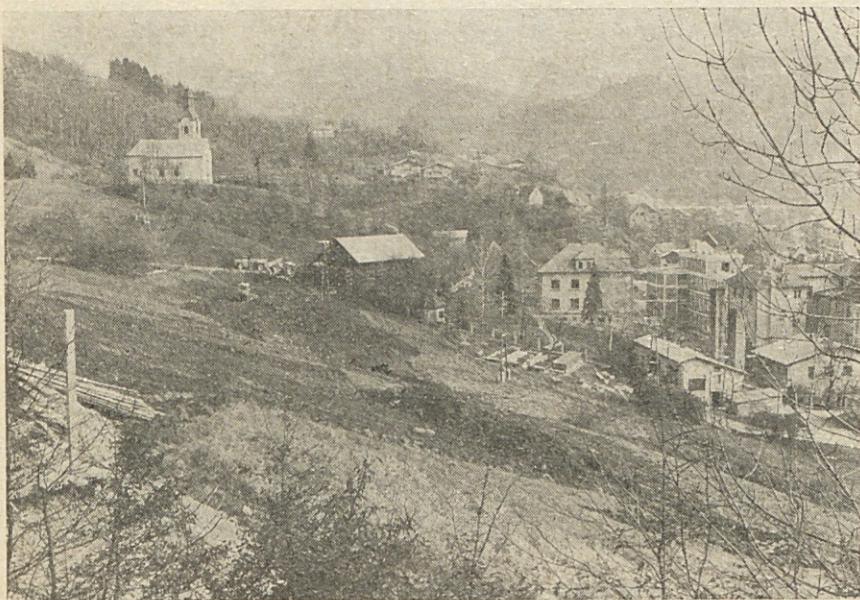
rov, ki nam bodo morda kdaj služili v praktičnem življenju. Navajamo sicer slovenske besede, pa tudi podobne domače besede, ki pa se lepše slišijo; te so v oklepaju:

- arhiva (arhiv)
- vpadati komu v besedo (segati)
- blagostanje (blaginja)
- bogat na rudah (z rudami)
- bojno polje (bojišče)
- biti na bolovanju (imeti bolezenski dopust, biti na bolezenskem dopustu)
- čestita na uspehu (čestita za uspeh)
- čim se privadimo kraju (kakor hitro, brž ko, ko)
- to me čudi (temu se čudim)
- pustil te je pozdraviti (dal te je pozdraviti)
- dajati odpor (upirati se, ustavljati se)
- deliti s kom mnenje (biti s kom istega mnenja)
- delokrog (področje)
- delovišče (delovni prostor)
- dobro stati (porok, za poroke biti)
- dobrobit (blaginja)
- dočim (medtem ko; a, ali, pa)

Zaščita človekovega okolja

Instrumenti za kontrolo zraka v premogovnikih

Na področju tehničnih ukrepov za zagotovitev varnejšega dela rudarjev, naj omenimo nove instrumente za kontrolo zraka v premogovnikih, ki jih je sovjetska industrija pričela izdelovati v izboljšanih oziroma novih verzijah. To so predvsem metanomometer, signalizator metana, instrument za kontrolo koncentracije metana v premogovniku, aparat za kontrolo zraka v premogovniku, aparatura kompleksa »metan«, aparatura kompleksa »zrak«, aparatura za kontrolo in upravljanje prezračevanja odkopnih polj in



Zadaj objektov splošne bolnišnice v Trbovljah, so pred kratkim pričeli graditi nov otroški vrtec. Nekaj več o tem smo pisali že v prejšnji številki našega glasila. Vrtec bo po dograditvi v prihodnjem letu namenjen dojenčkom in predšolskim otrokom.

Foto Milan C.

brizgalko za vodo in zrak. Vsaka od naštetih aparatov oziroma instrumentov ima svoje karakteristike in namembnosti.

Naprava za čiščenje odpadnih vod

V obratih tovarne Polirond iz Orašja, ki deluje v sestavu solno-kemijskega kombinata »Soda — so«, iz Tuzle, so proizvedli naprave za prečiščevanje odpadnih vod. Prve naprave take vrste bodo ugradiili v vodovod za Sarajevo. Strokovna in praktična verifikacija prvo izdelanih naprav za prečiščevanje odpadnih vod bodo dobili po končanem preizkušanju koncem t.l. Vrednost izdelanih naprav, rezervoarji različnih izmer in kolenaste dovodne in odvodne cevi, bo znašala okoli 350.000 din. Če bodo testi pokazali uporabnost nove naprave, bodo proizvodnjo teh naprav povečali.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

HIDROELEKTRARNA DJERDAP SE ROJEVA

V dneh 3. in 4. decembra t.l. je bil na obisku v sosednji Romuniji predsednik republike Josip Broz-Tito. V okviru programa njegovega obiska je bila tudi otvoritev gradnje nove hidroelektrarne na Donavi — Djerdap II. Že pred leti zgrajena HE Djerdap I, bo dobila torej svojo sestro, ki bo imela po dograditvi moč 432 MW in bo dajala letno 2,6 milijard kWh električne energije. Novo HE Djerdap bodo zgradili pri kraju Kusjak, dobrih 80 km vzdolž Donave na kateri so pred 4. leti dokončali gradnjo HE Djerdap I. Naložba je ocenjena na skupno vrednost 4 milijarde din; od tega bo financirala Romunija polovico, ostalo polovico pa Jugoslavija. HE Djerdap II, bo imela praktično dve elektrarni, in to romunsko in jugoslovansko, s po 8 vodoravnimi agregati, od katerih bo

imela vsaka moč 216 MW in bosta dajali po 1,3 milijarde kWh električne energije na leto. Skupaj torej 2,6 milijard kWh. Jez, ki bo zgradil Donavo med Romunijo in Jugoslavijo in bo dolg 1 km in 47 m, vanj pa bodo ugradili v I. fazi okoli 200.000 m³ železobetona. Čez jez bosta speljani 7,5 m široka cesta in železnica, ki bosta po dograditvi HE v letu 1984 predstavljali najkrajšo cestno in železniško povezavo med Beogradom in Bukarešto. Predvidevajo, da se bosta prva dva agregata začela vrteti že leta 1983, medtem ko bo HE v celoti zgrajena leta 1985. Donava je izredno bogata reka, saj tudi ob najnižjem vodostaju velja kot peta največja HE na svetu. Gradnja nove HE D II bo potekala v treh etapah. Najprej bodo zgradili jez Gogoš na romunski strani, nato jez na naši strani reke in prevodnico za ladje na romunski strani. V drugi fazi prideta na vrsto dve

sestrski elektrarni in na koncu še povezava romunskega in našega dela jez, skratka povezave druge pregrade na Donavi. V bodoče bodo po Donavi plule ladje z večjo tonažo.

Predvideno pa je, da bomo Donavo v celoti izkoristili šele potem ko bomo zgradili na njej še tretjo elektrarno in to kakih 50 km nad HE Djerdap I. Njena skupna moč naj bi znašala 180 MW s tem, da bi proizvedla letno 5,6 milijard kWh električne energije. To pa naj bi pričeli graditi šele po letu 1985.

Vse kaže, da v bodoče naša država in naša družbena skupnost ne bo občasno ostajala v temi.

ZMANJŠANA PROIZVODNJA PREMOGA V FRANCIJI

Francoska proizvodnja premoega bo v letu 1977 dosegla le 22 milij. ton proti 23,4 milij. ton v letu 1976. Obratno pa bo po-

rasel uvozni volumen na več kot 24 milij. ton proti 21,7 milij. ton v letu 1976. Delež premoga pri celotni energetski proizvodnji bo ostal z 20% nespremenjen. Med dobavitelji premoga je bila letos Južna Afrika s 5,5 milij. ton med tretjimi državami na prvem mestu pred Poljsko s 5 milij. ton in Avstralijo z 2,2 milij. ton. Skupno je Francija uvozila iz tretjih držav 15,9 milij. ton, iz EGS pa 8,3 milij. ton, od tega 6,7 milij. ton iz ZRN.

AVSTRALIJA BO ZAČELA Z UTEKOČINJENJEM PREMOMA

Avstralija ima idealne pogoje, da realizira tehnološke postopke za utekočinjenje premoga, saj dosegajo njene zaloge črnega premoga najmanj 225 mlrd. ton, zaloge rjavega premoga pa presegajo 126 mlrd. ton. Poleg tega pa je avstralska proizvodnja premoga med najcenejšimi na svetu. V zvezni državi Victoria je na primer največje svetovno nahajališče rjavega premoga s približno 85 mlrd. ton. Zahodnonemška družba Imhousen International GmbH, ki je razvila izredno ekonomičen postopek, je predložila Avstralcem ponudbo, po kateri bi po postopku družbe pridobivali v Avstraliji sintetično gorivo, ki bi bilo za 15 do 20% cenejše kot sedanje iz nafte. Iz 9 milij. ton rjavega oziroma 8,3 milij. ton črnega premoga bi pridobili pri uporabi nemške metode 2,9 milij. ton premogovnega vodika, ki sestoji iz 10% tekočega plina in 45% visokokvalitetnega diesela olja in gazolina. Trenutno krije Avstralija 70% naftnih potreb iz lastnih naftnih virov, ki pa bodo po vsej verjetnosti do konca prihodnjega desetletja izčrpani.

MEDNARODNI SEJEM RUDARSTVA IN ENERGETIKE V ZAGREBU

Zagrebski velesjem bo organiziral v času od 17. do 23. aprila 1978, mednarodni sejem



Zvone Rozina, turbinski strojnik in Ivan Strgaršek, kotlovski strojnik, v komandnem prostoru TET II. (Foto A. Bregant)

rudarstva in energetike. Pripravili ga bodo v prostorih zagrebškega velesjema. Sejem ima že 12-letno tradicijo, to je od leta 1966 dalje, ko so ga pripravili prvič. Sejem rudarstva se je kot specializiran sejem obnesel tudi v mednarodnem merilu, saj kaže vsakokrat aktualne informacije o napredku rudarske in sorodne tehnologije v svetu. Tu se seveda sklepajo tudi razni izvozni in uvozni posli. Ta sejem bo sedmi po vrsti in bo obsegal tudi sklepanje pogodb z investicijsko opremo v zvezi s srednjeročnim programom razvoja Jugoslavije, nadalje dogovore o kooperaciji v proizvodnji investicijske opreme in eksploatacije energetskih virov, kakor tudi dogovor o prenašanju tehnologije v države v razvoju. Sejem bo obsegal v svojem programu raziskave mineralnih surovin, opremo za industrijo nafte in plina, opremo za eksploatacijo, posebna razstava pa bo o razvoju rudarstva in energetike SFRJ.

GRADNJA ZMOGLJIVOSTI S PODROČJA ENERGETIKE — PODPIS DOGOVORA

Dne 6. decembra so v zveznem izvršnem svetu podpisali dogovor o gradnji zmogljivosti za razvoj električne energije po letu 1980. Ta podpis dogovora določa kontinuirano gradnjo po-

trebnih zmogljivosti namenjenih za razvoj električne energije in premoga po letu 1980, s tem, da bi z gradnjo pričeli še pred tem letom. S podpisom dogovora smo sprejeli še en dokument ob katerem nastajajo možnosti, da pri velikih kapitalnih objektih zagotovimo ustrezno dinamiko gradnje. Objekti so namreč takšnega značaja, da njihova gradnja traja več let. Proces usklajanja pa čaka podpisnike še za področje naftnega gospodarstva. Tudi dogovor o gradnji zmogljivosti v gradnji črne metalurgije še ni podpisan.

Predsednik zveznega komiteja za družbeno načrtovanje Milorad Birovljev in predstavniki izvršnih svetov vseh republik in pokrajin so se obvezali s podpisom dogovora, da bodo usmerjali in spodbujali gradnjo zmogljivosti, namenjenih za proizvodnjo premoga in električne energije po letu 1980. Do konca tega desetletja pa bi morala namreč pričeti z gradnjo hidroelektrarna s približno močjo 2800 MW in termoelektrarna s približno močjo 4600 MW, premogovnike pa z zmogljivostjo približno 34 milijonov ton premoga.

EVROPSKA SONČNA CENTRALA

Komisija EGS je podpisala 15. novembra v Bruslju pogodbo o

izgradnji sončne električne centrale na jugu Italije z močjo 1 MW, ki bo dobavljala energijo za skoraj 5.000 prebivalcev. Izgradnjo centrale, ki bo stala 7 milij. obr. enot (38 milij. fr), bo 50 % financirala EGS iz svojega proračuna namenjenega za raziskavo energije, 50 % pa bo dal na razpolago konzorcij evropskih družb, ki so zadolžene za izgradnjo centrale. Te družbe so: Enel — Ansaldo (Italija), Cethel (konzorcij francoskih družb) in MBB (ZRN). Centrala na površini 7.000 m² bo sestavljena iz talnih ogledal, ki bodo združevala sočne žarke v centralnem obsorberju, ki bo montiran na vrhu stolpa, visokega 50 metrov. Voda, ki se bo pretakala preko obsorberja, se bo spreminjala v paro in oskrbovala turbino.

ZALOGI PREMOGA V ZRN PONOVO NARAŠČAJO

Konec septembra so premogovne zaloge v ZRN dosegle 33 milij. ton, kar je za 6,8 milij. ton več kot ob istem času lani. Rudniki so imeli zaloge 7,6 milij. ton črnega premoga in 15,4 milij. ton koksa. Dodatno so državne zaloge premoga dosegle še približno 10 milij. ton. V prvih devetih mesecih 1977 so v premogovnikih ZRN nakopali 62,9 milij. ton premoga, kar je za 3,2 milij. ton oz. za 7 milij. ton več ko v istih razdobjih 1976 in 1975. Celotna prodaja črnega premoga iz domačih kopov je bila s 60,5 milij. ton za 3,4 milij. ton nižja od lanskoletne. Obenem je nazadovalo tudi število v rudnikih zaposlenih od 199.000 na 194.400 oseb.

NOVIH 7900 MEGAVATOV

V našem glasilu Srečno smo v številki 10./77 poročali, da je bil v Beogradu podpisan družbeni dogovor o razvoju jugoslovanske energetike in da so ta dogovor podpisali predstavniki vseh interesiranih strani z izjemo naftne industrije. Zaradi neuskkljenih stališč o zmogljivosti rafinerij in prerazdelitve uvoženega plina iz Sovjetske zveze, kompletne dogovora

torej niso mogli sprejeti. 10. novembra tega leta sta o spornih vprašanih ponovno razpravljala dva zvezna komiteja, da bi približali stališče ter omogočili uskladitev na republiški in pokrajinski ravni. Tudi tokrat niso našli prave rešitve. Namesto družbenega dogovora o razvoju energetike so torej sprejeli le družbeni dogovor o razvoju elektrogospodarstva, premogovništva in drugih oblik energije. Načrti temelje na trdnih finančnih temeljih in samoupravnih sporazumih, dogovorih in programih. Do leta 1980 bodo novo zgrajene hidroelektrarne dale približno 2.600, nove termoelektrarne pa 4.350 MW električne energije, približno 950 MW pa termoelektrarne na tekoča in plinasta goriva. Za

prenos energije pa bo v tem obdobju zgrajenih tudi 3.735 km 380 kilovoltnega omrežja, 15.600 MVA transformacije 380 kV, 5.320 km prenosnega omrežja, 220 in 110 KV in 11.180 MVA transformacije 220 in 110 KV. Potrebni bo precej sredstev za izvedbo tega dogovora. Od skupnih 78 milijard novih dinarjev, bi šlo za elektrogospodarske objekte 68 milijard za premogovnike in rudnik urana pa 10 milijard novih din. Iz sedanjih premogovnikov in iz tistih premogovnikov, ki jih bodo v tem obdobju še odprli, bi morali do leta 1980 letno proizvesti 55 do 58 milijonov ton premoga. S kakšno rastjo bi prišli do te proizvodnje in koliko bi morali kupiti zunaj, kaže naslednja tabela:

	1975		1980		Pop. stop. rasti	
	Proizvodnja	Po-raba	Proizvodnja	Po-raba	Proizvodnja	Po-raba
Elek. energija (milijarde kWh)	39,9	41,3	65-70,0	65-70,0	10,2-11,8	9,4-11,1
Domači premog (milijoni ton)	35,6	36,5	55-58,0	55-58,0	9,0-10,3	8,6-9,7
Črni premog iz uvoza (milijoni ton)	—	2,1	—	4,2	—	14,9
Koks (milijoni ton)	1,3	2,0	3,0	3,0	18,2	8,5

ZMANJŠANA SVETOVNA TRGOVINA S PREGOMOM

Svetovna trgovina s premogom je lani prvič po 20 letih zabeležila nazadovanje. Proti letu 1975 se je znižala za 4,5 milij. ton na 190 milij. ton. Podatki, ki jih je objavila novembrska številka »World Coal« kažejo, da trgovina s premogom pada zaradi velike recesije v bazični jeklarski industriji, kajti del tega premoga je bil namenjen za proizvodnjo metalurškega koksa. Večina glavnih izvoznih premoga je zabeležila znižanje izvoza. ZDA, z 28,7% deležem svetovnega premogovnega izvoza, so lani znižale izvoza za 5,7 milij. ton ali za skoraj 10%. Tudi ZRN in Avstrija sta zabeležili zmanjšanje izvoza. Izvoz je povečala le Južna Afrika, in sicer od 2,6 milij. ton v letu

1975 na 5,9 milij. ton lani. Največji padec v izvozu je zabeležila Velika Britanija, in sicer za 34,2% od 2,2 milij. na 1,4 milij. ton. »World Coal« napoveduje v prihodnosti izboljšanje položaja. Tako se bodo povečale potrebe po premogu na metalurškem sektorju, nadalje bo postal premog vedno bolj pomemben kot alternativni vir toplote.

DOLARJI ZA UPLINJEVANJE PREMOGA

V laboratorijih General Electric so po večletnih prizadevanjih razvili poskusno napravo za uplinjevanje premoga. Od dosedanjih naprav se razlikuje predvsem po kontinuiranem postopku, ki preprečuje nastanek žlindre, in baje bistveno povečuje izkoristek. Poleg tega

droben premog in prah (do 20 % izkopa), ki ju doslej niso mogli uplinjevati, najprej povežejo s primernim vezivom in potem pošljejo skozi napravo. Poskusna naprava porabi na uro 750 kg premoga in proizvede iz njega okrog 33.000 m³ gorilnega plina, kar je dovolj energije za naselje z 2.000 prebivalci.

Na temelju izkušenj s poskusno napravo nameravajo kmalu zgraditi prvo veliko kontinuirano uplinjevanje premoga, ki je najizdatnejši vir energije v skorji našega planeta.

REKORDNA DNEVNA PROIZVODNJA

Zadnje leto smo vedno težje poslušali in brali poročila o nizki proizvodnji premoga v vseh treh naših rudnikih. Tokrat pa lahko napišemo, da se je proizvodnja v novembru in decembru bistveno izboljšala, tako da smo novembrski operativni načrt proizvodnje premoga prekoračili. Prav tako dobra proizvodnja se je nadaljevala tudi v decembru. Dne 10. decembra pa so dosegli rudarji vseh treh rudnikov letošnjo najvišjo dnevno proizvodnjo in to 7.010 ton. Rudarji TOZD Rudnik premoga Hrastnik so ga nakopali 2.579 ton, rudarji TOZD Rudnik premoga Trbovlje 3.047 ton, rudarji TOZD Rudnik premoga Zagorje 1.150 ton in TOZD RŠC v jami Trbovlje 234 ton. K uspehu vsem toplo čestitamo in si želimo, da bi s takšno proizvodnjo tudi nadaljevali.

POSVETOVANJE O PRENAŠANJU ZNANJA

V dneh od 11. do 14. septembra 1978 bo v Beogradu potekalo posvetovanje o transferu znanja in tehnologije s področja rudarstva v države v razvoju. Tehniško sodelovanje med državami v razvoju je v središču interesa mednarodne skupnosti, kar predstavlja pogoj za razvijanje širšega gospodarskega sodelovanja. Vloga in po-

membnost tehniškega sodelovanja z državami v razvoju so posebno ugotovili na konferenci o gospodarskem sodelovanju med državami v razvoju ki je bila v Mehiki leta 1976.

Na posvetovanju bodo govorili o stanju, možnosti in potrebah rudarstva držav v razvoju (raziskave, eksploatacija, oprema, itd.), tehnologija eksploatacije, priprava in predelava mineralnih surovin, zaščita na delu in zaščita človekovega življenjskega okolja od možnih vplivov povzročenih z eksploatacijo mineralnih surovin, prenašanja znanja in tehnologije na področje rudarstva držav v razvoju, zaščita na delu, vprašanje lastništva, trgovanje in koncesije. Organizator posvetovanja je posebni organizacijski odbor posvetovanja pri rudarskem institutu v Beogradu.

SVETOVNA ENERGETSKA BILANCA — PROGNOZA

Po ugotovitvah raziskovalcev štokholmske univerze s področja energetike, bo svetovna poraba primarnih energetskih virov prekoračila v letu 2020 sedanjo porabo za 4 do 5-krat, kljub vse večjemu in učinkovitemu varčevanju z energijo. V primeru, če energije ne bi skrajno varčevali, bi jo v naspornem slučaju v navedenem letu rabili 10-krat več kot sedaj. V naslednjih 30 do 40 letih bo nafta zadovoljevala svetovno porabo ob velikih stroških eksploatacije. Z vse večjo naglico se povečuje izvoz zemeljskega plina iz držav v razvoju, v glavnem iz držav članic OPEC. V ZDA bo naprimer v letu 1985 na zemeljski in sintetični plin odpadlo okoli 15 % skupne porabe plina v tej državi. Poraba premoga se bo predvidoma do navedenega leta povečevala za 4 % letno, čeravno so nekateri strokovnjaki mnenja, da bo stopnja povečavanja porabe premoga naraščala le po 2,7 % letno. Ti strokovnjaki so mnenja, da bo premog vzporedno z nuklearno energijo v letu 2020 postal eden osnovnih virov energije.

RAZVOJ ENERGETIKE V BIH

V SR Bosni in Hercegovini so podpisali dogovor o izdelavi študije: »Razvoj energetike v SR BiH do leta 2000.« Dogovor so podpisali republiški sekretariat za gospodarstvo BiH, SOZD Elektrogospodarstvo BiH, Združeni premogovniki BiH, SOZD Energoinvest, Rafinerija nafte Bosanski Brod in Ekonomska fakulteta Sarajevo. S to študijo želijo potrditi osnovne zakonitosti v proizvodnji in porabi energije, kakor tudi potrebe po energiji do leta 2000. Z izvedbo tega pomembnega gospodarsko-znanstvenega projekta, bodo ugotovili razpoložljive energetske vire v BiH in njihovo vrednost napram ostalim v Jugoslaviji in v svetu. Ugotovili pa bodo tudi optimalno strukturo porabe poedinih virov energije v BiH, s posebnim ozirom na predvideno aktiviranje energetskih potencialov v Jugoslaviji in v svetu, kakor tudi razvoj tehnologije s področja energetike.

PREMOG GLAVNI VIR ENERGIJE V ZRN

V Zvezni republiki Nemčiji, so nedavno tega sklenili, da bo glavni vir energije v bodoče premog. Predvsem spričo šestletnega moratorija za izgradnjo novih nuklearnih elektrarn v ZRN. Obstoječih 12 nuklearnih elektrarn bo nadaljevalo z delom, prav tako bodo dokončane tiste jedrske elektrarne, ki so v gradnji. Prav tako bodo nadaljevali tudi z dopolnjevanjem oziroma izboljševanjem novih reaktorjev.

ZALOGI PREMOGA V RUDNIŠKIH DEPONIJAH

Do nedavnega smo bili navajeni, da si ustvarjajo zaloge premoga le trgovina, termoelektrarne in ostali porabniki, od slej pa beremo da zaloge ustvarjajo tudi premogovniki. Tako je bilo v začetku novembra v rudniških deponijah preko 400.000 ton v glavnem rjavega premoga. To pomeni, da na tr-

žišču še ni zavlada konjunktura, čeravno je bila že v začetku novembra zima pred vrati.

Jugoslovanski premogovniki so v razdobju januar—oktober t.l. proizvedli skupno 32.385.000 ton premoga vseh vrst, letošnja 10-mesečna proizvodnja premoga je večja za 1,996 milijonov ton oziroma 6,7 % napram proizvodnji enakega obdobja lanskega leta. Če pa učinek merimo po kalorični vrednosti, znaša realen porast proizvodnje le 5,1 %, kar pomeni, da prevladuje proizvodnja nizkokaloričnih vrst premogov — lignita.

ELEKTROENERGETSKA SITUACIJA

Dnevna poraba električne energije v Jugoslaviji znaša okrog 116 milijonov kWh. Ta podatek velja za dneve koncem novembra. Kakor so domnevali, tako se tudi uresničuje, da dobiva elektroenergetska situacija obelžeje skrajne napetosti z možnostjo, da bi že v decembru v nekaterih republikah omejili porabo električne energije. To pa bi prišlo seveda v poštev v hladnem in suhem vremenu. Običajno se poraba elektrike v decembru še poveča. V Sloveniji se bo situacija nekoliko izboljšala, čim bo novozgrajena termoelektrarna Šoštanj IV pričela redno obratovati. Trenutno namreč še ne dela s polno paro, ker se pač nahaja v preizkusni proizvodnji.

SKUPNI ELEKTROENERGETSKI PROGRAM VZHODNE EVROPE

Vse kaže, da izgledi za izdelavo skupnega energetskega programa držav članice SEV, niso najpovolnejši. Študija o sovjetski naftni industriji je pokazala, da bodo leta 1980 države članice SEV uvozile okoli 53 milijonov ton sovjetske surove nafte in 37 milijonov ton derivatov. Skupni uvoz te surovine v države SEV je znašal v letu 1975 okoli 71 milijonov ton. Od tega najmanj 20 milijonov ton iz držav Bližnjega vzhoda, severne Afrike in Irana. To po-

meni, da se do leta 1980 sovjetski izvoz nafte v te države ne bo bistveno povečal. Zavaljo tega so se države članice SEV dogovorile, da bodo obrnile posebno pozornost na lastne energetske vire, kar pomeni, večjo proizvodnjo in porabo manj kaloričnega premoga, oljnih škriljavcev in manjših rezerv zemeljskega plina.

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

Dela na izgradnji prve jugoslovanske nuklearne elektrarne v Krškem se odvijajo brez zastoja. Doslej so opravili okoli 80 % gradbenih del in 20 % predvidenih del na montaži opreme in naprav. Zato oba investitorja, to je Elektrogospodarstvo Slovenije in Elektrogospodarstvo Hrvatske računata na to, da bodo dela le končana do konca leta 1977.

MANJ PREMOMA V DRŽAVAH VZHODNE EVROPE

Po najnovejših podatkih sekretariata ekonomske komisije OZN za Evropo, je stopnja rasti proizvodnje premoga v državah vzhodne Evrope zmanjšana od 2,7 % iz leta 1970, na 2 % predvidoma v letu 1990. Do leta 1990 bo znašala letna proizvodnja premoga v teh državah od 1,2 do 1,23 milijard ton. Države vzhodne Evrope si prizadevajo z vsemi močmi za povečanje proizvodnje premoga. V primeru, če proizvodnje premoga ne bodo dosegli v predvidenih količinah, izpadle količine ne bodo v celoti mogli nadoknaditi z ostalimi viri energije. Vse države vzhodne Evrope razen Madžarske in DR Nemčije, v svojih petletnih načrtih predvidevajo nagli porast proizvodnje premoga. Tako načrtuje Sovjetska zveza porast proizvodnje premoga od 701 na 805 milijonov ton letno. Poljska pa od 172 do 210 milijonov ton črnega premoga letno, lignita pa od 40 na 80 milijonov ton letno. Tudi Albanija

in Romunija predvidevata podvojitve proizvodnje premoga, Bolgarija pa načrtuje povečanje od 27,9 na okoli 37 milijonov ton letno.

LIGNIT V RAMIČIH

V Ramičih, blizu Banja Luke, so ugotovili 37 milijonov ton rezerv lignita, 13 milijonov ton laporastega apnenca in več sto tisoč ton specialnega peska. Na tej podlagi pripravljajo dokumentacijo za zgraditev TE na področju Banja Luke, ki bi koristila lignit iz rudnika Ramič. Lignit ima na tem nahajališču 2600 kalorij.

TEŽAVEN POLOŽAJ PREMGOVNIKOV

Izvršni svet skupščine SR Srbije je pred kratkim obravnaval težak ekonomski položaj v katerem so zašli nekateri srbski premogovniki. Rezultate z velikimi izgubami so po predložitvi 9-mesečnih finančnih obračunov za letošnje leto. V najtežjem gospodarskem položaju so vsi premogovniki rjavega premoga z jamskim kopom, najslajše rezultate od teh pa so imeli rudniki Soko, Bogovina, Lubnica, Stevalj in Aleksinački rudniki. Vsi ti so imeli v 9 mesecih izgube večje od 20 milijonov din. Konkretno ukrepe pričakujejo seveda od republiških, regionalnih in občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, katerim so priporočili, da vsaka v okviru svojih možnosti, do konca t.l. prouči možnost oprostitve premogovnikov obveznosti plačila prispevka iz dohodka za letošnje leto, zmanjšanje prispevnih stopenj iz osebnih dohodkov za 50 % in oprostitve plačila davka na osebni dohodek. V težavnem položaju pa niso le naštetih premogovniki, ki so imeli izgubo, pač pa tudi ostali premogovniki, ki poslujejo na robu rentabilnosti.

OCENE BRITANSKE PORABE ENERGIJE

Po podatkih britanske vlade računajo, da bo proizvodnja pre-

moga iz premogovnikov z globokim jamskim kopom naslednje leto še nadalje upadala kljub temu, da narašča poraba energije na domačem tržišču. Poraba energije v Veliki Britaniji narašča za okoli 2%. Proizvodnja premoga pri premogovnikih z globokim kopom se bo zmanjšala v prihodnjem letu za okoli 5 milijonov ton. Računajo, da bodo naslednje leto s plinom pokrili 50% porabe energije za ogrevanje, okoli 20% pa bo znašal ta delež od skupne porabe primarne energije. Poraba električne energije se bo letos povečala za okoli 4%, kar je več kot so pričakovali.

TERMoeLEKTRARNE NA PREMog V ZDA

Ameriška elektroenergetska družba C. Edison proučuje vprašanje izgradnje štirih termoelektrarn na premog z močjo po 500.000 kW. Računajo, da bodo vlaganja znašala približno 1,1 milijard dolarjev.

SVETOVNA TRGOVINA S PREMogOM

Po ocenah britanskega nacionalnega urada za premog pričakujejo, da se bo svetovna trgovina s premogom v naslednjih osmih letih povečala za 50% in to od 130 milijonov ton v letu 1975 na 200 do 250 milijonov ton v letu 1985. V mednarodni trgovini z energijo seveda dominira izvoz in uvoz nafte in plina, kar pomeni 2,5% skupne svetovne trgovine z energijo. V skupni svetovni trgovini s premogom, ima najpomembnejšo vlogo premog za koksanje. Povpraševanje po tovrstnem premogu se bo v letu 1985 povečalo za 50% napram letu 1975. Premog za kurjenje pa je udeležen le s 35 milijoni ton v skupni trgovini s premogom. Premog za pridobivanje pare se večinoma uporablja v termoelektrarnah.

KITAJSKA PROIZVODNJA PREMOGA

Proizvodnja premoga v rudniku Pingtingšan v kitajski po-

krajini Honan, je zabeležila nov rekord s tem, ko je prekoračila količino pridobljenega premoga na milijon ton mesečno. Količina predstavlja 140% projektirane zmogljivosti tega premogovnika. Zgrajen je bil namreč za letno proizvodnjo 8,5 milijonov ton.

ZAOStAJANJE PROIZVODNJE PREMogA

Družbeni načrt razvoja Jugoslavije predvideva v proizvodnji in predelavi premoga letno stopnjo rasti po 9,5%. S sklepi 10. kongresa ZKJ je prav tako znano, da je dano posebno mesto oziroma poudarek energetiki in to predvsem na temelju domačih surovin. Medtem pa, čeprav so bile opredelitve nedvoumne in jasne, jih nismo izvedli v predvidenem obsegu preteklo leto, pa niti letos. V letu 1976 so jugoslovanski premogovniki proizvedli 1,2 milijona ton premoga manj od načrtovane količine, letos pa bodo naši premogovniki proizvedli skoraj 4 milijone ton premoga manj, od načrtovanih količin. To zaostajanje proizvodnje premoga je dovedlo tudi v glavnem do izgub v premogovnikih, saj so znašale v prvem polletju letos okoli 426 milijonov dinarjev.

Prav tako je bilo z načrtom predvideno, da bodo znašala letna vlaganja v proizvodnjo premoga okoli 2,2 milijardi din. Vendar pa teh predvidevanj nismo uresničili, saj je bilo v letu 1976 vloženi le okoli 1,5 milijard din v modernizacijo jugoslovanskih premogovnikov. Težave pa nastajajo tudi zaradi vse večjega uvoza tekočih goriv, kar nedvoumno potiska premog na stranski tir. Tudi termoelektrarne letos niso ustvarile načrtovanega porasta porabe premoga zaradi ugodnih hidroloških pogojev, tako da premogovniki, po mnenju združenja premogovnikov Jugoslavije, »figurirajo kot brezplačna rezerva elektrogospodarstva«. Prav tako se v kompleksu energetike niso menjale edino cene premoga.

V najtežjem ekonomskem položaju se nahajajo premogovniki z jamskim kopom, ki še vedno sodelujejo s 35% v skupni proizvodnji premoga, po vrednosti pa celo 55%. Osebnih dohodki premogovnikov so v prvem polletju letošnjega leta rasli počasneje od OD v ostalih industrijskih vejah in so padli na 16. mesto (od 30 industrijskih vej).

NOVA TERMoeLEKTRARNA V SSSR

Blizu mesta Zaporozje v Ukrajini, so pred kratkim odprli novo termoelektrarno z močjo 3,6 milijonov kW. Ta je hkrati največja tovrstna elektrarna v Sovjetski zvezi.

POVRŠINSKI KOPI BANoviČI

Banoviški Rudar — Invest s svojima TOZD Mašinoremont in Elektroremont, pripravlja površinska kopa Lukavička Rijeka in Bogutovo selo. Na prvem kopu bodo ugradili 400 ton opreme, skupna vrednost del pa znaša okoli 5 milijonov dinarjev. V teku so dela na montaži bagrov in naprav za napajanje z električno energijo na kopu Bogutovo selo. Tu bodo pridobivali premog za potrebe termoelektrarne Ugljevik.

NAFTA V LETU 1978

Predvidevajo, da bodo domači viri nafte v najboljšem primeru dali v letu 1978 do 4,1 milijona ton surove nafte. Preostale količine v višini 12 ali več milijonov ton bo treba zagotoviti iz uvoza. Nesporno je, da se poraba mazuta, premoga za kurjenje, bencina in ostalih derivatov povečuje. Na zadnjih sejah sveta za energetiko Gospodarske zbornice Jugoslavije in zveznega komiteja za energetiko in industrijo, niso mogli ugotoviti za kakšen porast gre. Podatke je treba namreč definirati in ugotoviti če gre prodor tekočih goriv naprej zaradi povečanja motorizacije ali kot posledica vse večjega opuščanja premoga. Neizpodbitno je

torej dejstvo, da je prišlo v zadnjem obdobju do hitre zamenjave trdih goriv s tekočimi. To pa izredno obremenjuje plačilno bilanco naše države v prometu s tujino.

VARČEVANJE Z ENERGIJO

Vlada Zvezne republike Nemčije je pripravila program ukre-

pov, po katerem bo prihodnje leto stimulirala manjšo porabo električne energije, bencina in sredstev za ogrevanje stanovanj. V okviru tega načrta se bo sredi prihodnjega leta povečal davek na promet olja za ogrevanje. Predvidevajo pa davčne olajšave za montažo naprav, s katerimi bodo zmanjševali porabo električne energije

in toplote za ogrevanje stanovanj. Takšne naprave že proizvajajo v zadostnih količinah. Gospodinjstva, ki gradijo hiše na sončno ogrevanje, bodo dobila 20% sredstev od skupnih investicij brezplačno. Ob pomoči vlade financirajo tudi znanstvene raziskave, s katerimi naj bi odkrili nove možnosti za varčevanje oziroma racionalno porabo energije.

V nekaj vrstah

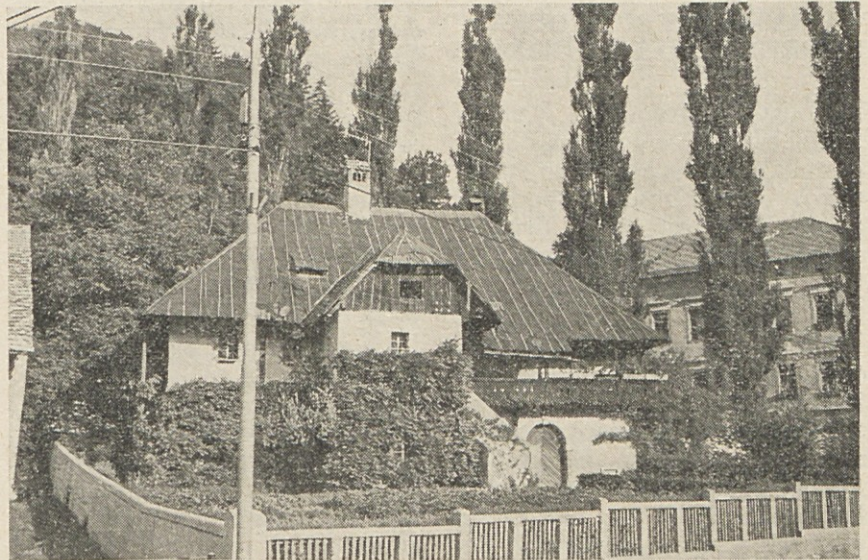
NOVI BANKOVCI

Narodna banka Jugoslavije je 5. decembra 1977 dala v obtok nove bankovce za 50,00 din in za 100,00 dinarjev z znamenji, ki so določena v sklepu o osnovnih znamenjih bankovcev. Oba dosedanja bankovca za 50,00 in 100,00 dinarjev ostane ta še nadalje v obtoku kot zakonito plačilno sredstvo.

35 LET DELAVSKE ENOTNOSTI

Koncem novembra je praznovala Delavska enotnost 35-letnico svojega obstoja. Osrednja slovesnost je bila pred hišo v Ipavčevi 6, v Ljubljani, kjer so 7. novembra 1942. leta sprejeli sklep o ustanovitvi časopisa Delavska enotnost; to je bilo med italijansko okupacijo Ljubljane, zato so bili ti časi izredno težavni in neugodni. Ponos je zato toliko večji, saj je v vsem svojem času v celoti izpolnjeval pričakovanja.

Ob 35. obletnici je delovna skupnost TOZD Delavska enotnost podelila spominska priznanja najzaslužnejšim tovarišicam in tovarišem, ki so s svojimi idejami, razredno delavsko usmeritvijo in delovanjem ustvarjali Delavsko enotnost. Med nagrajenci sta iz Zasavja tudi Vinko Trinkaus in Milan Vidic. Vsem, ki so prejeli priznanja, naše tople čestitke, kakor tudi čestitke časopisu Delavska enotnost ob njegovem jubileju.



Najstarejša hiša v Trbovljah — potrebna je nujne obnove, ohranitve in nove namembnosti. (Foto Jure Kolenc)

OSKRBOVALNI CENTER V ZAGORJU

Že več let potekajo priprave, da bi zgradili v Zagorju v Potoški vasi oskrbovalni center za revirje. V okviru tega centra nameravajo zgraditi nove hladilnice, zmrzovalnice in predelovalnice mesnih izdelkov. Hkrati pa nameravajo zgraditi tudi ustrezne skladiščne prostore. Kot investitor gradnje nastopa TOZD Meso Zasavje, Trbovlje. Investitor je pripravil za razpravo in sprejemanje samoupravni sporazum o združenju dela in sredstev za izgradnjo novih hladilnic, zmrzovalnic in predelovalnic v Zagor-

ju. Zmogljivost hladilnic in zmrzovalnic bo 420 ton, zmogljivost predelovalnice pa 1600 ton mesnih izdelkov na leto. Predračunska vrednost naložbe znaša 94,106,500,00 din. Dobršen del sredstev odpade seveda na objekte in opremo, deloma pa tudi na odkupe in ureditve zemljišč ter obratna sredstva. Investitor računa v okviru finančne konstrukcije 28 milijonov lastnih sredstev, v glavnem pa računajo na bančni kredit v znesku preko 48 milijonov din. Med lastnimi sredstvi računa investitor na 6 milijonov din s strani SOZD ABC Pomurka, 22 milijonov din pa

naj bi prispevale zasavske delovne organizacije. Investitor računa tudi na delež TOZD REK Zasavje. Oskrbovalni center bodo pričeli graditi v drugi polovici leta 1978, gradnja pa naj bi trajala 18 mesecev. Samoupravni sporazum obravnava poleg načina financiranja, tudi medsebojne obveznosti in odgovornosti pri prevzemanju rizika, usklajevanja stališč o skupnih zadevah in skupnih organih, prenos pravic in obveznosti podpisnic, reševanje medsebojnih sporov, sprejemanje in prenehanje samoupravnega sporazuma in zaključne določbe.

V HRASTNIKU NOV OBRAT ZA DRUŽBENO PREHRANO

Na Logu v Hrastniku v neposredni bližini Delavskega doma, že nekaj časa grade novo stolpnico, v kateri bodo v spodnjih prostorih uredili obrat družbene prehrane. Predvidoma bo objekt zgrajen do konca prihodnjega leta.

Akcija za zgraditev novega obrata družbene prehrane traja že nekaj časa. Ko bo obrat zgrajen bo služil vsem zaposlenim na področju Hrastnika. Akcijo so sprožili sindikati iz Hrastnika in to po predhodni ugotovitvi, da v nekaterih delovnih organizacijah nimajo urejene prehrane za zaposlene. Z družbenim dogovorom delavci v TOZD in delovnih skupnostih prispevajo po 100,00 din na mesec za zgraditev obrata družbene prehrane. Ta bo stal 9,5 milijonov dinarjev. Razen toplih malic bodo v tem objektu pripravljali tudi tri glavne obroke.

AMD TRBOVLJE JE DOBIL NOV DOM

Za letošnji dan republike je Avtomoto društvo Trbovlje slavnostno otvorilo nov dom na Trgu Franca Fakina, v neposredni soseščini doma DPD Svoboda II. Dom so odprli v soboto, 26. novembra popoldan. Ta dan so bile od 15. do 16. ure na platoju pred domom spret-

nostne vožnje osebnih avtomobilov in mopedov. Prejšnje garaže je društvo razširilo, nad njimi po postavilo montažno zgradbo. Po 30 letih je AMD Trbovlje končno dobilo lepe društvene prostore. V tem domu poteka tudi šola cestno-prometnega izobraževanja. Pri vzgoji voznikov se je AMD Trbovlje vsa leta doslej srečevalo s prostorskimi težavami. Včasih so bili ti prostori v bivših okrajnih garažah na Leninem trgu, nato nekaj časa v bivši gostilni »Fric«, nato v domu Svobode II, sedaj pa so končno dobili svoje prostore. V AMD je vključenih okoli 40 % trboveljskih voznikov motornih vozil. V novem domu bodo več delali še s šolsko in celo predšolsko mladino. Zato so v prostorih montirali sodobne učne pripomočke, v kratkem pa bodo namestili v prostore tudi dva simulatorja za preizkušanje novih voznikov v praktični vožnji. Novozgrajeni oz. adaptirani dom je stal 1.200.000,00 din, mnogo dela pa so opravili člani AMD prostovoljno.

Otvoritvenega programa novega doma se je udeležilo preko 260 članov AMD, predstavnikov drugih AMD iz Hrastnika, Zagorja in Litijske, navzoči so bili tudi predstavniki združenega dela in družbenopolitičnih organizacij in pionirji osnovne šole oddelki Ivan Cankar. Slavnostni govor je imel predsednik AMD Trbovlje Mirko Bivic, govorila sta še Ivan Pezdirc, predstavnik AMD Slovenije in Slavko Pavlič za družbenopolitične organizacije Trbovlje. Nato so pionirji prerezali trak in dom predali v uporabo.

V prometnem kabinetu v zgornjih prostorih novozgrajenega doma, je bila ob tej priliki prikazana 30-letna društvena dejavnost. Na slavlju je sodeloval tudi trboveljski oktet, ki je v tem kabinetu zapel nekaj pesmi.

AMD ima v načrtu izpopolnitev kabineta, organizirati prvo pomoč, turistično pisarno, mini servis, pralnico, ipd.

Za konec še pomemben podatek. AMD šteje kar 1120 čla-

nov, brez upoštevanja podmladka. Predsednik društva se je v imenu vsega članstva toplo zahvalil vsem, ki so pripomogli h gradnji doma, zahvalil pa se je tudi prizadevnim odbornikom in članom društva.

KRAJEVNA SKUPNOST CENTER SE PREOBLIKUJE

Krajevna skupnost Center v Trbovljah je ena izmed šestih krajevnih skupnosti, ki je po številu krajanov največja. Saj šteje nad 10.000 občanov, oziroma krajanov. Zato se bodo, tako je predvideno, ustanovile iz sedanje krajevske skupnosti Center, tri nove skupnosti z vsemi organi. Nove krajevske skupnosti naj bi bile zaokrožene po interesnem in teritorialnem načelu. Oblikovale se bodo torej na temelju skupin interesov krajanov na določenih območjih.

OBLIKOVALI BOMO NOVE POSEBNE DELEGACIJE

V temeljnih organizacijah združenega dela, enovitih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, itd., imamo na temelju delegatskega in skupščinskega sistema splošne delegacije za samoupravne interesne skupnosti. Ugotovljeno pa je bilo, da splošna delegacija v dose-danji obliki ne zagotavlja uspešnosti dela SIS. V Trbovljah, verjetno pa tudi v ostalih občinah v Zasavju, bodo oblikovali posebne delegacije za posamezne skupine SIS. Na predlog sveta za družbenopolitični sistem pri občinski konferenci SZDL v Trbovljah so sklenili predlagati v izvolitev tri združene posebne delegacije. V prvi naj bi bili delegati SIS vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in telesne kulture. V drugo delegacijo bi se vključile vse SIS, ki sodijo na področje socialnega varstva. V tretji delegaciji pa bi bili zajete delegati stanovanjske, komunalne, požarne, zemljiške skupnosti in drugih skupnosti.

V TRBOVLJAH SE IZTEKA DRUGI SAMOPRISPEVEK

Spomladi leta 1978 se bo v Trbovljah iztekel že II. samoprispevek. Občani so namenili sredstva iz tega samoprispevka za dograditev nove osnovne šole na Leninovem trgu, razširitev in povečanje zmogljivosti vodovodnega omrežja, za zgraditev novega zdravstvenega doma in za zgraditev novega šolskega trakta pri gimnaziji Trbovlje.

Glede na to, da se kažejo potrebe po nadaljnji gradnji objektov družbenega standarda, oziroma družbenih objektov, je občinska konferenca SZDL Trbovlje sredi decembra t.l. sklenila predlagati občinski skupščini Trbovlje, da naj razpiše III. referendum za uvedbo novega oziroma podaljšanje obstoječega samoprispevka za gradnjo družbenih objektov na področju občine Trbovlje v razdobju 1978 do 1983. Med predlogi za sofinanciranje objektov iz samoprispevka je gradnja objekta za usmerjeno izobraževanje, za dokončanje trakta C v socialnem zavodu ter za gradnjo nekaj otroških vrtcev. O tem bomo še precej slišali in brali.

SANACIJSKI PROGRAM VARNOSTI V ZAGORJU

SOZD Energoinvest — delovna organizacija Varnost v Zagorju ob Savi je pripravila investicijski program, katerega bi izpeljali v letu 1978. Z izvedbo tega programa, bi tudi sanirali svoje finančno stanje, po drugi strani pa bi uresničitev naložbe pomenilo tudi dodatno zaposlitev delavcev, med drugim tudi določeno število delavcev iz TOZD Jama Kisovec in TOZD Jama Kotredež. Naša delovna organizacija v celoti podpira sanacijsko — investicijski program Energoinvest — DO Varnost iz Zagorja ob Savi. Naša naloga pa bo hkrati, da se angažiramo za najetje ustreznih materialnih in finančnih sredstev za sodelovanje pri konstrukciji financiranja predvide-

ne naložbe. Po vsej verjetnosti bo treba v zvezi s sproščanjem delovnih moči skleniti družbeni sporazum med zainteresiranimi in drugimi organizacijami ter družbenopolitičnimi skupnostmi in SIS ter bankami.

EVIDENTIRANJE MOŽNIH KANDIDATOV

Predvidoma bodo okrog 10. marca prihodnjega leta splošne volitve v občinske skupščine, zbere republiške skupščine in zbere zvezne skupščine. Točen datum volitev v času pripravljanja tega gradiva še ni znan, vendar pa bomo občani o tem pravočasno seznanjeni. Kljub temu pa priprave tečejo z nezmanjšanim tempom, predvsem v pogledu evidentiranja kandidatov za razna delegatska mesta in člane.

Občinska konferenca SZDL Trbovlje je na svoji seji v prvi polovici decembra verificirala naslednji predlog evidentiranih možnih kandidatov za funkcije v občinski skupščini Trbovlje ter člane občinskega izvršnega sveta v prihodnjem mandatnem obdobju:

— za predsednika občinske skupščine Trbovlje je evidentiran dosedanji predsednik Janez Ocepek;

— za podpredsednika Slava Pirnar, iz osnovne šole Trbovlje, ki je bila že doslej podpredsednica in Mirko Pirnaver iz REK Zasavje, TOZD Rudnik premoga Trbovlje;

— za zbor združenega dela Stojan Volčanšek iz Mehanike;

— za družbenopolitični zbor Henrik Pušnik iz Lekarne Trbovlje;

— za zbor krajevnih skupnosti Ivan Gračner;

— za člane izvršnega sveta občinske skupščine pa so evidentirani možni kandidati: Janko Vabič, Hinko Doberšek, Betka Butkovič, Jože Bartole, Vinko Ustar, Simo Radulovič, Zvone Hribar, Jože Krevl, Tomo Kus, Majda Polc, Mirko Mlakar, Zora Gosak, Stane Hođej in Stane Kovačič.

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI REVIRSKIH OBČIN

Dne 5. decembra je bila na občini Trbovlje 16. seja predsedstva skupščine Skupnosti revirskih občin. Sejo je vodil predsednik skupščine Ivo Trentelj. Na seji so obravnavali, poleg drugega gradiva, tudi problematiko gradnje TET III in s tem v zvezi povezano toplovodno ogrevanje naselij v revirjih. Na seji je podrobneje obrazložil situacijo generalni direktor REK Zasavje, Srečko Klenovšek, dipl. inž. rud. Skupni nastop zasavske, posavske, dolenske in celjske regije, pri obravnavi predloga energetske bilance SRS do leta 2000 je imel močan odmev, zato bo dobil projekt izgradnje bodočih hidroelektrarn na Savi vso podporo. Hkrati pa je dobila podporo tudi programirana gradnja TET III. Za TET III že obstaja investicijski program. Vrednost investicije je predvidena na 2,6 milijarde din. Imela pa naj bi moč 160 MW z dodatnimi 75 termičnimi MW. Predsedstvo je sprejelo stališče, da je treba iz toplarne TET III ogrevati celotno Zasavje, da je treba investicije za TET III vključno s toplarno za Zasavje zagotoviti, po drugi strani pa gre tudi v primeru dograditve TET III za ohranjanje gospodarske moči revirjev, posebno še zaradi predvidenega postopnega ukinjanja proizvodnje premoga v nekaterih jamah. Sicer pa je predsedstvo obravnavalo še vsebino delovnega osnutka samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje za gospodarski razvoj revirskih občin in informacijo o obisku Razvojnega centra v Celju. Obravnaval pa je tudi poročilo o izvajanju dogovora o razvoju revirskih občin o skupnem reševanju vprašanj in interesov družbenega razvoja za obdobje 1976 do 1980 ter naloge Skupnosti revirskih občin in občinskih skupščin pri prostorskem planiranju. V okviru naštetih točk so obravnavali

gradnjo oskrbovalnega centra v Zagorju, nadalje vprašanje toplovodnega ogrevanja in vprašanje plinifikacije Zasavja.

POVEZOVANJE ZDRAVSTVA V ZASAVJU

Dne 15. decembra je potekal v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju referendum, na katerem so se delavci Zdravstvenega doma Zasavje, Splošne bolnišnice Trbovlje in vseh treh lekarn odločali o združitvi v novo delovno organizacijo »ZASAVSKI ZDRAVSTVENI CENTER«. Nova organizacija zdravstvene službe v Zasavju bo temeljila na teritorialnem principu. V vsaki občini bo osnovna zdravstvena služba, Splošna bolnišnica Trbovlje pa bo delovala za celotno Zasavje. Nova delovna organizacija vključuje torej TOZD Zdravstveni dom Hrastnik, TOZD Zdravstveni dom Trbovlje in TOZD Zdravstveni dom Zagorje, posebej pa še Splošno bolnišnico Trbovlje. Dosedanji Zdravstveni dom Zasavje se je namreč v letu 1977 reorganiziral iz petih prejšnjih TOZD v tri TOZD po teritorialnem načelu.

OBISK V REVIRJIH

Dne 2. decembra t.l. je bila na celodnevem obisku v revirskih občinah slovenska delegacija za zvezni zbor skupščine SFRJ. Člani delegacije so imeli razgovore v Kisovcu, v Trbovljah in v Hrastniku. V Zagorju so si ogledali novozgrajeno tovarno plinastega betona Kisovec. Prav ta tovarna je namreč zgleden primer solidarnosti glede združevanja sredstev za izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti, ki v bistvu pomenijo postopno nadomeščanje zaloga premoga v jami Kisovec in postopnega zaposlovanja rudarjev v drugi industriji. V revirskih občinah se vse bolj zavedamo, da bo treba nujno preusmeriti proizvodnjo, torej bo treba zagotoviti tudi nova delovna mesta zaradi zmanjšanih zaloga premoga v posameznih rudnikih. Predsednik medobčinskega sveta SZDL revirskih občin Marko Orožen, je podrobno orisal go-

spodarske in politične razmere v revirjih. Omenil je, da je največji problem v tem, da nimamo ustreznih programov za sanacijo. Pogrešamo tudi jasno in dolgoročno usklajeno usmeritev na energetske vire. Sicer pa je razvoj revirjev za srednjeročno in dolgoročno obdobje usmerjen v tiste industrijske dejavnosti, ki ne sodijo v rudarsko-energetski kompleks. Take delovne organizacije že postajajo nosilci razvoja teh novih dejavnosti pri čemer dajejo poudarek povečani produktivnosti, uvajanju sodobne tehnologije in utrjevanju programov za finalizacijo proizvodnje. Tudi v integracijskih procesih je prišlo do pomembnih premikov. V novembru je prišlo do povezave v okviru poslovne skupnosti Hrastnik — Jugometal Beograd, ko so se tri delovne organizacije iz Hrastnika — Steklarna, Tovarna kemičnih izdelkov in Sijaj odločile za povezavo v okviru te poslovne skupnosti. V Trbovljah je delegacija obiskala muzej ljudske revolucije ter Barličevo domačijo na Čebinah. Slovenska delegacija v zveznem zboru skupščine SFRJ se je dodobra seznanila z uspehi, ki so jih dosegli revirji v zadnjem obdobju, s programi nadaljnjega razvoja, pa tudi z žgočo problematiko, s katero se srečujejo revirske občine.

NARODNI DOHODEK V REVIRSKIH OBČINAH

Pred kratkim je zavod za statistiko objavil dokončne podatke o družbenem proizvodu Slovenije v letu 1976 in jih primerjal z letom poprej. Iz tega poročila povzemamo najpomembnejše podatke, ki se nanašajo tudi na revirske občine.

Družbeni proizvod Slovenije se je v letu 1976 v primerjavi z letom 1975 povečal za 15,2 %, narodni dohodek pa za 14 %.

Narodni dohodek na prebivalca v letu 1976 je bil naslednji:

— na 1. mestu je občina Ljubljana — Center 186.414

— na 5. mestu je občina Trbovlje (v letu 1975 je bila na 9. mestu v Sloveniji)	61.707
— na 23. mestu je občina Hrastnik (v letu 1975 na 19. mestu)	45.413
— na 40. mestu je občina Zagorje ob Savi (v letu 1975 na 38. mestu)	32.596
— na 60. oziroma zadnjem mestu je občina Lenart	11.510

Povprečni narodni dohodek na prebivalca Slovenije din 47.043,00. Narodni dohodek dobimo, če odštejemo od družbenega proizvoda amortizacijo. Ta je znašala lani v Sloveniji 11,52 milijard din, tako da je znašal lani slovenski narodni dohodek 85,56 milijarde din. Na področju Slovenije je bilo registriranih sredi leta 1.819.276 prebivalcev.



Hvaležni smo za prijetno doživetje!

V letu Titovih jubilejev nas je OOS TOZD TET presenetila in nam pripravila nepozaben dan.

Dne 24. XI. nas je omenjena osnovna organizacija sindikata popeljala na izlet v rojstni kraj maršala Tita — v Kumrovec in nato še v Rogaško Slatino. Zbralo se nas je preko 70 upokojencev TOZD Termoelektrarne Trbovlje in vdov preminulih članov tega kolektiva. Z dvema avtobusoma smo se v lepem, sončnem dnevu popeljali najprej v Kumrovec. Ogleдали smo si rojstno hišo tovariša Tita, nato pa smo odšli v čudoviti DOM BORCEV IN MLADINE. Pokazali so nam vse prostore, nato pa še predvajali film o življenju in revolucionarni poti našega dragega tovariša Tita. Dom, kakor tudi prelep razgled na hrvatsko Zagorje na eni, in na valovito pokrajino proti Sloveniji na drugi strani, se nam je vtisnil v spomin in ne bomo ga pozabili.

Po ogledu Kumrovca so nas popeljali v Rogaško Slatino, kjer so nam v hotelu Pošta pripravili prisrčno tovariško srečanje. Z nami so bili vodilni delavci TOZD TET s tovarišem direktorjem in pa funkcionarji osnovne organizacije sindikata.

Na prsi so nam pripeli rdeče nageljne in s prijateljskim stiskom rok povedali, da nas niso pozabili, da se zavedajo, da smo se po svobodi trudili, delali in ustvarjali po svojih najboljših močeh, da bi mladi generaciji pripravili lepši jutrišnji dan. To nam je v svojem govoru povedal tako tovariš direktor, kakor tudi predsednik sindikata. Dejali so tudi, da bodo odborniki sindikata obiskali na domovih vse bolne upokojence in jih obdarili. Med tovariškim srečanjem so nam marsikaj povedali o sedanjem delu in napredku termoelektrarne, kar smo z zanimanjem spremljali, saj so naša srca še vedno pri strojih te TOZD in vsak napredek nas razveseli.

Za prelepo doživetje na izletu, za prisrčno tovariško srečanje se organizatorjem lepo zahvaljujemo. Prepričali smo se, da sedanja generacija zaposlenih priznava naše delo. Spoznali smo, da so poleg strokovnosti v mladih tudi topli človeški odnosi, zato vsem iskreno želimo, da bi pri delu dosegli veliko uspehov v korist celotne družbe. Za vse še enkrat v imenu vseh — najlepša hvala!

Janez Seme

Uspeh gojiteljev sobnih ptic

V dneh 19. in 20. novembra t.l. je bilo v Ptujju II. republiško prvenstvo Slovenije — ocenjevanje sobnih ptic. Potekalo je v športni dvorani Mladika, kot organizator pa je nastopilo društvo za vzgojo in varstvo ptic Ptuj, kot strokovna sodelavca pa sta pomagala pri organizaciji in izvedbi prvenstva, člana trboveljskega društva za varstvo in vzgojo ptic, Franc Butara in Tone Cesar.

Tekmovanja se je udeležilo veliko število ljubiteljev s 640 pticami. Zastopanih je bilo 19 slovenskih društev. Na tekmo-

vanju oziroma ocenjevanju so sodelovali tudi gojitelji sobnih ptic iz Zasavja, to je iz društva za varstvo in vzgojo ptic iz Trbovelj, ki vključuje tudi članke iz Hrastnika ter podobno društvo iz Zagorja.

Dosegli so naslednje rezultate:

a) člani društva iz Trbovelj:

— v razredu lipokrom rume- ni, kolekcija, Tone Cesar, I., II. in III. mesto;

— v razredu lipokrom rume- ni, posamezno, Jože Resman, I. mesto;

— v razredu melanin, kolekcija (4. ptice), Dušan Perpar, III. mesto;

— v razredu papige, posamezno, Ludvik Grobljar, III. mesto;

— poleg naštetih mest so zasedli še vrsto drugih, lepih mest od četrtega mesta dalje. Žal pa so najboljše ptice Minčeta Pavliča pomotoma ostale doma. Po vsej verjetnosti bi dosegle njegove ptice najboljše ocene.

b) člani društva iz Zagorja:

— v razredu melanin, klasično, posamezno, Željko Relič, II. mesto;

— v razredu pastel, opal kolekcija, Jože Horvat, I. mesto;

— v razredu pastel, opal posamezno, Jože Horvat, I. in II. mesto.

V dneh 2. in 3. decembra 1977 pa je bilo v Splitu državno prvenstvo v ocenjevanju sobnih ptic. Tekmovanja se je udeležilo 22 društev iz vse Jugoslavije, med njimi sta bili tudi društvi iz Trbovelj (s člani iz Hrastnika) in iz Zagorja. Ocenjevanja se je udeležilo preko 1000 ptic. Tudi na tem tekmo- vanju so ptičarji iz Zasavja dosegli zelo velik uspeh.

a) člani društva iz Trbovelj:

— v razredu harcarji, posamezno, Karel Rataj, I. mesto;

— v razredu lipokrom rume- ni, kolekcija, Tone Cesar, I. mesto;

— v razredu melanin, opal, Dušan Perpar, II. mesto.

b) člani društva iz Zagorja:

— v razredu melanin, opal, kolekcija, Jože Horvat, I. mesto;

— v razredu melanin, pastel, kolekcija, Jože Horvat, II. mesto;

— v razredu kloster, posamezno, Ivan Steban, II. mesto;

— v razredu kanarčki, postavni, kolekcija, Jože Birusa, III. mesto.

Gojitelji ptic iz Zasavja so dosegli še ostala višja mesta od IV. mesta dalje.

K uspehu vsem toplo čestitamo!

Okrog 15. januarja 1978 pa bo v mestu Buchold v ZR Nemčiji svetovno prvenstvo v oce-

njevanju sobnih ptic. Tega prvenstva se bo udeležilo tudi 12 ptic iz Zasavja. Želimo jim, da bi tudi tu dosegli kar najboljši uspeh.

K. F. — Marko Selin:

Nič več strogo zaupno

Nacistične obveščevalne službe in njihova dejavnost pri nas. (Nova knjiga Partizanske založbe v Ljubljani, dve v platno vezani knjigi, 117 fotografij in dokumentov, naklada 6.000 izvodov).

Naše bralce smo že seznanili o tem delu. Tiskanje knjige se je nekoliko zavleklo, tako da bo knjiga izšla koncem januarja 1978. Medtem je bil objavljen v sobotnih prilogah Dela kratek povzetek, pol leta pa nekateri poglavja iz knjige objavlja mariborski Večer. V Naši obrambi smo lahko prav tako prebrali nekaj odlomkov. Uredništvo Naše obrambe je zapisalo, da »knjiga obravnava delovanje nemškega nacističnega in policijskega aparata na slovenskih tleh, pred in med drugo svetovno vojno in da jo je napisal Karel Forte — Marko Selin, eden izmed naših najboljših poznavalcev na tem področju, saj je kot protiobveščevalec med NOB in po njej imel priložnost, da spremlja in odkriva nacistično zločinsko dejavnost«.

Recenzenta besedila sta bila generalpodpolkovnik Peter Stante-Skala in Egon Conradi, ki je vrsto let med vojno in po vojni opravljal odgovorne dolžnosti v naši protiobveščevalni službi. Pri urejanju in oblikovanju teksta je sodeloval Milan Megušar-Borut, urednik v Skupščini SR Slovenije. Knjigo je opremil akademski slikar Janez Knez, vse skice pa izdelal Zdenko Zupan.

Avtor knjige se torej pri pisanju ni oslanjal samo na pisane vire, ampak tudi na bogate izkušnje, ki si jih je pridobil v boju proti nacističnim obveščevalnim službam. V obsežnem delu najprej nekoliko širše poseže v rano obdobje nastajanja nacionalsocializma in nacistične države, v glavnih potezah opiše borbo proti nemškemu delavskemu razredu, nemški komunistični partiji in proti vsem naprednim silam ter boj v nacistični stranki za izključno Hitlerjevo oblast. Pisec nato pokaže rast in razvoj Himmlerjevega SS, SD in Gestapa ter drugih vej nemškega varnostnega in obveščevalnega aparata, ki so imele odločilno vlogo v nacističnih osvajalnih pohodih.

V posebnem poglavju knjiga govori o podtaknjenih obtožbah proti vodstvu sovjetske rdeče armade, kar je imelo za posledico, da je dal Stalin likvidirati mnogo njenih vodilnih kadrov. Pri tem uspehu pa sta nacistični obveščevalni službi pomagali velika nezaupljivost Stalina in želja po obračunu z vsemi, ki z njim niso soglašali, kar je potrdil tajni referat N. Hruščova na XX. kongresu KPSZ, katerega en del pisec v celoti objavlja.

Večji del knjige obravnava nacistični obveščevalni in policijski aparat, njegovo organizacijo in metode dela v prizadevanju, da ne le zatire narodnoosvobodilno gibanje, temveč da uniči naš narod. Vendar pa

se je ta varnostno-obveščevalni policijski aparat prvič v zgodovini svojega obstoja srečal s takšno razsežnostjo širokega ljudskega odpora. Zato mu tudi niso pomagale izkušnje, ki si jih je pridobil v boju proti domači opoziciji ali v obdobju z odporiški gibanji širom okupirane Evrope. Zato je moral svojo strategijo in taktiko, pa tudi organizacijo, sproti prilagajati. Pri tem je posebej v prvem obdobju NOB na Štajerskem in Gorenjskem dosegel določene uspehe.

Vodstvo NOG je po teh, ne tako malih uspehih sovražnika, pospešilo izgradnjo ustrezne varnostno obveščevalne službe, ki je ob najširši podpori ljudstva najprej omejila akcije nemškega obveščevalnega aparata in ga na koncu do kraja potolkla.

Pisec se je v knjigi dotaknil tudi povojnega obdobja, saj so mnoge zavezniške obveščevalne službe, predvsem pa Gehlenova BND ob naraščajoči hladni vojni, začele navezovati stike z bivšimi gestapovskimi funkcionarji in začele obnavljati mreže nekdanjih nacističnih obveščevalnih služb ter jih vključevati v svoje omrežje.

Posebna vrednost dela »Nič več strogo zaupno« — ugotavlja založnik — »je v tem, da je znal avtor obilno fotografsko gradivo urediti v tekoče, marsikje celo napeto pripoved, tako da bodo po njej segli tudi bralci, ki se sicer boje suhoparnega zgodovinskega branja...«

Za izid knjige vlada po vsej Sloveniji veliko zanimanje. Posebej so to zanimanje vzpodbudili že objavljeni odlomki.

Na kraju pripominjamo, da je Partizanska knjiga delo založila ob sodelovanju oddelka za zgodovino pri Revirskem muzeju ljudske revolucije v Trbovljah.



Vinko Trinkaus

Zrušek

(1. nadaljevanje)

»Marija, amon, duš,« je skoraj z jokajočim glasom bental Lindič in se kremžil. »Kako ti pusti, satan. Povez, Anza je tako v redu? Naj se zdaj, kot opica guncam na lestvi in vrtam? Ko bi moral stati na premogu. O, če bi ga zdajle dobil, hudiča, položim na tla in ga s pasom našvižgam, da bi imel potlej črn hrbet kot premog. Anza, boš kar tiho?«

Potihoma je preklinjal. Vendar ne kopača iz prejšnje izmene. Njemu je bilo vseeno, vrta luknje, naklada, tesari. K mesecu so bile vse tri izmene plačane po izkopanem premogu in težavah, kot so rekli še drugim opravičnikom, ki so jih plačali po natanko določenem ceniku, akordni listi. Kopač se ni hotel zameriti Lindiču, ki je bil hud, zažerljiv. Kriv je bil Ovsec, nadzornik, ki je ukazal, naj izmena pospravi ves premog iz odkopa. Zanj so šteli naloženi vozički, speljani na separacijo. To ni bilo v redu, ni po knapovsko, je s togoto premišljal Anza.

Zaskrbela ga je nalomljena tesarba. Rad bi gledal drugam, odmisli vse polomljeno oporje in svetoval Lindiču, kako naj zastavi delo, da bo tudi on lahko naložil dvajset vozičkov. Lindič je videl v izropanem odkopu le dodaten napor, Anzo je zaskrbela varnost. Zanj se Lindič ni menil. On pa mora, čeprav bo s tem izgubil deset, morda tudi dvajset vozičkov premoga.

Obotavljivo je Anza hodil po odkopu, s dlanjo tolkel po stojkah in prisluhnil odmevu. Pri vseh nalomljenih stojkah je zaškripalo, kot pri stiskalnici, kadar si obesil kamen. Največkrat se je s stropa, izmed polomljenih okrajkov, vsula krovina, kamen, ki mu je udaril na čelado, na ramena. Moral je vse natanko pregledati, čeprav je ob tem hudo trpel. Nič razve-

seljivega. Vsak pogled je odkrival nevarnost. Lindič bo moral tesariti, namesto da bi vrtal, kaj še, da bi lahko nakladal premog. Po vsej dolžini odkopa bo moral potegniti dodatno podporje, drugače se lahko zruši.

»Lindič, nič ne boš vrtal, ampak tesaril. Po sredini novo podporje, privlečita najmočnejši les, kar ga dobita,« je stežka povedal Anza.

Kako grozljiv, nesrečen pogled je imel Lindič. Prej je bil hud, užaljen, zdaj nesrečen. Nekaj trenutkov je proseče strmel v Anzo in upal, da prekličé ukaz.

»Nobenega odlašanja, Lindič. Prav lahko se zruši in pokoplje pod sabo.

Prvo moramo poskrbeti za varnost, potem za premog.«

Lindič je še čakal, če se bo Anza premislil. Ko ni opazil znakov popuščanja, se je še bolj nakremžil.

»Anza, bil si knap. Predobro veš, da sem plačan od premoga. No, tudi od drugega. Vendar to so drobtinice. Saj bo zdržalo. Če bi kako kazalo, da bo zrušek, bom precej pustil vse drugo in podprl,« je proseče stokal Lindič in nesrečno povijal oči. Krilil je z dolgimi rokami, da bi tako še poudaril svojo prošnjo. »Anza, vse bo dobro. Obljubim.«

Anza je poznal te želje. Tudi sam se je gnal na odkopu, potihoma računal, koliko bo zaslužil. Trudil se je napraviti čim več. Tudi on je vedel, katero delo je bolje plačano. Vendar ukazom nadzornika se je zme-rom uklonil.

»Razumi me, zelo težko naročam, da tesari,« je skušal Anza dopovedati Lindiču, da je tudi njemu težko. »Izgubil bom dvajset vozičkov, s katerimi sem trdno računal. Robač me bo trdno prijemal zaradi storitve.«

»Mene lahko prekolneš, opsuješ, reci kar hočeš, samo ne ukaži, da moram tesariti,« se je skušal pogajati Lindič. Zavzeto je kimal z glavo. »Besede, kaj bi to. Zaslužek!«

»Lindič, nobenega cincanja. Oba takoj po les in podprita. Če bi kako prej končala, potlej pripravita premog. Prvo je varen odkop.«

Anza je zaslutil, da bi se Lindič še rad pogajal, on pa ni bil pripravljen popustiti. Lindič ni vedel, kako mu je težko. Vendar, tako mora ravnati. Mora, čeprav bi najraje sam pomagal Lindiču zavrtati luknje, da bi čimprej odstrelil premog in ga začel nakladati. Le pokimal je Lindiču in odhitel iz odkopa.

Ko se je Anza po mokri, spolzki lestvi spuščal na peto obzorje, je premišljal, kje bi lahko nadoknadil dvajset vozičkov. Vsega ne bo mogel. Edino, če bi imel posebno srečo. Vsaj deset, si je govoril. Deset pa moram, drugače bo pri poročanju hudič. Če mu ne bi manjkala dva knapa, bi bilo lažje. Razbil bi tesarsko številko in knapa dodelil, kot tretja na odkop. To še lahko napravi, samo hudo bi se zameril Megliču, ki ni trpel polomljene tesarbe v rovih. Vendar, zamera bo, tako ali tako. Druga možnost: če bi poslal vozača pod jaškom kot tretjega na odkop, sam pa bi pomagal pri izvozu? No, to bo ugotovil, ko pregleda vse odkope in rove, kjer ima številke. Ko vse pregleda, se bo odločil.

Po rovih je hitel, kot bi ga nosil veter. Ko je zagledal knapa, je upočasnil korak. Knapom se zdi neumno, če vidijo nadzornika da teka, kot bi mu kuril pod zadnjico.

Na nobenem odkopu ni kazalo na boljše, kot si je Anza želel. Moral se bo prekletu potruditi, če bo hotel pripraviti devetdeset vozičkov premoga, kot je bila spodnja meja storitve na njegovem oddelku. Z kopačem Trčkom je imel oster pogovor, ko mu je omenil, da mu pošlje še tretjega na odkop. Šele ko mu je obljubil, da bo pisal le četr štih na številko, se je Trček, ki je že grozil da odide, omečil.

Anza je poslal vozača na odkop, prigovarjal drugemu, da bo danes imel pač hud dan, da bo tudi on pomagal in naj zato potrpi. Zapeljal je pet vozičkov

izpod jaška, ko je ugotovil, da nima praznih vozičkov. Še vroč, prepoten je stekel proti hladnemu izogibališču, da ugotovi, kje se je zataknilo.

Motorist Pestotnik, ta dan posebno nasajen, je iztiril troje vozičkov. Gobcav, neučakan, je dajal rezke nasvete dvema vozačema, ki sta mu prišla na pomoč. Delali so hitro, površno in namesto, da bi kolesa vozičkov padla na tračnice, so mimo njih ponovno zdrseli na tla. Pestotnik je preklinjal, psoval vozača z bušakoma, kmečkima butcema, kar je fanta dražilo in sta najbrž zato nagajala in uživala, ko je dvigovanje spodletelo.

Anza je divje, preteče zavpil nad Pestotnikom, ki je prestrašen utihnil. Začel je ukazovati in v dobrih desetih minutah so imeli vozičke na tirih.

»Pestotnik«, je preteče zabilal Anza, »če iztiraš še en sam voziček, mi ne pridi pred oči. Zmazal te bom kot mrho. Preko glave imam težav, pa jih boš povzročal še ti. Še en zastoj in te bo eden od vozačev zamenjal. Na mojo odgovornost, si slišal?«

Potuljeno mrmranje, ko ni upal ugovarjati, je bil znak, da bo Pestotnik poslej vozil bolj previdno.

Na izogibališču je Anza srečal višjega nadzornika Megliča. Za spoznanje nižji od njega, ožji v ramenih, precej koščeni, a presenetljivo močan, je bil Meglič podoben lovcu na preži. Tih, miren, je čakal na priložnost, da je lahko piknil z ostrim jezikom. Umišljaj si je posebno izobraženost, kar je poudarjal z izbranimi besedami, včasih tudi s tujkami. Kar je bila njegova posebna odlika; v spominu je imel vse odkope, rove, jaške, celo presenetljive malenkosti, ki jih drugi še opazili niso.

»Kakšna bo storitev?« je vprašal Meglič in se oziral po obokanem rovu, če bo opazil kakšno spremembo, ki bo pritegnila njegovo zanimanje.

»Slaba! Prekleti Ovsec, moral bi pri Lindiču odrediti te-

sarbo pomožno podporje, pa je dal popraskati ves premog. Naročil sem Lindiču, da mora tesariti. Tako bom izgubil vsaj dvajset vozičkov,« je potožil Anza.

Lovil je Megličev pogled. Zelo si je želel, da bi mu stari prijatelj svetoval, kako naj se izmaže, da bo imel enako storitev kot včeraj. Meglič pa je samo povil vrat in ga trpko premeril.

»Robača s tem ne boš razveselil,« je lenobno zategnil Meglič.

»Vem! Kaj pa lahko napravim?« je vprašal Anza z zadnjim upanjem, da mu prijatelj pomore.

»Organiziraj tolikšno storitev kot včeraj,« mu je precej mrko zabrusil Meglič. »To bi moral napraviti.«

Anza bi rad zavpil, da so to prazne besede, ki se ne menijo za razmere na odkopih, ampak Megliču se ni upal zameriti. Za-

to je nemočno zakrivil z rokami in zastokal.

»Greš z mano na Lindičev odkop? Skupaj bova ugotovila, kaj je mogoče napraviti. Morebiti se nama posveti rešitev?«

»Kar sam jo boš moral iztuhitati. Meni se mudi na zahodno obzorje. Inšpektor bo prišel te dni, pa moram pogledati, če je v prezračevalnih jaških vse v redu. Kot veš je za tako inšpektor zelo občutljiv.«

»Saj se ne boš veliko zamudil...«

»Mi verjameš, da vem bolje od tebe, koliko časa imam. Anza, ti si nadzornik. Postavili so te zato, da poiščeš najboljšo rešitev. V zagamanem se izkaže nadzornik. Kadar vse teče kot namazano, takrat nadzornik ni potreben,« je pikro odvrnil Meglič. »Tako je, Anza. Vsak naj po svojih sposobnostih dobro opravi delo, ki mu je naloženo.«

Kadrovske vesti

V času od 1. novembra do 30. novembra 1977 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Kepa Ivan — kovinar, Sultanič Azis — vozač, Jazbec Matija — vozač, Tabakovič Hamid — uč. kopač, Novač Marijan — vozač, Kišek Zvonko — vozač, Krajnc Branko — vozač, Jurič Ivo — vozač, Mrkonjič Marjan — kopaški pom., Barič Franjo — kopač, Kadirič Rešad — vozač, Ramačik Seljahedim — vozač, Tahiri Tahir — vozač.

Odšli:

Šmid Mirko, kopač — upokojen; Crljenkovič Ibrahim, vozač — disciplinski odpust; Sušec Jože, kovinar — upokojen; Mesalič Fadil, vozač — disci-

plinski odpust; Juvan Viktor, kopač — inv. upokojen; Jazbec Matija, vozač — v poskusni dobi s strani delavca; Šerkezi Milan, vozač — v zapor; Filipan Đuro, vozač — v poskusni dobi s strani delavca; Ikanovič Said, vozač — samovoljna prekinitiv; Sekulič Rado, vozač — samovoljna prekinitiv; Košir Janez, jama Hrastnik — umrl.

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Gros Marjan — vozač, Ivanovič Dragomir — kopač, Perič Drago — kop. pomočnik, Žilnik Danilo — vozač, Dragičević Dragan — kopač, Hurtič Husein — kopaški pomočnik, Cevka Martin — vozač, Hlade Bojan, vozač, Babič Alojz — vozač, Vukovič Novo — kopaški pomočnik, Koleša Franc — zun.

delavec, Svenšek Alojz — vozač.

Odšli:

Zadobovšek Franc, kopač — upokojen; Petaver Herman, vozač — disciplinski odpust; Izlakar Nikolaj, vozač — disciplinski odpust; Trotovšek Kilijan, kopač — upokojen; Brvar Franc, kopač — upokojen; Jurčič Djuro, kopač — v zapor.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Poljakovič Mehmed — kopač, Hodžič Ahmed — vozač, Tursunovič Husnija — vozač, Sejdnovič Azim — vozač, Jurca Franc — separ. del., Fazlič Sana — vozač, Komljenovič Luka — vozač, Tevanovič Milorad — vozač, Modronja Smail — vozač, Kovač Franc — vozač.

Odšli:

Resnik Silvo, vozač — samovoljna prekinitev; Okičič Miroslav, vozač — samovoljna prekinitev; Kepa Jože, kop. pom. — inv. upokojen; Ibričič Emin, vozač — disciplinski odpust; Jerman Franc, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Rabrenovič Vuk — delavec, Tomc Franc — zbiralec premoga.

Odšli:

Tahirovič Smail, delavec — v JLA.

TOZD RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST TRBOVLJE

Sprejeti:

Hrpalo Drago — vozač, Bremac Drago — kovinar.

Odšli:

Kulanič Fehim, kopač — v zapor; Derenič Milan, vozač —

samovoljna prekinitev; Bukovšek Milan, kopaški pom. — samovoljna prekinitev; Kupusovič Stojan, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD GRAMAT TRBOVLJE

Gregar Vladimir — pom. opekar.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE TRBOVLJE

Odšli:

Dežak Alojz, kopač — inv. upokojenec; Kralj Martin, kovinar — umrl.

Odšli:

Leskovar Marjan, gradbeni tehnik — v JLA.

TOZD TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

Sprejeti:

Trebežnik Rado — električar.

Marija Vidmar

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Sprejeti:

Janežič Nevenka — strojepiska.

Mesto planinstva v telesno-kulturni aktivnosti

V novembru je bil objavljen koncept o množičnih telesno-kulturnih aktivnostih v Sloveniji. Objavljen je bil tudi v dnevnem časopisu, razprava o tem konceptu množičnosti, pa je potekala v številnih društvih, meddruštvenih odborih in športnih zvezah. V razpravi je sodelovala tudi planinska organizacija na vseh ravneh.

Razpravljalci so ugotovili, da je planinska dejavnost sestavni del množične telesnokulturne aktivnosti v naši republiki. Njene posebne značilnosti so zlasti:

— izvaja se v prostem času (popoldne, sobota, nedelja);

— integrira velike skupine ljudi zlasti tudi celo družinsko rekreacijo;

— je naravnana na premagovanje velikih naporov ob sodasni gojitvi tovarištva, solidarnosti in elementov splošnega ljudskega odpora;

— ne pozna gledalcev, marveč samo udeležence;

— poteka v zdravem okolju in predvsem v prostoru, kjer so ostale človekove aktivnosti neizrazite (prazen prostor);

— je naravnana na hojo, ki je ob znani lastni samoudeležbi ena najboljših in najcenejših oblik množičnosti v športni rekreaciji;

— je naravnana na vse starostne in socialne kategorije občanov in delavcev.

V javni razpravi pa so bili osvetljeni še drugi problemi. Planinstvo npr. za svojo dejavnost potrebuje veliko prostora in ustrezne objekte (pota, planinske postojanke, itd.). Sama dejavnost v krajevni skupnosti ali organizaciji združenega dela pomeni zainteresiranost, vzpodbujanje, vzgajanje in pripravljanje na pohode v planinski oziroma gorski svet, vendar planin oziroma gora ne moremo pripeljati v tisto občino, ki jih nima. Zato organizacijski prostor ne more zapirati celovitega gorskega sveta oziroma je nujno, da tudi naprej gojimo in povečujemo solidarnost do tistih, ki vzdržujejo in opremljajo planinske kočice in domove ter markirajo pota za vse slovenske in jugoslovanske, pa tudi tuje goste.

Pomembno je, da se odločimo za racionalne oblike organi-

ziranosti za športno rekreacijo in v njej za planinsko dejavnost. Zato je pomembno, da planinska društva in druge sekcije vodijo racionalno aktivnost na tem področju, v stalni povezanosti s krajevnimi skupnostmi in združenim delom. Planinska društva bodo v še večji meri prevzemala skrb za množične pohode vseh oblik, postala pa bodo tudi osrednji nosilec v vsaki sredini za hojo in aktivnost občanov.

Iz tega izhaja, da brez planinske dejavnosti tudi ni množične telesnokulturne aktivnosti.

Lignit za kurjavo in predelavo

Priča smo izredno naglemu prodoru ne le nafte in njenih derivatov, pač pa tudi zemeljskega plina, kot izredno pomembnega vira energije. Precejšnje zaloge zemeljskega plina imamo tudi v naši državi, še več pa ga imajo v drugih državah (Nizozemska, nekatere afriške države, Sovjetska zveza itd.). Ker domačega zemeljskega plina ni dovolj, pospešeno gradimo tudi v Sloveniji plinovod, preko katerega se bomo oskrbovali z zemeljskim plinom iz SZ, preko Čehoslovaške in Avstrije. Seveda pa ta plin ne bo tako poceni. Tudi v Zasavju bomo dobili svoj krak plinovoda s priključkom na magistralni plinovod na Trojanah.

Ne glede na to pa postaja novo čedalje aktualnejše vprašanje — predelava premoga v plin in nekatere kemijske derivate. Znana so in skoraj že pozabljena prizadevanja Rudnika Velenje in bivšega Saleškega kombinata, za zgraditev ustreznih naprav za predelavo velenjskega lignita v plin in nekatere druge kemijske artikule. S prvo gospodarsko reformo v letu 1965 je bil sprejet tudi sklep, da se dela pri izgradnji tega kombinata ustavijo.

Vendar pa s tem ni še bila dana zadnja beseda. Med energetskimi gorivi zavzema namreč plin izredno veliko bodočnost, ki naj bi ublažil grozeče energetske krize. Bodočnost ima predvsem zaradi velikih zalog zemeljskega plina in pa zato ker tovrstno gorivo najmanj onesnažuje okolje. Strokovnjaki cenijo, da zemeljska nederja vsebujejo 65.630 milijard m³ zemeljskega plina. Nekateri strokovnjaki pa so mnenja, da ga je v zemeljski skorji še najmanj 100 tisoč milijard m³. Kaj to pomeni za svetovno gospodarstvo lahko govorijo podatki, da je leta 1976 proizvodnja zemeljskega plina dosegla 1.350 milijard m³, to pomeni, da bi že do slej odkrite rezerve zemeljskega plina zadoščale za 20 let, četudi bi se poraba povečala za 10 % na leto. Naša država šele dobro stopa na pot tistih držav, ki hitro in precej vlagajo v pridobivanje in transport zemeljskega plina. Skrb za zagotovitev plina pa ne gre le v to smer, pač pa tudi v smer široke predelave premoga v plin. ZR Nemčija namreč načrtuje, z njo pa tudi ostale razvite države, da bo že leta 1985 nastopilo prelomno obdobje, ko bo sintetični plin, to je plin pridobljen iz premoga, že v precejšnji meri zamenjal zemeljski plin. Včasih so plin pridobivali iz premoga bolj eksperimentalno, kar ni bilo dovolj ekonomsko opravičljivo. Zaradi padca vrednosti premoga, ki so ga povzročili drugi viri energije, so z ustreznimi raziskavami razvili takšne metode in tehnologijo, po kateri bo proizvodnja plina iz premoga ekonomsko upravičena. Raziskave so že pri kraju, v teku pa so tudi gradnje industrijskih objektov za pridobivanje plina iz lignita. Ta prizadevanja pa imajo določeni vpliv tudi že v Jugoslaviji. Že leta 1980 bomo uvozili več kot 3 milijarde m³ plina. Zato bo treba doma poiskati ustrezne vire. Če bi se uprli v glavnem le na uvoz plina, bi si hkrati nakopali tudi velike skrbi saj dobavitelji plina, ki sedaj radodarno odpirajo pipe svojih plinovodov, to radi izkoristijo

z raznimi pritiski na kupce v kakršnikoli obliki, naj si bo gospodarski pa tudi politični. Jugoslavija ima izredno bogate zaloge lignita, saj računajo, da smo 4. glede zalog lignita na svetu, ki pa jih počasi in premalo izkoriščamo. Hitreje bi se morali oprijeti ideje o predelavi premoga v plin, čeprav načrtujemo uporabo lignita pri nas le za proizvodnjo električne energije. Imamo pa ga toliko, da bi ga lahko mirne duše predelovali tudi v tako imenovani sintetični plin. Tudi tu nastopa vprašanje denarja. Potreben pa je tudi ustrezen dogovor med rudniki, elektrogospodarstvom, industrijo nafte ter ostalim gospodarstvom kot porabnikom te energije. V tem primeru bi se morala tudi naftna industrija priključiti predelavi premoga v plin, da bi na ta način zmanjšali uvoz surove nafte pa tudi plina. Za rudarje bi ta dogovor pomenil možnost hitrejšega razvoja in uspešnejšega obratovanja premogovnikov. Potrebna je temeljita analiza nato pa hitri ukrepi.

Alkoholizem v podjetju

Zdravniki pri svojem delu v ambulantah redno srečujemo ljudi, ki na vprašanja o količini zaužitega alkohola odgovarjajo: »Vendar moram nekaj spiti, če težko delam.« Mnenje o tem, da alkohol daje večjo moč za mišično delo, je seveda popolnoma zgrešeno. Poskusi so pokazali, da kalorije sproščene pri izogrevanju alkohola za mišično delo niso uporabne. Obratno, alkohol preprečuje izogrevanje ogljikovih hidratov v mišičevju in s tem zmanjšuje efekt mišičnega dela. Vpliv alkohola na človekov organizem lahko obravnavamo le v negativnem smislu. Na prebavne organe učinkuje v začetku v smislu draženja sluznice, z večjim

izločanjem želodčnih sokov, pozneje privede do vnetnih sprememb na sluznicah, do prebavnih motenj, podhranjenosti in končno do izčrpanja organizma. Izgorevanje alkohola v jetrih, ker pa je delovanje alkohola na jetrne celice škodljivo, alkoholizem dovede do jetrne ciroze. Jetra se zmanjšajo in postanejo trda zaradi odmiranja oziroma propadanja celic, razrašča se pa vezivno tkivo. Isto se dogaja tudi z ledvicami, ker se približno 10 % alkohola izloča preko ledvic v nespremenjenem stanju.

Na srčno mišico učinkuje v smislu okvare srčne mišice, ker se pri zgorevanju alkohola porabi velika količina vitamina B, ki pa je za normalno funkcijo srčne mišice neobhodno potreben.

Manjše količine alkohola vplivajo na centralni živčni sistem v smislu draženja. Človek ima občutek, da je efekt fizičnega dela boljši, vendar temu ni tako. Pri grupi strojepisk se je pokazalo, da je število napak v tem stanju mnogo večje. Že majhna količina alkohola v krvi zmanjša kritičnost in zavnavo in podaljša čas reakcije. Pri hujši opitosti pride do omrtvičenja možganske skorje. Pri kroničnem alkoholizmu nastopijo motnje duševnosti v smislu nekritičnosti, psihičnih motenj, sprememb osebnosti ter karakternih sprememb. Na perifernem živčnem sistemu pa pride do degenerativnih sprememb na živcih, ki se izražajo v tresenju, znojenju, omrtvičenosti okončin in slično.

Vpliv alkohola na obolevnost, nesreče, delovno sposobnost, produktivnost in medsebojne odnose, se pri nas često omalovažuje, oz. se ne smatra kot posledica alkoholizma. Večletno študijsko delo v nekaterih industrijskih objektih je dalo naslednje rezultate:

1. Alkoholiki so nestabilni pri delu in čestokrat izostajajo z dela iz neupravičenih vzrokov.

2. Zavoljo zmanjšane telesne odpornosti, večkrat in hitreje obolevajo od ostalih delavcev.

3. Število nesreč na delovnem mestu je pri njih večje kot pri drugih delavcih. (Tako so npr. v Franciji v neki preiskovalni skupini statistično dokazali na 100 alkoholikov 123 nesreč, pri istem številu nealkoholikov pa 44 nesreč).

4. Delovna doba pri alkoholikih je močno skrajšana — nastopi predčasna invalidnost. Čeprav nimamo točnih podatkov, pa smatramo, da je ca. 30 % delovnih invalidov zaradi različnih obolenj, invalidov zaradi alkohola, oziroma posledice uživanja alkohola.

5. Celokupno njihovo ponašanje na delovnem mestu ali izven delovnega mesta negativno deluje na sodelavce, kot tudi na ožje svojce, posebno otroke, pri katerih najdemo močne nevrotične motnje.

6. S svojim ponašanjem na delovnem mestu rušijo interpersonalne odnose, kar se odraža v zmanjšani produktivnosti, kot tudi zanesljivosti na delu.

Problem alkoholizma v slovenskem prostoru je velik. Smatramo, da imamo danes na teritoriju SR Slovenije ca. 80.000 kroničnih alkoholikov, kar je nekaj nad 4 % celotnega prebivalstva. Kolikšen medicinsko-socialni problem je to, kolikšna je izguba v nacionalnem dohodku še ni nihče izračunal. Menimo pa, da je potreben nujen takojšen kompleksni pristop k temu problemu. Problem alkoholizma ne sme biti samo problem zdravstva, temveč celotne samoupravne skupnosti.

Preventivno dejavnost na področju alkoholizma je potrebno razvijati že v šolah in to s predavanji, filmi in s tiskom. Pravilna prehrana, posebno o vinorodnih krajih ima velik pomen v zmanjšanju alkoholizma.

Družbenopolitične organizacije, samoupravne interesne skupnosti. Rdeči križ in drugi, ne bi smeli dovoliti anahronizma, da je cena naravnih sadnih sokov in drugih brezalkoholnih pijač enaka, če ne celo višja kot pa cena vina. Kritje proračunskih potreb ne sme iti

na račun zdravja ljudi. V borbi proti alkoholizmu bodo lahko zelo veliko prispevali tudi že ozdravljeni alkoholiki. Njihovo delovanje bi moralo zajeti širok krog znancev in sodelavcev tudi izven njihovega ožjega kroga. Mladinska organizacija v svojem delu mora problem alkoholizma obravnavati kot svojo družbeno in politično nalogo. Samo tako bomo s skupnimi močmi lahko uspešno vodili borbo proti tej zahrbtni boleznini, in očuvali tako poedinca kot tudi slovenski narod pred neslavnim statističnim podatkom, da smo v Evropi zelo visoko na lestvici potrošnje alkoholnih pijač.

Dr. Jože TOPLAK
specialist medicine dela
Hrastnik

Ustanovitev skupnega zasavskega računalniškega centra

V dogovoru revirskih občin o reševanju skupnih vprašanj in interesov družbenega razvoja za obdobje 1976—1980, smo v 24. členu zapisali:

Izhajajoč iz programov TOZD in DO, se podpisniki dogovorijo, da bodo vlagali sredstva v naslednja področja oziroma objekte, ki imajo skupni pomen za usklajen ter enakomeren razvoj gospodarstva in socialni razvoj regije. Tako področje je med drugimi tudi organizacija in razvoj avtomatske obdelave podatkov.

Na razširjeni seji iniciativnega odbora za razvoj računalništva pri Medobčinskem odboru GZ Slovenije za Zasavje, ki je bila 8. 4. 1977 in na katero smo vabili direktorje vseh zainteresiranih TOZD in DO, smo sprejeli naslednje sklepe:

— Vsi prisotni so enotno sprejeli sklep, da realiziramo

investicijo v ZRC (Zasavski računski center) na osnovi združevanja sredstev vseh zainteresiranih TOZD in DO ter ostalih. Glede statusa v prvi fazi so bili prisotni mnenja, da naj da ekonomski elaborat takšno rešitev, ki bo zagotovila čim hitrejšo realizacijo investicije.

— Iniciative za nabavo računalnika, ki ne bodo v soglasju z dolgoročnim konceptom razvoja informacijskega sistema v naši regiji, ne bodo mogle dobiti revirskega soglasja.

— V roku 10 dni mora iniciativni odbor za razvoj računalništva pri Medobčinskem odboru GZ Slovenije za Zasavje sklicati sestanek delovne grupe, ki je delovala pri IBT Trbovlje in ostalih zainteresiranih delovnih organizacijah z namenom, da se:

a) pospeši izdelava investicijskega programa za ZRC;

b) pospeši izdelava osnutka samoupravnega sporazuma o skupnem vlaganju v ZRC.

Namen izdelanega elaborata je ugotoviti vse potrebne elemente, da se uporabniki v zasavskih občinah lahko odločijo o nakupu in ustanovitvi skupnega računalniškega sistema ter njegovi kapaciteti. Iz tako opredeljene naloge jasno izhaja, da moramo najprej ugotoviti realne potrebe uporabnikov ter verjetni razvoj teh potreb v bodočnosti.

Pregled storitev, ki jih naj nudi skupni računski center:

Skupni računski center bo nudil predvsem naslednje storitve:

— avtomatska obdelava podatkov;

— strokovna pomoč pri organizaciji, programiranju in uporabi sistema;

— standardizacija dokumentacije in poslovanja ter uvajanje sodobnih metod v organizacijo in programiranje;

— spremljanje razvoja tehnologije in načrtovanje razvoja opreme pri uporabnikih in v računski centru

— koordinacija načrtov uporabnikov in organizacija skup-

nega dela za več uporabnikov na enakih nalogah;

— izdelava programskih paketov za uporabnike;

— šolanje in strokovno izpopolnjevanje z organizacijo internih seminarjev;

— povezovanje z ostalo računalniško mrežo v Sloveniji ter koriščenje izkušenj drugih centrov;

— vodenje strokovne in programske knjižnice.

Najširši spekter storitev bo center opravljal na področju avtomatske obdelave podatkov na naslednjih postavkah: vodenje materialnega poslovanja, saldakonti, glavna knjiga, vodenje prodaje, stroškovno knjigovodstvo, obračun osebnih dohodkov, osnovna sredstva, obračun proizvodnje, kadrovska evidenca, mrežno planiranje, programi za gradbeništvo, tehnična evidenca, vodenje proizvodnje, itd.

Pri teh obdelavah se bo moral center truditi, da se za uporabnike postopno dosežejo višje stopnje kvalitete uvedene AOP od obdelave povsem rutinskih opravil, po konceptu parcialnih rešitev do uporabljanja sodobnih metod in modelov optimizacije učinkov ter vzdrževanje kompleksnega informacijskega sistema za upravljanje.

Raziskava potreb

Pri raziskavi potreb smo analizirali tako obstoječe stanje koriščenja računalnikov v delovnih organizacijah, kot dodatna področja dela, na katera se bo računalniška obdelava po ustanovitvi računalniškega centra razširila. Osnova tem raziskavam je bila anketa po delovnih organizacijah, ki je izhajala iz fizičnih kazalcev sedanjega poslovanja in željenih obdelav. Skupne potrebe 23 uporabnikov iz vseh treh zasavskih občin znašajo trenutno 382 ur (neto ure) na računalniškem sistemu IBM 370/135. Ta sistem smo pri oceni računalniškega časa vzeli zato za izhodišče, ker smo s tem lahko preverjali naše rezultate z izkustvi in nor-

mativi podobnih centrov v Sloveniji (predvsem ECM Maribor).

Lokacija in organizacija računskega centra

Iniciativni odbor za računalništvo v Zasavju se je opredelil, da bi bila kot makrolokacija centra najprimernejša v Trbovljah. Za makrolokacijo je bilo primerjanih več alternativ. Glede na obstoječe prostorske in kadrovske kapacitete ter opreme, je bila trenutno najcenejša varianta, razširitev in adaptacija obstoječega centra na IBT. Iz te smo tudi izhajali pri nadaljnjih izračunih. Seveda pa se v primeru, da se eventualno pokaže kakšna še bolj primerna in cenejša makrolokacija od IBT, se izračuni lahko korigirajo.

Računski center bo upravljal poslovni odbor investitorjev in vodja centra kot individualni poslovodni organ. Pristojnosti in naloge poslovnega odbora določa sporazum o ustanovitvi centra. Praviloma odloča o vseh vprašanjih, ki so pomembna za člane skupnosti o programu razvoja, finančnem načrtu, razporejanju sredstev za razširjeno reprodukcijo, vključevanju novih članov.

Delovna skupnost računskega centra rešuje preko zbora ali drugih organov kolektiva vprašanja kot so: organizacija dela, delovna razmerja, poraba in delitev sredstev ter druga vprašanja.

Strokovno svetovalni in izvršilni organ poslovnega odbora je strokovni odbor, ki ga sestavljajo pooblaščenji strokovnjaki z AOP služb uporabnikov in centra.

Izbira računalniškega sistema

Na osnovi primerjave kapacitet posameznih sistemov s predvidenim obsegom obdelav, smo ugotovili, da Zasavje potrebuje približno kapaciteto IBM 370/138 ali FACOM 230/38-III.

Analiza nakup — najem računalnika

S pomočjo finančne analize posledic nakupa in najema ter upoštevanju še ostalih kvalitativnih faktorjev, smo prišli do

sklepa, da je precej bolj smotrno, da se uporabniki odločijo za nakup sistema. V 8 letih so finančne posledice nakupa približno za 25—30 % bolj ugodne od najema.

Pregled skupnih investicijskih stroškov centra

Na osnovi terminskega plana investiciranja ter uvajanja, smo izračunali skupne investicijske stroške ob predpostavki, da zagon traja samo 3 mesece in da se uporabijo obstoječi prostori in del opreme na IBT (cenejša varianta). Ti stroški znašajo:

	din
investicije v sistem	22.923.117
investicije v opremo	482.158
investicije v prostore	1.207.929
investicije v obratna sredstva	600.000
zagonski stroški	4.452.718
SKUPAJ	29.665.922

Od te vsote odpade na devizni del 893.877 USA \$.

Analiza kadrov

V Zasavju dela v AOP oddelkih 48 zaposlenih, od tega 20 programerjev. Najmočnejši oddelki po kadrih so pri IBT, STT in GIP Beton. V računskem centru bo zaposlenih skupno 21 delavcev, od tega 10—12 z visoko in višjo izobrazbo. Del teh bi lahko krili iz obstoječe (ugodne) kadrovske zasedbe na računalniku IBT. Pripomniti moramo, da so možnosti za pridobitev in vzgojo novih programerjev in organizatorjev za center v Zasavju trenutno ugodne.

Novi sistem IBM 370/138 je najcenejši izmed računalnikov, ki jih glede na potrebe Zasavja še lahko upoštevamo. Od malih računalnikov je za isti proizvod celo 3-krat cenejši. To je samo eden od vzrokov za priporočilo Gospodarske zbornice Slovenije za združevanje sredstev na področju računalništva.

Bistvene sestavine dogovora med sovlagatelji o ustanovitvi centra so:

- združitev lastnih gotovinskih sredstev v potrebni višini;
- zagotovitev garancije za najem in vračilo kreditov;

— zagotovitev odjema in plačila predvidenega števila računalniških ur po stroškovnih cenah;

— vrednotenje lastnih deležev v stroških ure;

— vrednotenje prispevka v prostorih in opremi IBT v primeru, da je center lociran pri tej delovni organizaciji;

— zagotovitev osnov za samostojno ekonomsko poslovanje centra v skladu z zakonom o združenem delu.

Peter Jamnik

Na šolskem dvorišču

Na vzhodni strani šole imamo šolsko dvorišče. Obdaja ga kamnita ograja z zeleno pločevino. Ob ograji stojijo velika drevesa. V tem letnem času so skoraj gola. Le tu in tam se ziblje kakšen rjav list. Eno staro drevo so posekali. Bilo je nekaj bolno in se je začelo sušiti. Odstranili so tudi živo mejo, skalnjak z rožami in prestavili so betonske posode, v katerih so rasle rože. Sedaj je dvorišče precej večje.

Te dni je na dvorišču zelo živo in hrupno. Dvorišče bodo asfaltirali. Tega se zelo veselimo, saj se nam ne bo treba med rekreativnim odmorom obuvati.

Urška Vajdič 3. a
Odd. Al. Hohkraut

Kdaj sem srečna? Kaj je zame sreča?

Srečna sem takrat, kadar me mamica in očka pobožata ter s tem pokazeta, da me imata rada.

Zame je sreča, če imaš starše, ki te imajo radi.

Esma Velič, 8. r.

Srečna sem, kadar imam rojstni dan, kjer se zberemo v družinskem krogu in proslavljamo. Tedaj čutim, da me imajo radi.

Sreča je, če imaš starše, ki te razumejo in ti pomagajo k tvojemu cilju, ki ga imaš pred seboj.

Hermina Kovač, 8. c.

Srečna sem, če se igram s sovrstniki, če imam dober uspeh in se razumem s starši. Srečna sem, če hodim v šolo in na izlete in če me obiščejo sorodniki.

Urška Jošt, 8. c.

Zelo srečna bi bila, če bi dobila v šoli večkrat dobre ocene.

Nada Janc, 8. c.

Srečna sem, da imam starše.

Vanda Zlobko, 8. c.

Srečna sem takrat, kadar dobim dobro oceno in kadar se mi posreči, da napišem dober spis.

Mira Gorza, 8. c.

Najbolj sem srečen, če občutim, da je tudi moja mama srečna.

Samo Kepa, 7. b.

Srečna sem, če razveselim in presenetim mamo.

Srečna sem, če lahko pomagam prijatelju v stiski.

Srečna sem, ko sem prišla iz bolnišnice, kjer je bilo pusto.

Mimi Lešnjak, 7. b.

Srečna sem takrat, kadar z delom razveselim starše.

Valči Ocepek, 7. b.

Srečen sem takrat, ko praznujemo v družini moj ali bratov rojstni dan.

Drago Bičanič, 7. a.

Srečen sem, ker lahko pojem slovenske pesmi in govorim slovenski jezik.

Boris Zdovc, 7. c.

Srečen sem, da živim v svobodni domači domovini in govorim materin jezik.

Brane Lisec, 7. c.

Srečen sem, kadar prideta ati in mami iz Nemčije, da se zopet vidimo.

Milan Grum

Srečen sem takrat, kadar se naučim, naredim naloge in potem brez skrbi zdravim na igrišče.

Samo Gole, 7. c.

Srečna sem takrat, ko pride
očka iz Nemčije.

Sabina Varjačič, 7. c.

Srečna sem takrat, ko smo vsi
zbrani okoli mize in si pripove-
dujemo kaj smo doživeli.

Mojca Kušar, 7. c.

Srečen sem bil, ko se je bratu
rodila hčerka in sem postal
stric.

Mitja Godicelj, 7. b.

Osnovna šola

H. R. Hrastnik

Načrt krvodajalskih akcij za leto 1978

Vse člane kolektiva vseh TOZD
in delovnih skupnosti skupnih
služb REK Zasavje seznanja-
mo z načrtom prostovoljnega
oddajanja krvi na transfuzijski
postaji splošne bolnišnice v Tr-
bovljah za leto 1978.

Razpored po posameznih kra-
jih in datumih je naslednji:

Področje Hrastnika:

6. 1., 3. 2., 24. 2., 24. 3., 21. 4.,
19. 5., 16. 6., 7. 7., 4. 8., 25. 8., 22.
9., 13. 10., 10. 11., 1. 12., 22. 12.;

Področje Trbovelj:

13. 1., 10. 2., 3. 3., 31. 3., 28. 4.,
26. 5., 23. 6., 14. 7., 11. 8., 1. 9.,
29. 9., 20. 10., 17. 11., 8. 12.,
29. 12.;

Področje Zagorja:

20. 1., 27. 1., 17. 2., 10. 3., 17.
3., 7. 4., 14. 4., 5. 5., 12. 5., 2. 6.,
9. 6., 30. 6., 21. 7., 28. 7., 18. 8.,
8. 9., 15. 9., 6. 10., 27. 10., 3. 11.,
24. 11., 15. 12.

Transfuzijski oddelek pa bo
v nujnih primerih organiziral
odvzemanje krvi tudi izven na-
šetih dni.

Predlagamo, da se v čimveč-
jem številu člani našega celot-
nega kolektiva, pa tudi družin-
ski člani in znanci udeležujejo
krvodajalskih akcij, saj gre za
pomoč soljudem in za človeko-
ljubno dejanje.

Rešitev križanke 29. november 1977

.....

VODORAVNO:

ALS, SPRENEVEDANJE, TITO
POSTANE MARŠAL, FOTOME-
TER, OMORIKA, JG, UPEPE-
LITEV, SIMONA, ACA, SA-
DAT, TOPER, GON, ODER,
TVER, KASACIJA, TIPKAR, A,
RIAL, KN, NAL, OKRASEK,
NIANSA, OJ, IRKA, AAR, NO,
OST, ANAPEST, AVT, SERAK,
VTIS, RIO, TANK, ILO, IR-
VING, SPLOŠNA, EIS, TAN-
TAL, SEM, MN, E, ENVER,
VOJAŠKE VAJE, DD, TAKT,
NP, DRUŽBA, KORAB,
OBVEZNOST, EKG, JN, UDI-
NE, RIETI, STO, MAO, OJ,
VLAGA, DJ, OTOR, Odstrel,
ZEMUN, SUE, KELT, KALIN,
ALEC, NAREK, KORPA, R, AN,
OZIM, STENTOR, ALVEOLA,
PREKOP, RM, TAI, TER, RE-
ZIME, JANTAR, IVJE, NADAV,
TIMURLenk, ČREDA, LOV,
VL, IRUN, NT, NI, IMPERIJ,
ANTIFAŠIZEM, ENAKOST,
CAEDMON, IKONA, TRIO,
KRI, RA, VARAN.

NAVPIČNO:

USTANOVITEV DEMOKRA-
TIČNE, PAV, ISTRA, ARKA-
DA, LAVRIN, FEDERATIVNE
JUGOSLAVIJE, A, OPARIN,
SITNEŽ, TINE, EDIKT, TET,
ASA, NAV, BJORN, OT, AMOR,
ATOL, KLAN, GLEDANJE,
OLE, PSI, LIMITA, A, RD, LA-
ZAR, LETO, STETOSKOP, KU,
LI, NOR, OTEPANJE, OD-
VZEM PRAVIC, SPEVEC, SR,
RILEC, RED, JAK, POR, RINI-
TIS, ANAM, EZAV, ER, RS,
JAR, OPS, BEGUNSKI VLADI,
ETOS, ALKA, LEV, ANATOM,
NM, NAMIG, AVTOMOTOR,
REPETITOR, ENOMOTO, TAŠ,
JABI, SEN, IRINA, VERONI-
KA, NN, AKVEDUKT, MUF,
EMIN, PRASKA, ŠTETJE, OR-
JUNA, DAKA, KARE, K, ZI,
KRMAR, ŠIV, ARA, OAS, RIE-
MANN, OKO, NL, IKA, NŠ,
ADRENALIN, POSTER, TEN-
ZOR, JAJCE, KOKOS, STOLP,
ANTENA, ELGAR, TORTA, RK,
MAN.

Žreb je odločil

Uredništvo našega glasila je
prejelo do vključno 7. decemb-
ra 1977 na objavljeno križanko
ob dnevu republike, v številki
11/77, skupno 22 rešitev.

Med reševalce, ki so križan-
ko pravilno rešili podeljuje
uredništvo tri knjižne nagrade,
ki jih prejmejo:

I. nagrado — Štefka MO-
HOR, Ulica talcev 16, 61410 Za-
gorje ob Savi; II. nagrado —
Ivan RESTAR, Krnice 7, 61430
Hrastnik; III. nagrado — Ta-
deja BREGANT, Trg revolucije
10, 61420 Trbovlje.

Vsem trem nagrajencem če-
stitamo!

Knjižne nagrade bomo vsem
trem poslali po pošti.



NOVOLETNA nagradna križanka

Tudi za letošnje oziroma pred-
stoječe novo leto, smo za reše-
valce s pravnimi rešitvami na-
gradne križanke, pripravili tri
knjižne nagrade. Razdelili jih
bomo z žrebom.

Izrezek iz časopisa z rešitvi-
jo pošljite na naslov: REK Za-
savje, uredništvo glasila Sreč-
no, 61420 Trbovlje, Trg revolu-
cije 12.

Pri žrebanju bomo upošteva-
li vse pravilne rešitve, ki bodo
prispele v uredništvo do vklju-
čno 7. januarja 1978.

humor in anekdote

Tale vic se pa začne kot v pravljici. Nek beden kmet je imel tri sinove. Pa ga nekega dne ustavi najstarejši sin. »Oče« pravi »kupite mi avto«. »Dobiš ga« je bil odgovor, »ko bomo plačali davke«. Nato pride k njemu srednji sin. »Ata, kupi mi moped«. »Dobiš ga, ko bomo plačali davke«. In bil je tu še najmlajši, ki ga je prosil za bicikel. »Tudi ti ga dobiš, ko bomo plačali davke«. Nato je odšel na dvorišče in tam zagledal petelina, kako je skočil na kokoš. Takrat je kmetu zavrela kri: »S kure dol!« je zakričal, »dokler ne bomo plačali davkov, bomo vsi hodili peš«.

Stric Cene, čita časopis. »Cene zlata se spet vzdigujejo«, prebere ženi. »No potem bi bilo pa dobro, če bi si ti dal kaj pozlatiti«, je zagodla žena.

Cene pride k zdravniku. »Tovariš zdravnik, ponoči ne morem spati«. »Kakot to?« se čudi zdravnik. »Veste, delam ponoči«, mu pojasni Cene.

»No, ti si pa lepo počrnel to polletje«. »Kaj ne bi, saj sem bil tri tedne na morju«.

»V katerem kraju?«

»Na Mrzlici!«

»Osel, Mrzlica je ni na morju, je ja nad Trbovljami!«

»Oh, zato je bila pot na obalo vsak dan tako dolga!«

»Obtoženi, kje ste bili v noči od sobote na nedeljo?«, vpraša sodnik ostro.

»Ha, tovariš sodnik, vi sprašujete prav tako kot moja žena«.

Moj mož je strasten igralec. Vsako plačo takoj zaigra«. »In ti to tako mirno razlagaš. Jaz bi ga že zdavnaj pognala od hiše«. »Zakaj pa, saj vedno jaz priigram!«

»Koliko kur imate na farmi?« »Točno 1000 in od teh jih 999 nese jajca«. »Ja kar dela pa ta tisoča?« »Veste, ena mora pa knjige voditi«.

»Zakaj pa pretepaš svojo ženo?« sem zadnjič vprašal svojega soseda. »Kdo pravi, da jo pretepevam, pralni stroj popravljam!«

Ko se je Maks še učil za mizarja je hodil kadit v stranišče. Na stranišču pa je bilo okence in iz tega se je dim kadil na prosto. To je opazil tudi stari mojster in zlil skoz okence na Maksa celo vedro vode. Ko je ta prilezel ves moker na prosto, se je mojster začudil. »A ti si bil notri, jaz pa sem mislil, da stranišče gori.«

Zelo varčen Škot, je na predvečer poroke izvlekel iz žepa tablico čokolade, odlomil košček in ga dal bodoči ženi: »Pojej tole«, je dejal, »drugo bova pa prihranila za otroke«.

Za tako slabo spričevalo bom moral pa uporabiti palico. »Odlično očka, dobro da vem kje učitelj stanuje.«

»Vi ste napisali v svoji prošnji za zaposlitev, da delate za dva; kako je to mogoče?« »Seveda, delam za sebe in za svojo ženo!«

»Ali je vaše stanovanje res tako vlažno kot govorite?« »Še bolj, včeraj smo v mišjo past ujeli ribo.«

Namesto, da voščimo vsakemu posebej, voščimo v družini vsem skupaj; tega se poslužujem tudi jaz in voščim vsem, ki se včasih ob mojih izvirnih in neizvirnih smešnicah in knapovskih anekdotah, nasmehnete — srečno in uspehov polno Novo leto (posebno pri gojenju cvetja) vaš »humorist« in »veseli vrtnar« Milan Kovač.

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Tisk TIKA Trbovlje.